

העולם הזה

מדוע איים איש הרבנות להצית

מלחמת = אחים!

התקפת-המצח הדתית החדשה

מאחורי הקלעים של

העולם הזה

העורך הראשי:
אורי אבנרי
ראש המערכת:
שלום כהן
עורך משנה:
רוב איתן

עורך כיתוב:
סילביקשת
עורך תבנית:
אהרון צור
כתב בכיר:
אלי תבור
צלם המערכת:
אריה קרו

חברי המערכת:

רפי אילור, נלסון, מנשה ברדיצ'ווי, שיינע נלור, ליני גלילי, רודי הורוביץ, רותי ורד, אברהם חורון, אוסקר סאובל, אלכס מסיס, אביבה ססו, עמוס קינן, שלמה קרו.

העתון הנקרא ביותר במדינה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב, טלפון 26785, ת.ד. 136. מען למברקים: "עולמפרטי".
המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.
דפוס משה שדה בע"מ, ת"א, טל. 62239.
ההפצה: זהו טופל וכניו, תל-אביב.
המערכת איננה אחראית לתוכן המודעות.

2.1.6 י"ר

אתה עוד חי בשנת תשי"ז. ראשיהשנה עוד רחוק ממך. אולי כבר הירחרת בהיסח הדעת מה לעשות בשלושת ימיההג הרצופים. אולם אשתך (אם ישנה כזאת) לא התלה אפילו בקניית.

אולם מה כמה שבועות הטיל ראשיהשנה את מוראו על המערכת. ישיבה רדפה ישיבה. אחרי הישיבה הגדולה הראשונה, לפני למעלה משלושה חודשים, בה הוצעה שורה ארוכה של מועמדים לתואר אישיהשנה ונותרו מאורעות השנה, הלך והצטמצם חוג המועמדים, התרכו לבסוף בשני אישים בלבד. אחרי ישיבה נוספת, לא מן השקטות ביותר, נשאר רק מועמד אחד.

מאז חי אתנו מר תשי"ז יומים, והאחראי על חיבור הכתבה טוען שהוא חולם עליו גם בלילות. היה צורך לעבור על עשרות ספרים ומאמרים, לראיין תריסרי אנשים שידעו פרט זה או אחר. מתוך מאות תצלומים נבחרו אותם שנראו כמבטיים ביותר את אופי האיש ואת המאורע שהוא חולל.

אולם קביעת המועמד לא הביאה עמה את סוף הדאגות. אישם בנכני הלב עוד ניקרה המחשבה: שמא יקרה משהו כל-כך גדול, כל-כך מהפכני — למשל בסוריה — שיחייב ברגע האחרון ממש להכתיר איש חדש לגמרי?

בדרך כלל מעוניין כל עתונאי שיקרה מאורע אדיר, שיסעיר את הארץ ויגרוור אחריו מטר של ידיעות. אולם האחראי לכתבתהשער של ראשיהשנה שכתב שהוא עתונאי. הוא מתפלל שלא יקרה כלום. הוא טוען, בצדק, כי שנת תשי"ז הכילה די מאורעות לחמש שנים רבילות.

עתה נשארו לך ארבעה ימים, עד להופעת הגליון הבא, כדי לסכם לעצמך את בחירתך לאישיהשנה ולאשיהשנה בשטחים השונים. מן הסתם תרצה בכוא היום להשתתף את בחירתך זאת עם בחירת המערכת. אולי אתה אפילו אחד מאותם הקוראים שגמרו (כפי שסיפר לי השבוע אחד מהם) שורה של התערבויות פרטיות על הבחירה. אם תרויח, ילח לאיש הנבחר גלויה של איחולי שנה טובה, כדי לשתפו במשמחתך.

שלום כהן

מכתבים

אישי השנה המאורע המרכזי של השנה היה ללא ספק מביצע קרש — וחורה — ולכן אישי השנה הוא האדם שיום אותו — דוד בוגנוריוו.

שאר אנשי השנה: העולם — דאג המרשיע; המרחב — חוסיוו; סקר ירדן; משפט "ד"ר צלמנר; עתונות — רפי נלסון; יהדות — נחום גולדמן; תיאסרון — מרים זוהר (אנה כריסטי); ספורט — נחום ספלמן; מדע — עמוס דה-שלטי; אישה — רבקה שלום; דת — הרבי מקייר; מדיניות — אבא אבן.

עדין קוילצקי, רביבים

... עמוס בוגנוריוו, שהעמים על שכמו את כל העסקים חסרי התקדים.

יוסף בן-יאיר, תל-אביב

... שגור צרפת בישראל פייר ז'ילבר, הי מסמל את הברית הנדולה בין צרפת לישראל.

שאלו טובי, נתניה

... ראש המטה הכללי של צה"ל, משה דיין, שעמד בראש חיילי ישראל במבצע סיני ובפעולות שקדמו למבצע.

דן רכטר, ירושלים

אישי השנה עריכים להיות דוד בן-גוריון ומנחם בגין. בוגנוריוו הוא האיש שהשיג את עולמי בפרסום הצהרות ובהכחשתן שוא שעות ספורות. מנחם בגין, תור צאה מהצהרותיו הידועות כמספרות תועים, שיטוב איש בעולם לא יוכל להזיז. אנו חברי הופעל המורח ואתם יכולים לציון את יאת בעתון.

ישי צוריאלי, עליוה שוחט, אמנון יוחאי, קבוצת יבנה, עמק שורק

... אינני חושב שתוכלו לבחור הפעם איש שנה אחר. המינוי הצורך ביותר, לדעתי, יהיה לתת את התואר "אנשי השנה" ל"קבוצתהחצר של בן. ג'י: אהוד אבריאלי, מדי קולק, שמעון פרס ומשה דיין. אלה הם אנשי השנה האמיתיים, שהתגלו השנה כש-ליטיה של ישראל לעתיד בא.

ג. מרזור, צה"ל

שונאים המקצועיים של העולם הזה, הטוענים כי כל מנמכתם היא להשמיץ, ויזכרו מה התהום הפעורה בין הימצאות אמיתיות, הי חודרות לתחום הפרטי של אישים שונים ללא כל תועלת ציבורית, לבין הסגנון הי שקול של העולם הזה, הנמנע מהישמיות אי שיות ומתרכז בפעולות הציבוריות של נושי איניליוו.

הערות-ישיליים

במאמר על עניני שנת העשור (העולם הזה 1040) הופיע סיפור שצוטט כאילו בשמי, אודות מר וייסל. אין רגליים לרבר כאילו טס מר וייסל במיוחד לפאריס, רק על מנת לפגוש אותי ולהלה שיחה שהיתה יכולה להתקיים בארץ. האמת היא שמר וייסל פגש אותי בפאריס בדרכו לארצות-הברית, והוא הזכיר את עניו הסרט המצויי, בו התכוון לטפל בעת שהתו באתרמריה.

קריאל גדרוש (דוש), תל-אביב

כותב הרשימה שצייר קריקטורה מדברי הקריקטוריסט, מביע את צערו על הפרט הבלתי מדוייק שצוטט בשמו של דוש.

אחד ימשור

הביולוי היחירי במבריה בכל עונות הי שנה הוא הקולנוע. עד כה, כשתיו שני בתי קולנוע מתחרים בעיר, היה הכל בסדר אבל לאחרונה עברו שני בתיהקולנוע ל"י שות אדם אחד וכתוצאה מכך מוצגים בעיר כרטיס מדרגה גייה ושלישית. מחירי הי כרטיסים הועלו ואין עוד להשיג כרטיסים זולים.

האם אין מי שיתקן מצב נפכר זה? ראשי העיר משה צהר אינו פועל למניעת ההפי קרות, הנורמת סבל לתושבי טבריה כבידורם היחיר.

מרחמת-ינא

תקוצין היר שרצתה לפגוע בד"ר ישמה לב (העולם הזה 1038) איש המעלות המביא ברכה לאנושות.

שיטת "מנא" הביאה מורו לאלפי אנשים הרואים בד"ר ישמה לב את מושיעם בעת צרה ומורהדרר לחיים תקינים וברואים. י. זהבי, תל-אביב

אני מביר את עקרונות "מנא" ויודע יי תורת חיים זו מרדיכה אנשים בדרך מוסרית, מבכית ובראה. ג. יהושע, תל-אביב

שיטת מנא, היא הדרך היחידה להצלחה בחיים והתקדמות החברה.

ש. לבנון, תל-אביב

אזרה סוג ב'

קראתי את הספור על אורחים סוג ב' (העולם הזה 1037) וברצוני להוסיף עוד עובדה הנני חושב שיכונן עממי ומתאכיב סביבי חולקו מספר רב של בנינים לעולמי אקדמאיים, שמקורו באו מאירופה. מעניין אינו אף אחד מעולי מצרים בין סמבלי השיכון. אולי דרושה התערבות של האיש החוק במדינה, על מנת לתקן את המעוות?

שתי דרכים

כתבת על שתי האגודות החיפאיות ליד-דודת ישראל צפת (העולם הזה 1038). כרי צוני להבחיר כמה נקודות בקשר לכך. לא קיימות שתי אגודות, אלא אחת. האגודה "אליאנס פראנס" בראשות עוררהדיו לב-הר. היא נוה צרפתי שמטרתו להפיץ בעולם את השפה הצרפתית ואינו יכול לעסוק ב"ידידות בין ישראל לצרפת."

לא ידוע לי על שום ריבה שהפיץ עלי מר לכהר, וברור שאם תופץ עלי או על האגודה, אני שמפט מיד. בכל דבר הנעשה בסודר ובכנות, יש תועלת. אנהנו נטיף ל"ברית עם צרפת ואתם לברית עם המרחב, והעם יראה ויבחר את הטוב לישראל. עו"ד בן-עמי גורביץ, חיפה

המבין לא יבין

לפטע של ליני גלילי (העולם הזה 1038) "אינני יכולה להבין מה הוא סוצא בה" אני מוכרת להניד —

אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה

אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה

אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה

אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה

אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה

אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה

אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה

אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה

אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה

אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה אינני מבין את הבריהה

האיש היחירי שהעו להתקומם נגד מיטור הרכושנות ההסתדרות.

שרה בר, חיפה

פסיכופאטים

אינו כבורה כמוכם שהכאת קומוניסטים היא דבר לא הנון. אני יודעת שכל אלה שקראו את התיאורים על התנהגות משלחת מק"י השו צרונ עז להכות את הבנים המי חרפים את מולדתם בארץ זרה ועויינת. רות רבינוביץ, תל-אביב

אני מסכים עם רשימתו של העורך (הי עולם הזה 1040) שרק אישים הלוקים בחותם יכולים להקים רשע כה גדול סביב מאורע כזה. פעום והסרעוד כמו פסיכופאלי הנוער במוסקבה. היחידים שיסבלו מהעסק הזה יהיו יהודי ברית-המועצות.

אברהם צירולניק, חיפה

... הייתי יכול לספר לכם קוריוזים רבים על מידת ההתענינות בהשקפותיכם, וביחוד לאור כתבותיכם ממוסקבה. להרבה חברים שהאשימו אתכם בחילול, היתה זאת מהר לומה לטובה לקרוא את הדו"חות של שלום כהן על ברית-המועצות.

חבר, בארי

דוקא כשר למהדרין

בעקבות מאבקה הנדול של הרבנות לחיסול החזיריות במיסקים, הרי אנו כחפלאים פונים לעזרת הרבנות ומבקשים שתשלח אלינו את אחד משליחיה כדי שידריך אותנו בחליבה חזירות. אם כאמת המצב הוא כזה שצריך היה לחסל מקור בשר זול לאספקתנו העצי מית, אולי ישלח לנו הרב הראשי קצת קופסאות בשר (רצוי מסוג דוקא). אלה הפלמ"כים ידעים בקורשי, מוטב שידעו כי הפלמ"כי עדיין קיים, ואם אתם מעוניינים הרי ממשלמי מסורתו מוכנים להפגש בירושלים (או בכל מקום אחר שיראה לכבוד הרב) ולצנו קצת את המוחות החסומים. יותר רצוי שהרב ישלח את עושי יצרונו לנגב, שיעסק עמנו כאו ברכבים יתר ומועילים לעם ולי מדינה.

חברה באחד מ-35 המשקים שברשימה השחורה

אסור לרדת

במאמר המערכת לקרא (העולם הזה 1038) פנתח העורך מכתבו של קורא חיפאי, ביחס לטון שנוקט העתון בענינים מסוימים, ולסגנון החמטי שלו. אינני חושב שהצד קנות הכרחית להשגת תפוצה טובה. העובדה שרבים מקוראי העתון האמנים, הרואים ב"העולם הזה" כלי חשוב ביותר לשיפור המצב בארץ, מתמרמרים על כך. בקשר לנימת הסגנון בפניה אל בוגנוריוו, יש לי לספר אקדומה קטנה. בעיירה אחת של אפיקוס ידוע חזיר קטן במשלוח-מנות לרב, הרב השיב לו, על אותו סם עצמו — את המנות. כל אחר מברך בסגנונו הוא והיורד לנימת ההשמצה, משתנה למשמיו, אף אם לא היה ראשוו בכך.

א. ליבנה, רמת-גן

אמנם העורך קבע במאמרו (העולם הזה 1040) מה דעתו על התנהגות המשלחות הי קומוניסטיות והציונית במסבל מוסקבה, אך מה דעתו של שלום כהן, האיש שלייוה אותנו?

אליהו בן-פורת, חיפה

נואמרו של העורך נכתב עליפי אינפורמציה שסופקה לו עלידי שלום כהן, ושיקף את דעותיו בנושא זה.

המאהב והטירוריסטים

כדאי להנהלת קול ישראל לסנור את התחנה הערבית שלה. מפני ששירוריה הי ערביים של התחנה מעוררים אר צחוק ולענ בקרב הערבים, ובאותו זמן וורעים שנאה לשלטון הקיים ולעם היהודי בכלל. שירורים אלה לא רק משכחים את מעשיהנכורה של כוחות הבטחון הצרפתיים באליג'יריה, אלא מתארים את תנועת השחרור האלג'יריית כתנועה טירוריסטית פראית, הנוחמת ב"כוחות המסורבתיים של צרפת. שבאו לאל-ג'וריה כדי לרפאה מסחלת השחרור-הלאומי הפראי.

מתי ישימו האהראים קץ לשירורים מי נחשבים אלה. לא כדאי שמאהב להראות את רגשותיו באקסטזה כזאת.

זהר חלאק, נצרת

ההשמצות הנוראות

עשיתם בחוכמה רבה שפירסמתם את דברי העתונים הפורנוגרפיים במסריקה על אי שים ציבוריים (העולם הזה 1040). גם הי

... האיש, העומד בראש הש.ב. המוסר שגולר וזכה בפירסום כה רב השנה.

שושנה פ. צה"ל

... לוי אשכול, שר האוצר. סוף-סוף, אחרי האכזבות והסערות המרות שספג השנה, מגיע לו לפחות פרס-ניחוחים זה.

ג. וילברשטיין, תל-אביב

... משלם המיסים האמריקאי, שהוסיף לקיים גם השנה בכסמו את אורחי מדינת ישראל.

דוד שטריקר, תל-אביב

... אליקים העזני, איש שורת המתנכרים, המסמל את התקופמות העבור נגד מעשי השחיתות שהתגלו השנה במדינה.

כבור לוי, ירושלים

... האנס מולר, בעל ביתהרושת אתא,

מי האיש שהשפיע ביותר על מאורעות שנת תשי"ז? כי גליון הבא של "העולם הזה" אשר יופיע כיום השני הבא, תתפרסם כתבת-ענק על איש השנה תשי"ז

בתוספת מינוי "העולם הזה" לתארי איש העולם, המרחב, המדיניות, הכנסת, הכלכלה, הי משפט, העיתונות, היהדות, הי דת, המסרות, התיאטרון, הפי פורט, המדע, הרפואה, האמנות, האיש והצער של השנה.

כיכר וכיכר

שבתה באתא. הסוס הגיטראליסטי נטרף ב' עורו בחיים עליי הרוקטרינה של איזון האור. כדי להופיע לעיני הבוחר בדמות כל שהיא, היה צורך במשהו חדש. המלחמה בכפיה הדתית נראתה כסוס טוב מאד. שום אדם דתי לא יצביע ממילא לעולם בעד לי אחרותהעבודה. אולם קולותיהם של מתנגדיהכפיה מפורזים ב' שדה כאכנים שאין להן הופכין. לכן יצאה לאחזותהעבודה למתע בהת' קפה כללית ומוחצת:

● שרהפנים, ישראל ברייהודה, איש לאחזותהעבודה, הודיע במכתב לראש עיר רית תל-אביב שהוא תובע להקים בעיר איזור חופשי למכירת בשר-חזירי ללא יהודים, אם כי אין לו סמכות לצוות זאת. ● מוסדות המפלגה הודיעו ברבים כי פנו ליועצים משפטיים כדי לבדוק אם איום הרבנות הראשית בהטרפת חלב המשקים, כאמצעי-סחיטה לחיסול החזירים, אינו עומד בניגוד לחוק הפלילי.

● שרהתחבורה קרא אליו את נציגי דן, אשר עליהם בפרוש לשנות את הנהל הקיים של שיגור אוטובוסים לתחנות-ה' יציאה בתל-אביב לפני צאת הכוכבים בשבת. כל זה היה למורת רוח כל שאר הצדדים. הדתיים לא היו מעונינים להחריף את ה' מאבק. אחרי שדויד בן-גוריון הוזיר אותם שבמקרה של מלחמה חריפה תצטרך מפא"י להתחשב בדעת בוחריה, ולא תוכל למלא את דרישות הדתיים הנובעות מקנוניות קר' אליציוניות חשאיות-למחצה.

אולם הדתיים אינם יכולים ל' היסוג — כי ההתחרות במחנם גדולה, וכל המרבה בצעקה הרי זה משובח ביום הבחירות.

אמר השבוע הרב הראשי האשכנזי ל' יפרת-אביב, איסור יהודה אונטרמן, אחד הממונות הפקחים ביותר במחנה הדתי, ל' נציג העולם הזה: „ביקשנו לפני שלושה חודשים להתקבל לראיון אצל שרהתחבור' רה כדי לנסות למצוא פתרון. אולם ממשרד השר הודיעו לנו שהשר טרוד. עד היום לא נאות השר לקבל את הרבנים הראשיים לפגישה.”

● פילו אם מסתמלים מבט ציוני בנסיונה של לאחזותהעבודה לרכב על סוס המלחמה בכפיה הדתית, הרי אין בכך כל פסול בחברה דימוקרטית. להיפך, אם מפלגה סבורה כי עליי העלאת סיסמה מסוימת תזכה לאחזת הציבור, הרי היא עוזרת לציבור אילם למצוא פה לתביעותיו. בארץ יש בכך משום חידוש גדול. ה' אסון של הכפיה הדתית נובע מן העובדה שמעולם לא עמדה מול קבוצת-הלחץ הדתית קבוצת-הלחץ נגדיה. על מאוני הבחירות היו מונחים קולות הדתיים, שדרשו כפיה, ולא נראו שום קולות שדרשו את ההיפך. כמעט כל המפלגות מצאו שכדאי לסגוד ל' דתיים, יהיו דרישותיהם כאשר יהיו.

● אם תוכיח הפעם לאחזותהע' בודה שאפשר לקצור קולות כי קומביין של המלחמה בכפיה ה' דתית, יתחולל שינוי מכריע במ' צב. מול התחרות הדתית, שכל אחד מהם רוצה להיות דתי יותר מרעהו, תקום התחרות הבלתי-דתיים, שירצו לזכות בקולות מת' נגריהכפיה.

בכל זאת יש משהו מעצב מאד בצניעות העמוקה הטמונה בכל המישחק הזה, משני הצדדים. הדתיים-הכביכול לובשים מסכות אדוקות כדי לזכות בקולם של קליאמונה, שהדל באמת יקרה להם, והוא הדין לגבי הצד השני. לא לאלה ולא לאלה איכפת בסיסמה שתוקה אחת מה רוצה האזרח. על גבו של אורח זה חורשים אלה גם אלה. הוא עומד בתור לאוטובוס, הוא משלם מחיר מופקע תמורת בשר כשר.

● בערב ראשיהשנה מתור לחזור ולשאלו: מה כל זה נוגע לדת יש' ראל, דת הנביאים ומתקנייהעולם?

תוהו ובוהו ופקקי'תנועה ברחובות העיר. חוץ מזה רצו האזרחים להגיע לבתי-הקולנוע לפני ההצגות. באמצע הקיץ הרשו הרבנים לאוטובוסים לזוז רק בשעה 8.30 בערב, ואילו הצגות הקולנוע החלו (בלי איומים במלחמת-אחים) ב'7.30. גם השבוע מתחילה תנועת האוטובוסים באופן רשמי רק ב'7.10, עשרים דקה לפני התחלת ה' הצגות. אם האוטובוסים לא יגיעו לפני-כן לתחנות, לא יוכלו המוני העיר בשכונות הנידחות להגיע למרכזי העשי'ועיהם.

★ ★ ★

● אחרי שהמפגינים והכלבים ע' שו את שלהם בשכונת-התקווה, אי אפשר היה לעצור את גלגל-התנופה של הכפיה הדתית. למרות שהיה ברור כי כל הכפיה תיעלם בעוד ארבעה ימים, כאשר יחזור שעור-החורף, לא העזו אף לא עסקן דתי אחד לשחק — מחשש שיאבד את קולותיו לעסקן דתי שני.

● בעירית תל-אביב שולטת הדת. חיים לבנון יעוף מכסאו ברגע ש' קול דתי אחד ויחיד יפרוש מן

מתכוננים הקיבוצים לרמות עתה את הרבנים. במשקים רבים כבר נעשתה ההכנות לכך. אחד החברים „מוצא" מן הקיבוץ. החבר הזה קונה את כל החזירים. הוא יוסיף לגדל אותם, על אחיותיו הפרטיות. חבר זה אינו משחק שום חלב, והוא מחוסן על-כן מפני הרבנים. אולי יקבל אפילו שותף ערבי, מבין חברי המסלגה.

● רק אזרחי תל-אביב, שצרכו כי עבר 50 אלף ק"ג בשר-חזירי לש' כוע, תמורת 5 או 6 ל"י לק"מ, יצטרכו לשלם יותר, תמורת ה' סיכון של הפרת-החוק. אבל למו זה איכפת?

★ ★ ★

● מערכת-השבת בתל-אביב החלה ב' צורה מקרית דומה. הפעם היו המער' ררים יהודים משכונת-שפירא, שקמו באחת השבתות והפגינו באופן ספונטאני נגד תנו' עת האוטובוסים לפני צאת השבת. שוטר מטומטם, ששלח כלבי-משרה נגד המפגינים, הפך את ההפגנה השיגרתית למאורע לאומי. לפני שנתיים חתמה מפא"י על הסכם עם

● לא ייפסק חילול-השבת בתל-אביב מטעם הקואופרטיב דן — תפרוך מלחמת-אחים. כך, על כל פנים, איים ה' שבוע הרב יונה שטנצל, מנהל מחלקת-השבת של הרבנות הראשית ביפו-תל-אביב. הרב שטנצל הוא רק בורג קטן מאד במנגנון הגדול של הכפיה הדתית, ולא הוא יקבע מתי להצית מלחמת-אחים. דבריו היו, מן הסתם, פליטת-פה דימוגית. הם תוקנו מיד עליי הממונים עליי.

● אולם למרות זאת אין לעבור עליהם לסדר היום. האזרח חייב לשאול את עצמו: כיצד יכול בכי לל פקודי-ציבור השפוי בדעתו ל' העלות פסוק כזה על שפתו? מהי האווירה המולידה גידולי-פרא מרי לוליים כאזה? מה הרקע לאופני סיבה הפתאומית של הכפיה ה' דתית בכל רחבי הארץ?

★ ★ ★

● תקפה גדולה זו מתקדמת עתה בשני צירי-התקדמות גדולים. האחד מכון לליבו של החזיר, השני לגלגלי ה' אוטובוסים. בשני המקרים החל המיבצע כמעט במקרה.

לפני כמה שבועות נפוצו בבתי-הכנסת ברחבי הארץ כרוזים מוזרים, שנשאו את הכותרת המרעישת „שמו שמיים" חתמו עליי „המעוררים". איש לא ידע — ואינו יודע עד היום — מי המעוררים המסתוריים.

הכרוז גילה תגלית מתרידה: משקי-ההת' ישבת העובדת מערבבים את חלב הפרות בחלב של חזירות, וכי זה החלב המשחק עליידי תנובה. איש מן הקוראים הדתיים לא התעניין בצד המדעי של הבעיה — למשל, שאי-אפשר לחלוב חזירות, שאין לחזירות די חלב אף לגוריהן, וכי חלב-חזירות מחמיץ כל חלב אחר.

● התוצאה: בכני-ברק ירדה מכי רת החלב של „תנובה" 80 א' חזו, בירושלים כ'20 אחוז. מכירת החלב של הפירמות המתחרות עלתה באחוז מקביל.

★ ★ ★

● זה היה הענין מסתיים, אלמלא שלחו המעוררים המסתוריים מברקים לכל הרבנים בארץ. אחד מהם, הרב כץ מפתח-תקוה, קם בכנס הרבנים לפני חוד' שיים ושאל את הרבנים הראשיים מה יעשו בנידון. הרב ניסים, שלא רצה להיות פחות דתי מאחיהם, הודיע בו במקום שיצא ל' מלחמת-קודש לחיסול התנועה.

למחרת הגיש הרב ניסים אולטימטום ל' תנובה: אם לא יושם קץ לגידול החזירים במשקים עד לראש-השנה, לא תחדש ה' רבנות את הכשר החלב של תנובה, הטעון חידוש ביום א' בתשרי.

מה עשתה ההתישבות העובדת — קבוצת-הלחץ האדירה ביותר במדינה? בפני ה' איום האחד הזה התקפלה כמו מגדל קל' פים. היא נכנעה בו במקום ללא תנאי.

● מדוע? טוענת מפ"מ: לא יכולנו להתנגד למפא"י, שנכנעה מטע' מים קואליציוניים. טוענת הרוב: „תנובה" לא היתה יכולה לעמוד בחרם דתי, שהיה נותן תנופה ע' צומה לחברות המתחרות של ה' משק הפרטי.

כדי להמתיק את הגלולה המבישה, הסי' כימו כולם בנייהם שלא נכנעו, חסיזשלו, ללחץ הרב הראשי, אלא רק נזכרו כי הם חת מים על הסכם נושן עם הקרן-הקיימת. האוסר בהחלט לגדל חזירים על אדמת-הלאום, רובם משוכנעים, אגב, כי „ה' מעוררים" שעוררו את הענין היו סוכני משקים פרטיים שיצו לפגוע בתנובה. הדבר אינו גן הנמוע.

● האם ייפסק גידול החזירים — ענף מכניס מאד לבעליי, כי הרבה יותר זול לגדל חזירים מאשר פרות? בודאי שלא. כמו שהרבנים מרמים שנה, בערב פסח, את הקושי-ברוך-הוא עליידי מכירת כל ה' חמץ במדינה לערבי, תמורת שתי ל"י, כן

מי יותר דתי מכולם?

● הקואליציה העירונית. לכן אין א' דם דתי יותר בעיר מהיים לבנון, ואין אדם הנואם בהתלהבות כ' זאת על חילול-השבת.

אנשי דן היו זקוקים לעזרה מסוימת מטעם העיריה. נאמר להם כי יקבלו את ה' כל — אם רק יפסיקו את תנועת-האוטובוסים ממקומות-הריכוז לפני צאת הכוכבים ב' שבת. אנשי דן הם אנשי חשבון — הם נכנעו, למרות שלדעתם אין שום חוק ה' אוסר עליהם לנסוע בשבת בתל-אביב. בזה היתה הפרשה מסתיימת, לולא קרה משהו מהפכני בישראל.

★ ★ ★

● ביום האמיתי של חברת דן, האיש הקובע את המחירים ואת כל שאר התנאים הוא שרהתחבורה, משה כרמל. כרמל הוא אחד מהשניים הקובעים במפלגה לאחזותהעבודה. כמו האדם השני, יצחק בן-אהרון, אין לו אהדה רבה לדת. המפלגה לאחזותהעבודה סתרה כיום סוס טוב לרכב עליו. סוס הבטחון מת מחת לרג' ל'ה כאשר הסכימו לנסיגה מסויני ומעזה. הסיס הכלכלי החל צולע אחרי שבירת ה'

הדתיים, שהבטיח לקיים את הסטטוס-קו בתחבורת-השבת בכל הערים. הסטטוס ב' ירושלים הוא שאין תחבורה. בהיפה יש. הסטטוס בתל-אביב היה שלא היתה תחבורה — כמעט. ה„כמעט" מתבטא בשתי צורות. ראשית, נהגו אנשי דן מאז ומעולם להפעיל אוטר' בוסים בשבת אחריהצהרים בקווים הרחוקים מעיני הדתיים. מדי פעם התלוננה הרבנות. הרב שטנצל, חוזה מלחמת-האחים, היה כור' תב מכתב חריף להנהלת דן ותובע להפסיק את הנהגה הקלוקל. בדן ישב פקיד חרוץ לא פחות, שהשיב מכתב שיגרת' והודיע בהכנעה כי הנהג הנידון נגוף.

● שני הפקידים התפרנסו זה מזה, כבוד הדת נשמר, האוטובוסים הוסיפו לחלל את השבת, והכל היו מרוצים.

ה„כמעט" השני היה חמור יותר. הוא נגע לנוהג של דן להוציא את האוטובוסים ממקומות-הריכוז לתחנות-היציאה 50 דקות לפני צאת השבת. אילו שלח דן את כל 400 האוטובוסים, הפועלים במוצאי-שבת, בבת אחת לרחוב, עם צאת הכוכבים, היה נגרם

היה זה כאילו נגעה פיה טובה במטה הקסמים שלה במדינה. הצללים נעלמו מעין המדינה כולה טבעה בים של אורות. שני המוסדות המשרים בכל ימות השנה דכאו על האורח -- בית המשפט והכנסת -- שבתו מזה זמן רב. עסקני כל המפלגות, גם הם ברובם דמויות שאינן משמחות את הלבבות -- הסתובבו ככדורים פורחים מסביב לכדור הארץ, במשלחות ובסקים שונים. תחת כל אלה התמלאה המדינה במאורעות יפים וחובביים. כינוס מדעני האטום, ששם את הדגש על הכושר המדעי של ישראל, נעל. למחרת היום נפתחה ברמת-גן המכביה (ראה עמודים 17-18). שהבליטה לעיני כל את הסולידריות הגדולה של העולם היהודי. כעבור יומיים התגלפו הדגלים מעל לתערוכת תביל, המאורע הבינלאומי של עולם הבולים.

לפי כל היסודים, יהיו הימים הנוראים הפעם הימים הטובים ביותר של השנה.

מדיניות

כהן בבית-קברות

הידיעה היתה קטנה, נדחקה לקרן-זווית בעמודי העיתונים. אולם תוכנה היה מהפכני: נציג לוחמיה-שיחורר האגריים בארץ פנה למשלחת ישראל, ביקש את עזרתה ב" ויכוח על עתיד אלגוריה, על אף יחסיה הידידותיים של ישראל עם צרפת.

אנשי משרד-החוץ רק משכו בכתפיהם -- ישראל קשורה כיום לצרפת במידה שאינה מאפשרת שום תמרון. הם לא ראו כי הוצעה להם זו הפעם הראשונה בשנים האחרונות הזדמנות של זהב לעשות גיסטה שתהדרד בעולם הערבי, לתמוך זו הפעם הראשונה בגלוי בתנועת-שיחורר ערבית.

אילו עשתה זאת ישראל, היתה מניחה את יסודות הגשר הראשון אל הנוש הערבי ה" גדול הקם עתה בצפון אפריקה, ממארוק ועד סוניסיה. בפעם הראשונה היתה קונה לעצמה דריסת-רגל במחנה הגדול של עמי אפריקה ואסיה, השולטים בארץ. אולם רוב מנהיגי המדינה, שמבטיחה נעוצים באירופה השוקעת, לא הבינו את גודל ההזדמנות. היא הוחמשה, כרגיל.

הציונים בעור עבה. רק איש אחד ממני היגי ישראל השמיע השבוע כמה מלים ש" העירו כי עיניו נשואות אל העתיד. דוד כהן, נסין ממלכת סולל-בונה ועסקן יוצא דופן של מפא"י, הכריז בלונדון תגינת כי אטור לתלות תקתח כוזבות ביחסים בין ישראל וצרפת.

הבמה, שהכהן בן 59- בחר למטרה זו, לא היתה מתאימה ביותר. ראש המשלחת הפרלמנטרית של הכנסת בבריטניה, וחבר משלחת ישראל לעצרת א"י, אמר את דבריו ורקא לפני מנהיגי הציונות הבריטית. אולם למרות בחירה בלתי-דיפלומטית זו של הדיפלומט המאוס בינגווינסקס דיפלומטיים, היו דבריו בעלי תוכן עמוק.

אין זו הפעם הראשונה שהכהן מעורר מהומה בשלחת בית-הקברות של משרד החוץ (ובקבוצת-החצר של דוד בן-גוריון) בהשמיעו דברים מרחיקי-ראות. לפני שתיים התנגש עם משה שרת, אז עדיין שר-החוץ, כשתבע לפתוח דף חדש ביחסי המדינה עם סין העממית, כצעד לקראת השתלבות המדינה בגוש האפרו-אסיאתי. כתוצאה מכך שוחרר או מתפקידו כציר ישראל בברומה.

גם הפעם קמה צעקה גדולה נגד כהן. חרות והצ"כ דרשו להתירו לארץ, רוב העתונים ירובו את חציהם. אולם כהן, אדם שיש לו עור עבה מאד לגבי ביקורת סרק, לא התרשם מבידותו. הוא המשיך בדרכו לאמריקה, שם יהיה בקירבה מנהיג אחר, שהזהיר גם הוא בפני אשליות ביחסים עם צרפת: ד"ר נחום גולדמן, חסיד הש"תלכות ישראל באסיה.

יחסי-חוץ

בלי חיובים

השבוע הגיעו יחסי ישראל-בריית-המועצות לשיא של מתיחות, אשר לא היה דוגמתו מאז עליית הרופאים ומשפטי פראג. הפרשה המדימיה של מעצרו, חקירתו ועינויו של נספח השגרירות הישראלית במוסקבה אליהו חזן העמידה בספק עצם האפשרות של המשך (המשך בעמוד 8)

הלויתנים ישובו להם בשקט, בפרומקציונרים לא נגעו, אולם שוט הונף על שכונות העוני

נאלצו הפקחים לצאת לשכונות העוני ול- היאבב בכוח עם התושבים הממורמרים, עמדו הפעם בפני משימה קלייחסיית. אור פיר הכין אותם בקפדנות לפגישה הבלתי נעימה עם התושבים של שכונת רחביה, הרובע האריסטוקרטי של ירושלים. "עליכם להקפיד על הגימוס אך להתנהג

שוטים אחרי שבמשך שבועיים שוטטה משאית השוט ברחובות ירושלים, נורש פקחים-מעקלים ומקושטת בכרזה "מדור העיקולים", הורה ראש העיר המפא"י אגרן להסיר את הטלט המשטה, כדי לא להמשיך ולהרגיז את תושבי הבירה.

בתקופות, הסביר הסרן לפיקודיו. הפקחים חייבו. אופיר חילק אותם לחוליות. כל חוליה כללה פקחים-מקל, גובה ושוטר. החוליות קיבלו חבילת כרטיסים. בכל כרטיס נרשמו פרטיו האישיים של חיוב המס, סכום המס שהוא חייב בו, והתאריך בו נשלחה לו התראה. "יש למישהו שא" לות?" שאל אופיר. הפקחים שתקו. איש לא שאל כלום. זכרו של מיכאל חרל"פ, אחד הגובים ה" ותיקים שהועמד בפני בית-דין משמעתי, היה עדיין טרי.

כאשר שמע שעליו לצאת למיבצע שוט, הגיב הגובה הוקן בחריפות. "אצלי כולם משלמים בזמן", הכריז. "המיבצע הזה סתם מקלקל לי את היחסים עם התושבים; אני לא אלך להוציא למישהו רדיו מהבית בגלל זה שאין לו כרעג כסף. תמיד כולם שילמו בסדר, ואני לא אתנהג בפראות בגלל זה שמישהו כאן רוצה לעשות רושם!" הצהיר חרל"פ.

היתה זו ההתנגדות הראשונה והאחרונה. אופיר לא היה מוכן להתוכח, עבודתו של חרל"פ הופסקה, עד שהתנצל בפומבי מאז לא היו ויכוחים נוספים.

***

"חסר כסף לקניאק?"

רחבה שלפני בנין העירייה עמדה בתחילת השבוע משאית אפורה, מקושטת מכל צדדיה בשלטים גדולים. "עיריית ירושלים -- מדור העיקולים". היתה זו הפעם האחרונה בה זכתה המכונת ה" ישנה להתגנדר בקישוט רב-הרושם. עוד באותו יום הורדו ממנה שלטי הפרסומת, על-פי הוראתו של ראש-העיר. גרשון אגרון חשש שהפרסומת הרבה, שליחתה את המיבצע, הפגע בפופולריותו.

אזרחים ירושלמיים מוכהלים

מיהרו להסתיר את מקלטי-הרדיו שלהם, עקרות-בית העבירו מכוונות-תפירה מדירה לדירה, חפציה-ערך הניתנים לטלטול הוחבאו בסליקים למיניהם. הירושלמים התכוונו לקבל את פני הפקחים העירוניים של מיבצע שוט -- אותו מיבצע שהתחיל לפני שבועיים, כאשר הודבק על לוח המודעות של מחלקת ההוצאה-לפועל של עיריית-ירושלים מיסמך מדהים. הכותרת הרשמית שהתנוססה ב" ראשו: "מיבצע בסטון". הכריז המיסמך: "עיריית ירושלים תפתח בתחילת חודש ספטמבר במבצע מיוחד לזירוז גבית המסים. מטרתו המיבצע: (1) גבית המסים מן התושבים המפגרים בתשלומים, או משתמטים מהם. (2) הד צבורי אצל כל חיובי המסים, גם אם לא נפגעו ישירות על-ידי המיבצע. (3) להביא לתשומת לבם של התושבים ה" משלמים את מיסיהם כסדרם, שיש תגובה על השתמטות.

צורת הביצוע: חוליות פקחים, ב" ליות גובים וליוחי משרתה, יבקרו בבתים של חיובי המס, יגבו את החוב. במידה והסכום לא ישולם מיד, יעקלו הפקחים רכוש נייד בעל ערך מתאים, ויחרימו אותו. רכב יעמוד לרשות החוליות, ולשם העברת החפצים המעוקלים למחסני העירייה.

"כל המחלקות מתבקשות לשתף פעולה עם מארגני המבצע. (חתום) א. מריני, סגן גובר העירייה."

בפרובינציית הירושלמית אין סודות. כע" בור שעות אחרות ידעה כל העיר על ההכנות. אזרחים שלא היו בסווחים ב" פרוסקציה שלהם במשרדי העירייה החלו בהכנותיהם המתחרות.

***

אברבסטון

מאחורי מכתבה ענקית, במשרד מרחח בבנין העירייה, ישב אברהם מריני, סגן-הגובר העירוני. מריני, איש אחרות-העבודה, נכנס לתפקידו הנוכחי ל" פני שנתיים. במשרתו הקודמת, במשרד האוצר, לא השאיר אחריו הפקד הוותיק שום מעשה הראוי לציון. בתפקידו החדש החליט סגן-הגובר להוכיח את כוחו. הגבר אפורה-השיער, בגיל העמידה, ש" נהג ללכת כשהוא נשען על מקל-טיול צהבהב, זכה להקרא בפי חבריו לעבודה אברבסטון (בעל המקל). אברבסטון גיסה ליעל את שיטת גבית-המיסים, אך ללא הצלחה יתירה. מנגנון מסורבל ובלתי יעיל, המוגן על-ידי ועדי העובדים, מברריו, הוא אשר הפריע לו. הערתו של מבקר המדינה, כי הואות הגביה עלו בירושלים מ-6% בשנים הקודמות ל-8% בשנה האחרונה, הוציאה את סגן-הגובר משלוחו.

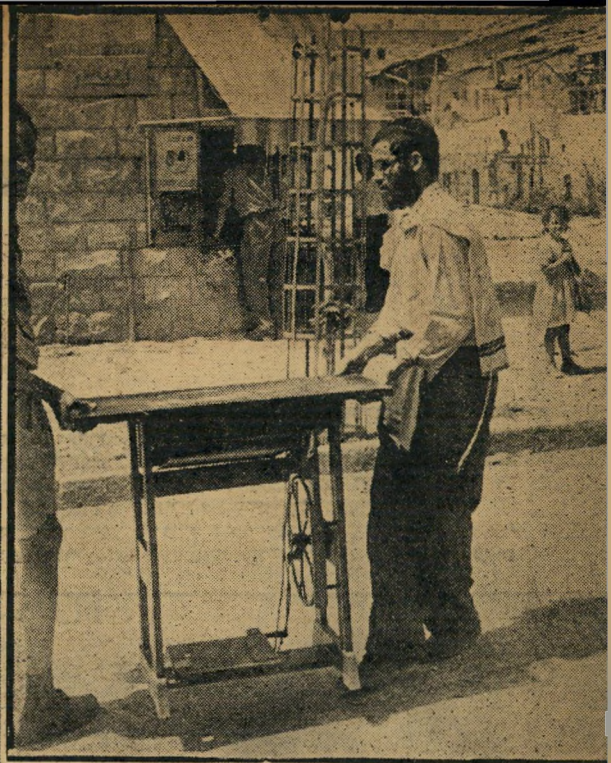
מריני קרא אליו את מרדכי אופיר, פקיד שוכנס לעבודה הודות לכרטיס המפ"י לגה המפא"י ולקשריו הטובים עם מרדכי איש-שלום. סגן ראש-העיר.

על הצעיר חסר-הנסיון הוטל תפקיד נכבד. היה עליו לארגן במבצע שיאלץ את כל חיובי המסים בירושלים לשלם את חובם מיד. מרדכי התחיל לעבודה במלוא המרץ. על סמך נסיונו הצבאי כסרן בצה"ל אירגן מסע עיקולים נרחב, קרא למיבצע על שם אדונו: מבצע בסטון (מקל). השם, שהיה צריך לשמש את פקיד העירייה בלבד, נדד מפה לאונן עד שהגיע לרחוב ה" ירושלמי. לאוני התושבים הגיע השם בשיבוש קל, המיבצע כונה בשם מיבצע שוט.

***

השוט הונף

תב, "העולם הזה" שיצא ללוח את מסע העיקולים פגש את הפקחים, כשהם מצטופפים סביב שולחנו של אופיר. בניגוד למים הראשונים של המיבצע, בהם

ועקרבם

בחוריישיבה מרוד גורר הביתה את מכונית-התפירה המעוקלת, אחרי ששילם את חובו לעיריה. מכונית-התפירה (מימין) היא אמצ'יה-הפר-נסה של אשתו. במרכז נראית עקרת-הבית רחל רוזנטל בזעם אחרי ידו של הפקח

חוץ מזה, לא הצליחו גם לגלות חפץ מתאים לעיקול. בתום משאומתן, הגיע הגובה לדי הסכס: זילברברג שילם שלושים לירות.

הפקחים עזבו את הדירה, הדלת נסגרה אחריהם בחבטה.

★ ★ ★

„מה זה ניקוד?”

באחריהם, גויסו גם הם למלאכת השכנוע. לשוא, רחל רוזנטל נאלצה לחתום. צלצול טלפון הועיק את מכונית-המשא, הרדיו והמכונה הוטענו עליה. הגברת רוזנטל גש-ארה עומדת בפתח, כשהיא מקללת במלוא פיה את המכונה המתרחקת ונושאת עמה את מקלס-הרדיו ומכונית-התפירה.

★ ★ ★

חיבוק לפרסומת

החוליה הכאה בה נתקלה מכונית הוויליס של אופיר נכנסה למלון-המלכים. החייב היה דוד ארדי, בעל המלון. החוב נראה פעוט. 100 לירות בסך-הכול.

ארדי חשב את עצמו מחוסן בפני ביקורי גובים, על כן לא הגיב על ההתראות ששלחו לו. עתה בישר לו הפקח שעליו לשלם, או להיפרד מאחד השטחים הפרטיים המרפדים את רצפת דירתו, בקומה השנייה של בית-המלון.

ארדי העיף מבט בשיח, הציץ בגובה ובשוטר שהתרחחו בכורסות הנוחות, ו-השמיע משפט קצר אחד: „עלי להתיעץ עם העורך-דין שלי.”

„אני מצטער, אתה חייב מאה לירות!” השיב הפקח. ארדי התמתח בכורסה, שילב ידיו, הרהר במשך כמה דקות. השתררה דומיה מעיקה. הפקח התכופף והתחיל לב-דוק את השיח ברצינות מקצועית. הב-דיקה הופסקה באמצע: ארדי שלה מכיסו פנקס ציקים, חתם מיד על המתאה לפי-קודת העיריה.

בחוף, על קיר בית-המלון, התנוסס צי-לום-פרסומת של דויד ארדי, יושב ביי-ידיות בבאר של בית-המלון, עם אישיות

אך הסבר לא התקבל על דעתו של הפקח. צלצול טלפוני מהדירה הסמוכה אישר שאיש לא בא לעיריה לשלם את החוב. „אתם יכולים לעשות מה שאתם רוצים, לי אין כסף!” הכריזה רחל סופית ובהחלטיות.

הפקחים לא חיכו להזמנה נוספת. בפה קמוץ, כשאגרופיה על מותניה, הביטה רחל, זקנה לבנת-שיער וקמוטת-פנים, על הפ-קחים שהדביקו תו עיקול על מקלט ר.ק.א. באותו הזעם עקבה אחרי התו שהודבק על מכונית-תפירה מסוג זינגר.

הסערה התחוללה ברגע בו העמיסו הפקחים את החפצים המוחרמים על כתפיהם, התכוננו לעזוב את הדירה. „לאן אתם לוקחים את זה?” התרתחה עקרת-הבית ה-מופתעת.

„למחסן העיריה, גברתי,” השיב לה ה-מעקל;

„אבל כשבאים לעשות ניקול, לא לוקחים את החפצים מהבית,” מילמלה האשה.

„הפעם זה עיקול עם החרמה, גברתי.” „אני לא יודעת מה זה החרמה, אני יודעת שניקול זה נשאר בבית. החרמה אני לא מסכימה!”

הפקח הושיט לה פנקס קבלות. „גא-לחתום כאן, תוכלו לקבל את החפצים לאחר תשלום החוב.”

רחל הביטה בפקח, בשוטר, במכשיר-הרדיו המעוקל, גרפה את חטמה והכריזה: „אני לא חותמת.”

„אם לא תחתמי ניקה גם את מכונית-הכביסה!” צעק הפקח, ופנה לעבר המטבח. היה זה הקש ששבר את גבה של רחל. בוינוק אקרוכטי שנגד את גילה (55), הת-יצבה בין המעקל ובין המכונה.

„זה לא שלי! זה קניתי בשביל הבן שלי. מה זה סה, גסטפוז?”

„בבקשה לחתום גברתי,” השיב הפקח והושיט לה את הפנקס.

רחל ניסתה גסיון אחרון. היא חלצה מעל רגלה געל, דחסה את הסוליה ה-פרומה אל מתחת לחטמו של הפקח. „איך אתה לא מכיין? הנה בזה אני הולכת. כל הכסף שלנו נסע לעיריה, ואני הולכת לי-ברגל.”

מכנסי עבודה, אשר חור גדול נפער

את רכושו המותרם, היה עליו תחילה לשלם שש לירות לגזברות העיריה, כדמי-אחסנת חפציו.

העיריה הודיעה בתחילת המיבצע כי פקחיה יבקרו רק בבתים של משתמטים מועדים, החייבים 70 לירות ומעלה. בעלי חובות קטנים לא יוסדרו. אולם בשכונות העוני של ירושלים אין תושבים רבים שהם בעלי 70 לירות ומעלה. אפילו לא וזוב של 70 לירות ומעלה. הפקחים עיקלו רהיטים עבור חובות של 40, 30 ואפילו 20 לירות.

★ ★ ★

מגורי הלווייתנים

אם לאזרח הקטן לא היה מיפלט מביקורי-הבית, ישבו אורחים רבים אחרים ללא כל דאגה. לא מפני שלא היו חייבים כסף לעיריה. להיפך, חובר-תיהם הגיעו לסכומים רציניים הרבה יותר מאלה של תושבי כרם אברהם או מחנה-יהודה.

סגן ראש-העיר, רחמים כלנתאר, למשל, חייב עד היום 600 לירות במסים עירו-מיים. הפקחים לא ביקרו בביתו.

פקידי-עיריה בכירים, שתפקידם היה ל-נהל את מסע השוט, לא יכלו להתאפק, התמרקרו בגלוי על אי-הצדק. אולם אבר-בסטון הצביע בגאווה על הסכום שנגבה תוך שבועיים בדרך זו: 2500 ל"י עליה של 130% לעומת הכנסות החודש המקביל בשנה שעברה.

אילו רצה, יכול היה סגן גזבר-העיר לספר על מספר אחר: סעיף ההוצאות ל-קבלות-פנים ותכסים של עיריית ירושלים, המסתכם ב-18 אלף לירות לשנה השוספת.

לא פחות חשובה מאשר ראש-העיר גר-שון אגרין.

★ ★ ★

שכונות העוני

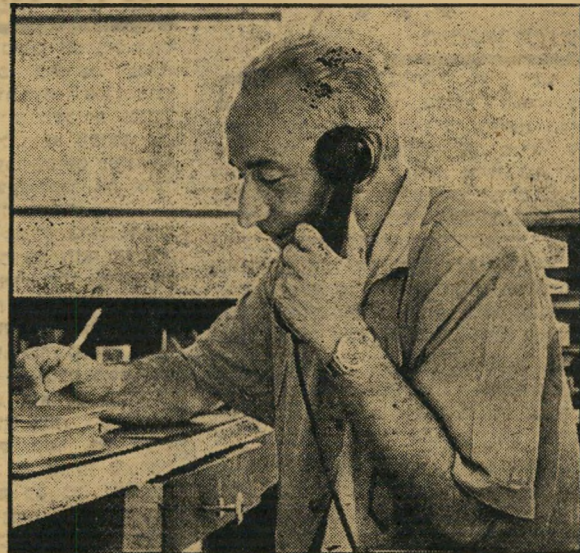
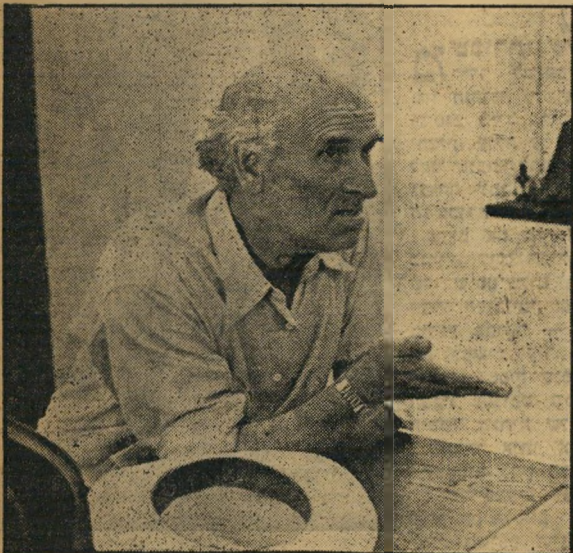
אין שום ספק כי עיריה רשאית לג-בות מאזרחיה את המסים המגיעים לה. אולם זוהי עיסקה של הסכס-הרדיו: האזרח משלם את מסיו, כדי שהעיריה תספק לו את השירותים החיוניים הרר-שים לו, כגון ניקוי רחובות והצרות, אספקת מים, חינוך ילדיו ותמיכה בנצ-רכים.

במקרים מסוימים, יכולה העיריה להש-תמש באמצעים משפטיים ומנהליים, שהוג-דרו עלידי החוק, כדי לאלץ את האזרח המתחמק לפרוע את המגיע ממנו. אולם משם ועד להכרות מלחמת-סחיטה, בשם המביש של „מיבצע מקל”, פעורה תהום של זילזול במשלם המסים ובזכויותיו ה-אזרחיות.

אך לא רק השם מסריח בפרשה זו.

בשכונות-העוני חדרו הפקחים-המעקלים לבתיהם של אזרחים חסרי-יכולת, הוציאו משם רהיטים, כל-רביית או אפילו מכוונת-תפירה ששימשו מקור פרנסה. הם הופיעו בשעות שהבעל נעדר מביתו, והאשה לא ידעה מה רוצים ממנה.

היו גם מקרים כמו מקרהו של אריה יצחק, מרחוב החבצלת. בבית יצחק מצאו הפקחים רק את אמו הזקנה. היא ביקשה שיחזרו כשבנה יהיה בבית, הודיעה כי, עד כמה שידוע לה, כבר סולקו כל ה-חובות לעיריה. הפקחים דחפו אותה הצי-דה, החרימו מקלט-רדיו. מאוחר יותר הסי-תבר כי אכן צדקה הזקנה: אריה יצחק לא היה חייב מאומה. אולם כדי להוציא

אזרח קשיש שבא להסדיר את תשלום המס לעיריה. כאשר הופיעו הפקחים בביתו, סירבו להאמין לאשתו כי אכן יצא לעיריה לשם סילוק חובו. עיקלו חפצים בדירתו, גילו את טעותם רק במאוחר.

אברהם מריני, סגן גזבר העיריה (מימין) הוא האיש אשר יזם את המיבצע ב-היותו ידוע כ„בעל המקל”, נקרא המיבצע „מיבצע מקל”. משמאל:

יד מול יד

„חוליגאנים-מקומם בבית-הסוהר!“ אמר לי החבר השופט

בתוכני בית-משפט סובייטי

- סאת שלוק כהן -

או על תמרו של משטרת-התנועה, ואיגו מתחשב בהוראה „אסור לנגוע בפרחים“ או „אין כניסה למשאיות“ — עלול הוא למצוא את עצמו בפני השופט. העונש ה־צפוי: שבועיים עבודת-פרך. גורל דומה מצפה לאזרח שינסה להידחק לאוטובוס אחרי שהודיעו לו כי אין מקום

לחפש פחאשפה כדי להטיל בו את הגפרור. בתור לאוטובוס, לא נדחק איש. ואחרי שהכריטיסנית הודיעה „לא לעלות יותר“, היה קופא תור הנוסעים במקומו על המד־רנה, בכניסה לתחנת המטרו היו אלפי אנשים מצטופפים בצד אחד של המדרגות, שעה שהצד השני נשאר ריק כמעט לגמרי —

אחד משני עוריו, שישבו משני צדיו. „כן“, השיבו. „גמרנו.“

כך בוחרים שופט

מלכר תמרה ובעדה, הייתי העד היחיד שנכח באולם בית-המשפט הי אזורי מספר שלוש של מוסקבה. לא מפני שאסור לזרים להיות נוכחים בשעת בירור משפטי, אלא מפני שהמשפט לא עניין איש. בלשכתו הפרטית, המחוברת בדת צדדית אל אולם המשפט המרחה, קיבל אותי השופט חלדימיר חלדימירוביץ' גוסקוב לראיון מ־מושך, זהו גבר צעיר, בן 32, יליד לנינג־גראד שעבר למוסקבה אחרי שיחרורו מ־הצבא. הוא למד בבית-הספר הגבוה לחוק ומשפט, מכהן כשופט מזה שנתיים. כיצד נתמנה לשופט? „אצלנו לא ממנים שופטים“, השיב בגאווה. „כאן העם בוחר את שופטיו. בית-המשפט שלנו הוא בית-משפט של העם.“

הוא הסביר את שיטת בחירת השופטים: מדי שלוש שנים נערכות בחירות אזוריות. כל אדם יכול להגיש את מועמדותו, בתנאי שיהיה בן 23 ומעלה, ושלא יהיה בעל עבר פלילי. אין שום צורך שיהיה בעל הכשרה מקצועית, או בוגר בית-ספר לחוק ומשפט. „כי לפסוק דין, זה לא עניין של ספרים“, הסביר השופט; „זה עניין של יושר לב ומחשבה, של הגיון, של חינוך ושל צדק.“

זאת אומרת שדמאגוג טוב, בעל כוח שיכנוע וידידים רבים יכול להיבחר כשופט? „באופן עקרוני — כן. אבל אתה מבין — הקהל שלנו אינו טיפש. המועמד חייב להופיע באסיפות-בחירות, להוכיח את עצמו כראוי לתפקיד החשוב.“

המשכתי לשאול: „גניח שבכל זאת נבחר אדם ללא כל הבנה בחוק ובתהליכי המשפט — הרי כל עורך-דין מפולפל יכול לטובב אותו על אצבעו הקטנה, בהסתמכו על ספרי-חוק ותקדימים.“

השופט צחק. „כל מה שאמרתי אמרתי מבחינה תיאורטית. במציאות, הרי שלפחות 90 אחוז מהשופטים הנבחרים הם בעלי השכלה משפטית. יחד עם כל שופט נבחרים גם שני עוררים, שתפקידם להתמחות בצד המשפטי של המקצוע. גם שופט-נבחר, אם אין לו מושג בחוק, נשלח להכשרה של כמה חודשים לפני שהוא נכנס לתפקידו. וחוזי מזה — אם בא עורך-דין פיקח מדי ומתחיל לצטט סעיפי-חוק, הרי אפשר פשוט להפסיק אותו באמצע ולדרוש ממנו שיראה את הספרים והסעיפים שהוא מצטט. אין כל בושה בזאת.“

הפחד מפני החוק

משכורתו של גוסקוב, המקביל בתפי קידו לשופט-שלום בישראל, נמוכה מזו הנהוגה בישראל, ומגיעה ל־1300 רובל (כ־240 ל"י). ברוסיה זוהי משכורת גבוהה יחסית, עולה על זו של רופא ממוצע. אם, לפני שנבחר לתפקידו, עבד השופט במשכורת גבוהה יותר, הוא ממשיך לקבל את אותה המשכורת גם בתפקידו החדש.

אולם אם אין הבדל גדול ברמת המשכורות, קיים הבדל ניכר בין תנאי העבודה של שופט-שלום ישראלי לבין אלה של חברו הסובייטי. שמיעת המשפטים מתחילה בתשע בבוקר — ובשעה 11 אין לשופט מה לעשות עוד. יש לנו מספיק בחיי משפט, מספיק שופטים — ומעט משפטים. הסביר השופט גוסקוב. הוא גם נהנה מ־חופשה שנתית של חודש אחד. משאלתי אותו אם יש קשר בין מעוט המשפטים לבין העובדה כי אורחי מוסקבה הם ממושפעים ושקטים כל כך, ורחובות העיר הם הנקיים והמסודרים ביותר שראיתי בחיי. השופט חייך: „כן, האזרחים יודעים כי לא כדאי לבוא למשפט.“

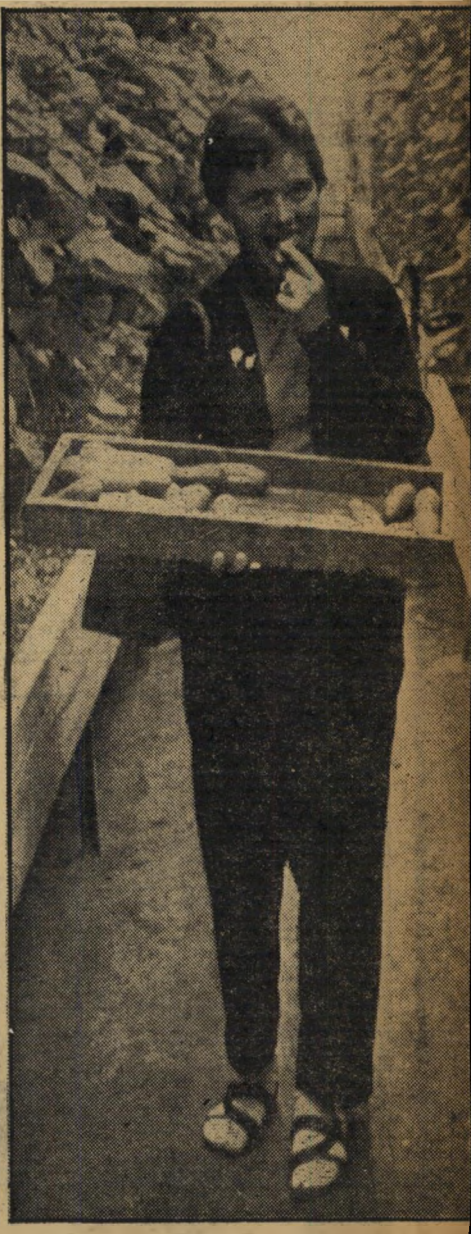
כבר מן היום הראשון במוסקבה התפעלתי מנקיון רחובותיה. איש לא זרק בדלי-סיגריה, ואחרי שהצית סיגריה היה הולך מטר

הכר שופט“, אמרה האשה, „אינני יכלה לחיות אתו יותר. הוא מסרב לחסוך כסף לשיכון ואומר שטוב לו בבית הוריו. אני אשה הרוצה בית וילדים משלי. אינני יכולה לחיות בדירה אחת עם אמו, כשהוא כל רגע אומר „אמי לא היתה עושה כן, אמי חושבת אחרת.“ אני מבקשת ממך, חבר שופט, לאשר את בקשתי לגירושין.“

תמרה סטפני אוליאקובה — עגלגלה, בלונדית, מלאת-חיים — חזרה למקימה. „יורי יוריסביץ' אוליאקוב“, קרא השופט לבעל. „מה יש לך לומר?“ „מה אני יכול לעשות, חבר שופט, זה לא הולך. אנחנו לא מסתדרים.“

אתה מסכים לגירושין?“ „כן.“ „יש ילדים?“ „לא.“

טוב. הנני קובע כי נשואיכם בטלים ואתם יכולים להוציא תעודת-גירושים. פנו למזכירות בית-המשפט והיא תסדיר את הפורמליות. זה הכל. אתם יכולים ללכת.“ יורי ותמרה עזבו את בית-המשפט, גרושים. „זה הכל להיום, לא?“ שאל השופט את

בחממה שתילי המלפפונים של קולחוז סטאלין. בגלל חקור וחט, מגדלים ברוסיה ירק זה בחממה.

חבר שופט

זהו שופט-השלום חלדימיר חלדימירוביץ' גוסקוב, מבית-המשפט האזורי מספר שלוש במוסקבה, שצולם בלשכתו בשעת הראיון המיוחד עם ראש מערכת העולם הזה שלום כהן. עד כמה שאני יודע, אתה חזר הראשון שנכנס לבית-משפט מוסקבאי בכוונה ברורה של כיוסי עתונאי, אמר השופט.

עוד, או שיכנס לתחנת המטרו במדרגות השמורות ליציאה, זרק בדלי-סיגריה ברחוב? אם השופט במצב-רוח טוב, זה יעלה לו עשרה רובל. אם נער עד גיל 16 עבר עבירה החייבת קנס, מוטל הקנס על הוריו. בית-המשפט יכול להטיל קנסות עד עשרת אלפים רובל. נהג משאית שעבר מצד שמאל (עבודה בלתי-חוקית) והכניס את הרהחים לכיסו, יחוייב לשלם קנס של 5000 רובל ולהחזיר את הסכום שהרוויח מן הצד. בחוק הרוסי אין עונש מורכב של קנס ומאסר; או שהאיש משלם קנס, או שהוא הולך למאסר. בדרך כלל, מעדיפים השופטים לשלוח למאסר עם עבודת פרך.

רק מפני שעל הצד שלהם היה כתוב „כניסה“ ואילו הצד השני היה מיועד ל־ציאה בלבד. לא הפרידה ביניהם שום גדר או מחיצה. רק המשמעת. בעיר של שבעה וחצי מיליון תושבים, מוכרח להיות סדר, הסביר לי פעם אחד המתרגמים הרשמיים שזורסו אלי. „כל אורח יודע זאת ולכן ישנה משמעת כזו.“ אולם תיאורתי לעצמי שלא רק המשמעת האזרחית אחראית לנקיון ולסדר המדהים כמעט. הייתי צריך לחכות עד לביקורי בבית-המשפט כדי שאשמע על הסיבה ה־אחרת: הפחד מפני החוק.

הביאו את הגוף!“

כיצד מתבצעים ברוסיה המאסר והחקירה, לפני המשפט? האם כפי שמתארים זאת סרטי הוליווד — מגסי נקמה. עולים במדרגות, יד קשוחה דופקת בדלת, דמות חגורה-אקדה נוטלת את זרוע הנאשם, מכונית שחורה מובילה אותו לבנין אפל, שער ברזל נסגר אחריו, סוף הפרשה? העמדותי את השאלה בפני השופט. „כל אורח יכול להביא למשטרה אדם שעבר עבירה“, הסביר הוא. „אך בדרך כלל מברוצ המעצר עלידי אנשי המיליציה (המשטרה) — אם במדים ואם בלבוש אזרחי כשהמדובר בעבירות קטנות, האיש מובא מיד בפני השופט. נקנס או נשלח למאסר. כשהמדובר בעבירות רציניות — רצח, פעילות נגד המשטר, הברחה, עיסוק מס־חירות בלתי-כשרות — נלקח החשוד ל־מעצר, עד גמר החקירה. לפי החוק האנגלי, הנהוג בישראל — ובשינויים מסויימים גם ברוב ארצות המערב — מותר למשטרה לחזיק חשוד בלי פקודה מן השופט לתקופה של 24 שעות בלבד. אחרי מועד זה עליה להופיע בפני שופט ולהוכיח כי

חוליאגאן ועונשו

במשפט הסובייטי קיים המונח „חוליאגאן“. ישנן סברות רבות על מקורה של מלה זו. ידוע כי ב־1890 הטיל פושע אירי, בשם הוליאגאן, את מוראו על רובעים שלמים של לונדון. אנשי כנופייתו כונו חוליאגאנים, הפכו לשמדבר בעולם הפשע. סברה אחרת היא כי מקור „חוליאגאן“ הרוסי בדמות מתוך סיפור מצוייר, בשם הוליאגאן העלוי, שהופיעה בעתון גיוריווקי. שותפו לפשע של הוליאגאן העלוי היה גרמני בשם שניידר, שביטא את השם כ„חוליגאן“. המונח פשט באירופה, וחדר לרוסיה. בחוק הסובייטי מוגדר החוליאגאן כאדם המפר את סדרי החברה, מתוך אמונה בכוחו האלים שלו, לעומת משמעתה של החברה. בעד חוליאגאניזם, מטיל החוק עונשים כבדים. אם אדם משתכר, למשל, ושוכב בשקט ב־פינת-רחוב, אין מענישים אותו; אולם אם הוא „מתנהג בתקיפות“ — שר בקול רם, צועק ברחוב, מפריע לעוברים ושבים — הוא כבר נחשב לחוליאגאן ומובא למשפט. העונש: 20 רובל (ארבע ל"י) קנס או שבוע עבודת-פרך. אם אורח מחליט לצפצף על החוק העירוני,

אחרי העבודה עשרות מתושבי הקולחוז באו לראות את אורחיהם מישראל. בולט במיוחד מטפרס הרב של בעליה האופניים, כלי הרכב הזול

הרחוב הראשי של קולחוז ע"ש סטלין

בית ברחוב הראשי קולחוז ניצב בית בן קומה וחצי, בנוי מאחורי ההולכים ברחוב הראשי של העיר. כל בני הקולחוז דומים לבית זה בצורתם החיצונית, אם כי צבעיהם שונים. תנאי המגורים דחוסים מאד, אך אינם עולים על אלה הנהוגים במושבי חרש או במעברה ישראלית. לעומת זאת, רבים מכשירי הטלפוןיה.

גם הקולחוז על שמו של סטלין, דרומית שבים, המאורגן בצורה דומה מאד למושבי שיתופי אצלנו. יושבי ראש הקולחוז קיבל את פנינו באחד ממושבי מועדוני הכפר.

★ ★ ★ הרוסי שלא השתנה

ב לויית כמה מבני המקום יצאנו לסיור ברפת, בחממות ובשדות-הירק של הכפר. נכנסנו לאחד הבתים ברחוב הראשי: בית של שלושה חדרים, בנוי כולו מעץ, בעל מטבח קטן וללא חדר אמבטיה. בחדר הגדול, בין רהיטים כבדים מלפני שני דורות, ניצב מכשיר טלפון. על כסא מרופד ישב אבי המשפחה, גבר זקן בן 65.

מעל לראשו, מסביב, היו תלויים איקונים וציורי קדושים. אחד המלחים הסביר לנו כי מדי יום ראשון הולך הוקן לכנסייה, במרחק שלושה קילומטרים מהכפר. הוא שידך לדור הישן, הסביר, והוא ממשיך את מסורת-החיים של העם הרוסי מימים ימימה — מסורתו של עם שלא השתנה ולא ישתנה לעולם.

בפנים המועדון הכינו בינתיים שולחנות עמוסים כל טוב. פקקים עפו מבקבוקי שמפניה כבמסיבת-פאר. תזמורת הקולחוז ניגנה לכבודנו ובחצר נמשכו הריקודים הישראליים והסובייטיים במשך שעה ארוכה. לכסוף, כשעמדנו להיכנס למכוניותינו, ניגש אלי אחד מצעירי הכפר: "תגיד לבני עמך, ביקש, כי העם הסובייטי מאחל לו חיי שלום ויצירה. תגיד להם שענייני פוליטיקה יכולים ליצור איבה ומתיחות — אבל אם העם רוצה בבידוד ובשלום, סופו של רצון העם לנצח. גם אצלנו, וגם אצלכם." ובאנחה ענד על חזהו סמל ישראלי, שאחד מחברי המשלחת נתן לו.

נשים על תלמידים, אם תלמיד מתגלה כי עצלן, או מתחצף או בלתי-אחראי, הוא זק-רא לבירור במסגרת אירגון תלמידי הכיתה שלו. אם נתפס בשעת עישון, למשל, קורא המנהל להוריו ונוזף בו נזיפה חמורה מאד. אם בכל זאת אין הוא מראה כל נטיה להשתפר וללמוד ברצינות, שולחים אותו לעבוד במפעל, אשר בו קיימת גם אפשרות שהנער-העובד ילמד מקצוע בשעות שלאחר-העבודה. אולם בשום אופן אין מגרשים תלמיד מבית-הספר. אנחנו לא התנקמם בתחילה "הסביר המנהל, אנחנו מנסים לעזור לו."

תנאיו של המורה הסובייטי עולים בהרבה על אלה של חברי-למקצוע בישראל. מורה בית-ספר עממי עובד 22 שעות לשבוע, של בית-ספר תיכון 18 שעות. משכורתו של הראשון, אחרי ניכוי המסים, מגיעה ל-270-250 ל"י, ואילו זו של מורה תיכון מתחילה ערים גדולות עולה ל-380 ל"י, מלבד תשלומים נוספים עבור תיקון מחברות ופעולות-הדרכה. במקרה זה מגיעה משכורתו עד 600 ל"י לחודש. באולם ההרצאות וההצגות, בקומה העליונה, מצביע אחד המורים על שורה ארוכה של מכתבים, בעשרות שפות. אלה נשלחו לבית-הספר התיכון מספר אחד של מוסקבה על-ידי בתי-הספר התיכונים מספר אחד של עשרות ערים גדולות ועולם. רק מישראל לא היה מכתב. "שלחנו פעם מכתב לתל-אביב, אבל החזירו אותו ואמרנו שאין בית-ספר מספר אחת. אולי תטפל בנידון?" אולי באמת ישלחו תלמידי בית-הספר התיכון עירוני אי מכתב לבית-הספר מספר אחד ממוסקבה, כדי שבאולם הגדול המוסך באף תוצג גם אות עבדית? בין יתר המקומות בהם ביקרנו, היה מודחת למוסקבה. זהו כפר של אלפים תו-

והתלמידים ומוריהם התפרו לכל עבר. אך מארצות ביקשו ממנהל בית-הספר לאסוף כמה מורים ולקבל אותנו לביקור במוסד. בית-הספר שבו ביקרתי שוכן בבית חדש לגמרי, המכיר במידה רבה את מיכני בתי-הספר העירוניים החדשים בישראל. מסביב לבנין הלבן בן הקומותיים השתרעו מיגרש-מישחקים וגנים מטופחים, ואילו הבנין עצמו היה שונה לגמרי מן הסגנון המוסקבאי המקובל: ישר, בעל קווים נקיים, מודרני.

באולם-הכניסה הארוך קיבל אותנו המנהל, גבר מוצק, מקריח, לבוש חליפה אפורה שמרנית, שהציג את עצמו כאלכסנדר חאט סילייביץ'. הוא סיפר כי בית-הספר נבנה תוך ששה חודשים, כדי לשרת את ילדי שכונת-המגורים הענקית החדשה, המוקמת והולכת כפרבר המערבי של מוסקבה. "ב-חורף היה קור של 40 מעלות, אבל הפועלים המשיכו לבנות", סיפר, כי כפי שהסביר, קבעה ממשלת ברית-המועצות עדיפות לבניית בתי-הספר ולכל הנוגע לחינוך.

במוסקבה קיימים 638 בתי-ספר תיכונים, המזוהים על-ידי מספרים בלבד. בית-הספר אשר בו ביקרתי נשא את המספר אחד, למרות שזה עתה נבנה. בימי מלחמת העולם הופקעו בתי-הספר רבים במוסקבה לצרכי מוסדות חינוכיים. ביניהם היה בית הספר מספר אחד. המספר שמר, עד אשר נבנה עתה בית-הספר מחדש והמספר הוענק לו. עתה לומדים בו 1500 תלמידים, בשתי משמרות. הסביר המנהל: "בדרך כלל לומדים בבית-ספר כזה 800 תלמידים, במשמרת אחת. אבל אנחנו נמצאים ברובע של שני כוונים חדשים ועד שנמקם לבנות בתי-הספר נוספים, נצטרך לסבול מצפיפות בתי-הספר. מספר התלמידים הממוצע לכיתה: 40. שיטת-החינוך הסובייטית אינה מטילה ער-

המשך מעצרו של החשוד חיוני להשלמת החקירה. אם תמאן המשטרה להביא את העצור לבית-משפט בתום 24 השעות, יכר המשפט העליון, לדרוש צד הביאס קורפוס (הבא את הגוף), המחייב את המשטרה להביא את החשוד לבית-משפט. בתקופת מעצרו יכול החשוד לסרב לדבר, ולדרוש את נוכחות עורך-דינו.

בברית-המועצות שונה תהליך זה מיסודו. המשטרה רשאית לעצור אדם בכל עת ולהחזיק אותו לחקירה במשך 30 יום, ללא כל אישור מבית-המשפט. במשך מעצרו, מנותק החשוד מכל מגע עם קרוביו או עם פרקליטו. הוא יכול אמנם לסרב לדבר, אולם הדבר רק יאריך את תקופת מעצרו. אם החקירה לא נסתיימה אחרי 30 יום, רק אז חייבת המשטרה לננות לבית-המשפט ולבקש את הארכת המעצר. בדרך כלל, מאריך השופט את המעצר 30 יום נוספים. רק אחרי שנסתיימה החקירה, מספקת המדינה עורך-דין לנאשם. אם אינו רוצה את עורך-דין שנקבע להגנתו, רשאי הנאשם לשכור עורך-דין על חשבונו הפרטי.

עם גמר החקירה, יכול הנאשם לקבש שיחורר-בערבות, עד בירור הנאשם. אבל זה עניין פורמלי בלבד, הסביר השופט גוסקוב בגילוי-לבו: "עוד לא קרה מקרה שנאשם יחכה למשפט. להיפך, אנחנו המינים לעבודה."

הודיתי לשופט ולמתרגם ויצאתי לרחוב. הדלקתי סיגריה ובהיסח-הדעת השלכתי את הגפרור השרוף על המדרכה, כאילו הייתי בתל-אביב. ואו, מאליהם, עלו לנגד עיני רוחי סעפיה-העונש הצפויים לחוליגאן. העפתי מבט חטוף סביבי, מאחורי ניצב שוטר במדי הלבינים, ועול מגפים שחורים אימתניים. ראיתי את עצמי שוב בפני השופט — הפעם כנאשם. התכופתי להרים את הגפתי, תוך מילמול-הרטה כלפי השוטר. אך שומר החוק רק חיך בהבנה. גיציבו, אין דבר, הרגיע אותי בחיבנות. גוסט, אורח.

★ ★ ★ מדברים עם הרב

ה כיבות זו היא הקו הבולט ביותר באופיו של הרוסי. כאשר יצאתי לראי שיתון רוסי-אנגלי. בעזרתו הייתי יכול לומר ברוסית דברי-חוכמה כמו "מתי יערך הביקור הבא למוזיאון ההיסטורי?" או "התנן מורת הסימפוזיית תנגן עתה קונצרטו לי רובינשטיין". בעזרת אותו ספרון הייתי גם יכול לנהל שיחה משפחתית-אינטימית כמו "האם אתה/את שווי/נשואה?" או "פגשתי את אמך לפני שנתיים במוסקבה."

אבל, בכל זאת, עם כל הכבוד הראוי לספרון, לא הייתי בטוח שאוכל להתחדר בין דוברי-הרוסית. חששתי לשוא. הרוסים התעלמו לחלוטין ממכשול השפה, נתנו לי להרגיש כמו בבית. "אנחנו מדברים עם הרב", הסביר לי אחד מהם בתנועות-ידיים.

ואיזה לב — רחב, טוב, פתוח.

בעיר היו אנשים עוצרים אותי, מגישים לי זרי פרחים ומזכרות קטנות. לא פעם התקעש רוסי זר לחלוטין להומין אותי למסעדה, שם כיבד אותי במשקה או במנה דגים. פעם אחת התעככתי בחצר קטנה, בין הבניינים האדירים של מרכז מוסקבה. בתוך החצר עבד רוסי זקן בחטיבת עצי-דליקה לחורף. עמדתו והתבוננותו בעבודתו. הוא הרים את ראשו, חיך בידדות וקרא משנה לעבר הצריף הופיע שעמד בחצר.

מן הצריף הופיעה זקנה רחבת-מידות וחייכנית, ראשה מכוסה במשפחת צבעוניות — טיפוס של הסבתא הרוסית של סולסטוי, ציכובי שלום עליכם. החוטב הניח את גרדו וזו ואמר משנה לאשתו. היא נזלמה בחורה אל תוך הצריף, וכעבור כמה דקות הופיעה כשמגש גדול בידיה. היא כיבדה אותי בלחם עם ריבה, כוס תה ותפוחי גדול.

הזקן הראה לי כיצד לגזור את העצים לחתיכות שחת-גודל, הופתע מאד לשמוע כי אצלנו אין חוטבים עצים להסקה ביערות. בינתיים הופיע גער בן שבע. הוא התבונן בי בלי בושה, רץ לצריף והופיע שוב בריצה, הושיט לי את ידו: על כפה היה מונח סמל מוזהב של מוסקבה. אחרי-כך הוציא מפחית-יד ולימניו שיר-ילדים רוסי.

★ ★ ★ בית-ספר מספר 1

ה יכן מקבלים את חינוכם ליום כמו נכדו של חוטב-העצים? הזקן השיב על כך בעצמו: "אווה, כאן תדאגו יש מספיק גני-ילדים ובתי-ספר. כאן דואגים לילדים." ניצלתי את הזדמנות הראשונה לבקר בבית-ספר סובייטי. אמנם, לא היה הזמן אי-דיאל, כי הייתה זו תקופת החופש הגדול

במדינה

שגריר ברית המועצות אברמוב נפרד מגולדה מאיר* מעל לכל, הנימוס

בדיוק כמו בבית הספר, גם בבית המשפט חלו שינויים. בהתאם לנוהג במשרד המס' פטים, הועברו שופטים שכיחנו שנתיים רצופות באגף הפלילי של בית המשפט הש' לום, אל האגף האזרחי. את מקומם תפסו שופטים חדשים, שבאו מן האגף האזרחי, ואשר שמעו עתה לראשונה קובלנות ותביעות פליליות.

בתל אביב, המה בית המשפט השלום מ' המון אזרחים ושוטרים שבאו להתדיין. לא תמיד מצאו הקרואים למשפט את האולמות הנכונים, ששופצו במשך הפגרה. לעתים התקשו במציאת השופט הנכון, שעקר בינו תים אל האגף השני, בקצה רחוב יהודה הלוי.

"שופט חדש". השופטים, ששמותיהם הודפסו השנה כמעט בכל יום במדור הפלילי של העתונות, מקם צירנובילסקי ויהודה טרייביש, הקשיבו עתה לתביעות בעניני נזיקין ופרעון סדרות. אליהם הצטרפה ה' שופט מינה שמיר, שהתפרסמה לאחרונה בפסקדינה במשפט הקצין זאב שטיינברג, פסקדין ששימש השבוע נושא לכנס כללי של המשפטנים בשרות המדינה. במקומם עלו לטורי העתונות שופט התנועה חיים שטיינברג והשופט האזרחי ד"ר אליעזר זליקסון. אליהם צריך היה להצטרף שופט חדש, שלא מונה עדיין על ידי הועדה העליונה לימיו שופטים. במזכירות בית המשפט פתר המזכיר את הבעיה בקלות. הוא תלה דף נייר, הדפיס בראשו "שופט חדש", רשם עליו את כל התיקים שלא יוכלו להתברר בינתיים, מ' חוסר שופט שלישי.

חקירות

האיש שהסכים לדבר

הגבר הנמוך מרר בכבי: "מה רוצים ממני? אין לי כסף, אין לי כלום. המשטרה נספלת אלי כל הזמן". שופט השלום מינה שמיר הסתכלה בו ברחמנות, פקדה על סמל המשטרה לשחררו בערבות עד למשפט. ה' עבירות בהן הואשם מרסין הינברגר, 48, היו חמורות: שימוש בדרכון מזויף, הברחת מטבע זר בסכום של 1200 דולאר, גסיון לעזוב את הארץ שלא כחוק. הינברגר ועורך דינו ניגשו לקופת בית המשפט. הם השלישו את סכום הערבות, כששני גברים ליווים אורחית נגשו אליהם: "הינברגר, אתה עצור. אנחנו מהמטה הארצי של המשטרה". המשוחרר בערבות החזיר ל' בית-הכלא. לפרקליטו הוסבר שלקוחו חשוד בעבירה נוספת.

כל זה קרה לפני חודשיים. את הדרכון המזויף קיבל הינברגר מידי עמנואל לבל ואנדריי גליק, בעלי משרד הנסיעות מונדיאל (חשולם ה' 1034). שכניו את תמונתו ב' דרכון ההונגארי של העולה החדש גיאורג קנטור. את שאר הסיפורים לעיבת הארץ

* בתא שר החוק, על טיפון א/ק תי אודור הרצל. באמצע: בתה ונכדתה של גולדה מאיר.

(המשך מעמוד 4)
הקיום של יחסים דיפלומטיים בין שתי המדינות. הסימנים המוקדמים למשבר המתקרב היו רבים ותכופים. שופרות תעמולה סובייטיות שונים האשימו השכם הערבי את ישראל בכזונה לתקוף את סוריה; שגריר ברית המועצות בקאהיר, דימיטרי קיסילב, הודיע כי במשלחת ישראל לפסטיבל הנוער שוגרו מרגלים הרסניים, וכי ברית המועצות החליטה לגרשה בחרפה; רדיו מוסקבה הזהיר את צרפת שלא לזכות ברית צבאית עם ישראל.

הגורם העיקרי להתקפת ההשמעות היה רצונם של הסובייטים להגביר את האהדה הערבית אליהם. התיאור הסובייטי של ה' מצב בין ישראל לסוריה, הכריז דובר מש' רד החוק בירושלים, הוא דימוני מראש שיתו ועד סופו... הוא תואם את הקו של התעמולה הסובייטית, לזכות באהדת היורמים הקיצוניים והתוקפניים ביותר ש' בעולם הערבי.

משקיפים המתמצאים בעניני ברית המועצות הסיפו מניע שני להתקפה המרור כזו של הסובייטים: אחרי ביקור המשלחת הישראלית בפסטיבל, נחרדה מוסקבה מן ה' השפעה והמשיכה שיש לישראל בקרב יהדות ברית המועצות.

פניה אישית. העתונות הישראלית, בי' רובה, לא נשארה חייבת. היא השיבה כי שורה ארוכה של מאמריו חרפות קיצוניים. הצטיין במיוחד עורך ידיעות אחרונות, ד"ר הרצל רוזנבלום.

ממשרדה בירושלים, הביטה שרת החוק גולדה מאיר על חילופי הגידופים בעין דואגת, ניגשה לניסוח מכתב אישי לעורכי העתונים היומיים. לא היה זה חזון שיגרת. כל עורך קיבל מכתב, שהופנה במיוחד אליו. ביקשה גולדה: אל-נא תשתמשו בביטויים פגעניים ומעליבים נגד השגריר הסובייטי בישראל וחבר עוזריו.

העורכים נענו. היה זה, בערך, בו ביום שאליהו חזן נעצר בארדוסה.

כעבור כמה ימים, כאשר הפליגה גול' זה מאיר בא/ק תיאודור הרצל לאירופה ול' ארצות-הברית, בלט בין האנשים שבאו ל' היפך ממנה אלכסנדר ניקיטיץ' אברמוב, השגריר החיכני של ברית המועצות. השניים החליפו בדיחות, נפרדו בידדות. כעבור שבוע נשכח המכתב, נמחקו ה' חיובים. יחסי ישראל-ברית המועצות שוב התקדדו.

בתי המשפט

החופש תם

כמו תלמידי בית-ספר עממי, החוזרים לכיתותיהם אחרי החופש הגדול, חזרו ה' שבוע השופטים, תובעי המשטרה ועורכי הדין אל אולמות המשפט הקטנים ברחבי הארץ. הם החלו מיד במסע תיקיהם של יותר מ-2500 נאשמים, שבירור דינם התעכב במשך השנה האחרונה ובמשך שני חודשי נגרת-בתי המשפט.

הוא צעיד ופיקה. מחפש תמורה מלאה לכספו ודואג לכך כי יקבלנה אל נכון.

מדובן מאליו:

נלסון הוא מעשן!

תחל שנה טובה עם יינות ומשקאות מיקבי

ש. פרידמן ובניו

יין ישן וושן קוניאק סוברין שרי ברנדי פלאוס קורדיאל

הידועים בטיבם המשוכה

כל תחרות בשיא המהירות

אופני הפרדה חרש אופן

החל את השנה החדשה

עם מצלמה של פוטו ברנר. ה' חגים גותנים הודמנות לצלם אורחים. מסיבות ונסיעות. הת' מונות תגרומנה לך שמחה ל' עולמים. הצלחה לשנה החדשה עם מצלמה. המצלמה היא זולה וההדרכה חינם.

פוטו-ברנר חיכה, רחוב החלון 31

תצפית

(כל הזכויות שמורות)

● **המענק האמריקאי לישראל יוגדל.** בין השאר, יאשר הבנק לייצוא ויבוא הלוואות לטווח ארוך, שיעורו על מאה מיליון דולר. חלק מהלוואות אלה יחזר לבנק ישר על ידי ממשלת ארצות הברית, על חשבון המענקים המוגדלים שיוקצבו לישראל.

● **ישראל תקבל גם כמויות גדולות של חיטה, המאה ועודפי מזון אחרים מארצות הברית.**

● **הדו"ח הסודי של ממלא-מקום ראש משקיפי האו"ם, על עבודת הפיתוח הישראלית המבוצעת באזור החולה, הוא לטובת ישראל.** דו"ח זה יסייע לישראל, עם חיזוש הדיון במועצת הבטחון של האו"ם על התלונה הסודית נגד ישראל.

● **קו התעמולה הישראלית, במקרה ויתפתח דיון באו"ם בכעיות המרחב:** ארצות ערב הנחשלות וזקוקות בראש וראשונה לתוכניות פיתוח, אשר יש לבצען באמצעות האו"ם, כנגד הסיוע הצבאי הנכחי, בין השאר, תציע ישראל לאו"ם להוציא אל הפועל את תוכניות ג'ונסטון לחלוקת מי הירדן.

● **משלחת ישראל באו"ם תעשה נסיון מאומץ לשיפור היחסים עם ברית המועצות.** במסגרת מליאת העצרת יתקיים מגע בין שתי המשלחות, במטרה לרכך את העמדה האנטי-ישראלית של הגוש הסובייטי.

● **שגריר ישראל במוסקבה יוסף אבידן צורף למשלחת ישראל באו"ם מתוך חשבון כי הוא עלול להקל ביצירת המגע הדרוש.**

● **ישראל לא תצביע נגד קבלת סין העממית לאו"ם.** בה בשעה שארצות הברית תאסור על ישראל להצביע בעד קבלת המעצמה הקומוניסטית.

● **שית השניה במעלה בעולם כחברת האו"ם, יתמוך הגוש האפרו-אסיאתי בקבלת סין, ישראל, שאינה רוצה שוב להרגיז את המדינות האפרו-אסיאתיות, תימנע מהצבעה.**

● **לידיעת יוצאי גרמניה העומדים לקבל שילומים, או שטרם העבירו לארץ את השילומים שקיבלו:** קרוב לוודאי כי בסוף החודש יועלה ערך המארק הגרמני, דבר שיגדיל את ערך שילומיהם בלירות ישראליות.

● **משה שמיר יעזוב את מפ"ם.** החלטה זו התבטלה מזמן בלבו של הסופר, המצפה לקבל את פרסי ישראל בשנה הבאה. מבקש למצוא את זרכו חזרה להיק ראשי המדינה. המקשר בין מפא"י לבין שמיר היה נתן אלתרמן. שמיר יצא ממפ"ם רשמית בתום ועידת המפלגה בחיפה, שתקבל את הסיזות החדשות של מאיר יערי, אולם לא יצטרף ישר למפא"י, כדי לא לעורר את הרושם שמגמתו היא קארייריסטית בלבד. הפרישה תיעשה כביכול על רקע של הטפת שמיר נגד המארכיזים.

● **שוב רבו הסיכויים לסילוקו הקרוב של יחזקאל סהר.** בראש המערכה נגד סהר מאחורי הקלעים עומד עתה עמוס בן גוריון, המבקש להיבנות מכשלונו של סהר במשפט שורת המתנדבים.

● **המועמד בעל הסיכויים הרבים ביותר כיום: יוסף אבידן, שלא יחזור במקרה זה לברית המועצות אחרי גמר שליחותו הנוכחית באו"ם.**

● **הרבנות הראשית לא תחדש את תעודת הכשרות לחלב, "תנובה", אחרי ראש השנה.** למרות שתנובה והמרכז החקלאי התחייבו בפני הרבנות כי הקיבוצים יחדלו לגדל חזירים, לא תבוצע החלטה זאת, לאחר שמפ"ם ואחדות העבודה הודיעו למשקיהן לא להיכנע לחץ הדתי.

● **מסתמנת כאופק שערוריה סביב התנאים הסניטריים השוררים בנתיביה היםודיים בארץ.** לשערוריה זו עלולים להיות הדים בבית המשפט, עקב פנייתם של הורים שביקשו התערבות משפטית נגד משרד החינוך והתרבות ונגד רשויות מקומיות, על שהם אינם מטפלים כהלכה בתלמידים.

● **קרוב לוודאי כי תוספת היוקר תעלה בחודש המא שוב כ-15 ל"י.** אחרי עליה של 6 נקודות ביולי ו-6 נקודות באוגוסט, חסרה רק 0.6 נקודה כדי לגרום לעליה בסוף החודש. לממשלה לא נשארו כפי הנראה כספים כדי לזייף את המדד על ידי סובסידיות.

● **המיצרכים שמחיריהם יעלו: נעליים ובגדים,** בעיקר בנדי-טריקו. עלית מחירי אחת ב-10% טרם נכנסה לתוקפה מפני שהממשלה התנתה תנאי שהם יועלו רק למחרת היום הקובע בחודש ספטמבר, כדי שהדבר לא יספיע החודש על האינדקס.

● **מחיר הבשר יעלה לקראת החגים ל-10 ל"י הק"ג.** קיימת הסכנה כי במחיר זה כדאי לבעלי-פרות לשחוט אפילו פרות מניבות זולב.

● **יחול שיפורימה במצב הנוזקת המכולות.** חיזוש הקיצוב והפיקוח על מיצרכים רבים יקשור את הצרכן שוב לחנויות אלה, אחרי שהחל נודד לחנויות מעדנים וכלכו.

● **הנשיא החדש של המכבי העולמי יהיה, קרוב לוודאי, פיאר גולדסנייג מברית-הברית.** שיתפוס את מקומו של אהרון נתנאל המנוח. לא נמצא מועמד מתאים בארץ.

● **רשויות מקומיות ועיריות שמאליות יירתמו לחגיגות העשור.** לאחר שראשי הערים הימניים הבחירו כי לא יתאמצו לעזור למאיר ווייסגאל במלאכתו, הורתה ההסתדרות לעיריות ולמועצות המקומיות הניתנות להשפעתה, להתנייג לביצוע חגיגות העשור.

● **כשורה לנשים בעלות גיזרה מתאימה:** לעונת הקיץ הבאה יש לצפות לבגדיים שיהיו סגורים מלפנים עד למעלה, אך יהיו בעלי מחשוף אחורי שיגיע עד לחגורה.

כנופיה היכמה תושבים, התפרצה לחנויות ולמסעדות, עשתה שפטים בדירה ה-סמוכה לתחנת המשטרה. "הייתי מלך השטח הגדול", הכריז חיים, "עכשיו אני מלך אילת".

לקריאות העזרה של התושבים, השיבה ה-משטרה בחוסר-אונים: אין מספק שוטרים.

● **אנשים בלילה.** השבוע נשכר גב הגמל הנגבי, הקש האחרון: 12 חברי הכנופיה התהללו בכתייהקה המקומיים, ניפצו רהיטים, תפסו עובדת בת 17 מאחת המסעדות, אנסה בזה אחר זה, הוויגילנטים של אילת יצאו לפעולה.

● **הקצין בוגלה והסמל דוב בן-יהושע** (ה-עולם הזה 1040) התייצבו בראש האזרחים, יצאו לפעולה. 12 האנשים נעצרו, ביניהם חיים הגדול.

● **בסוף השבוע התעוררו גם השלטונות לפעולה.** בהסתמכו על תקנות מימי המנדט, ציחה קציני-המתור לגרש מאילת שמונה ביריונים שהסתובבו עדיין באילת, מחכים למלך חדש.

תל-אביב

מים, מים ושעון

אזרחי תל-אביב המאושרים, שזכו החודש להיכנס לזירתם החדשה, גילו שלמטבע החדש שני צדדים. כנגד הצד האחד של שמתח חנוכה-הבית, נמצא גם צד שני, עוצב יותר: מונה-המים.

בעיית החיסכון במי השתיה הסרידה את אבות העיר בשנים האחרונות, ביחוד מאחר שתושבי תל-אביב התפרסמו בביובי המים שלהם. ערים אחרות, כמו חיפה וירושלים,

ערך חיינברגר באמצעות עורך-הדיון זלמן אורי גורביץ, שותפם של לבל וגליק, 80 אלף ל"י חוב. מעצרו מחדש של חיינברגר, לשעבר בעל בית-החרושת לגלידה פלורידה, היה קשור באמת בפרשה חדשה. חוקרי המשטרה הסבירו לו כי משטרת ישראל תהיה מוכנה לחתור על כל תביעותיה נגדו, כולל חוב של שמונים אלף ל"י ש-הצטבר לחובתו במשרדי מס ההכנסה, אם יסכים חיינברגר להכניסם לסודות השוק ה-שחור בסוכר.

כבעל בית-חרושת לגלידה ידע חיינברגר היבה על השוק השחור. הוא בעצמו הועמד לא מכבר לדין באשמת הכרחת 70 טון סוכר, גידון לקנס של 4000 ל"י. הקצינים ידעו שחיינברגר הוא אחד מעמודי התווך של כנופיות מברית הסוכר הלך אל השוק השחור. בית-החרושת פלורידה לא ייצר מעורלם כמויות גלידה מתאימות לכמויות הסוכר שקיבל, בזמן שחיינברגר היה בעל בית-החרושת.

● **העצור לא חשב הרבה.** הוא הסכים לדבר, תמורת עזיבת הארץ ללא כל משפט. תיק ההקטרה התעבה והלך מיום ליום. כשיצאו השוטרים לערוך את המעצרים הראשונים היה כבר חיינברגר בחינה, מקום מושבה של משפחתו, שהוברחה על-ידו לחוף-לארץ עוד לפני חודשים אחרים.

● **רבע מליון ל"י.** כך החלה שערורית הסוכר (העולם הזה 1040). למראית-עין, החלו המעצרים במקרה מן החנונים הקטנים, לאמיתו של דבר, נעורה המשטרה בחומר שסיפק לה חיינברגר. חומר זה הכיל בתוכו כנראה את הרשימה המלאה של ספסרי הסוכר.

בשבוע שעבר החליטו פקידים המכס, אליהם עברה החקירה לפי הוראות שר האוצר, לחגוג את נצחונם המלא. הם הכריזו כי עצרו את אלכסנדר גוטמן, צעיר יליד הונגריה הנמצא בארץ כמה שנים, כחשוד העיקרי בשערוריה הגדולה.

● **גוטמן הקים בית-חרושת פיקטיבי והציח להעלים 316 טון סוכר במשך שנהיים.** הוא לא ייצר אפילו קילוגרם אחד של סחורה, הודיע דובר המכס. נראה היה כי מעגל הסוכר המבורח נסגר.

היו אלה האשמות מפתיעות. קשה היה לחאר שאפילו הרמאי הוריו ביותר יוכל להוציא מאות טונות סוכר במיקוח, תחת שלט של בית-חרושת שאינו קיים. הקצבות הסוכר בבית-חרושת מותנות בעשרות רש-יונות, ובדיקת הרכב החומרים של הסחורה, ובביקורת כמות הסחורה שיוצרה. אם גוטי מן הוא האיש שהוליך שולל את פקידים משרד המסחר והתעשייה, הרוחח רבע מליון לירות בעיסקות הסוכר, לא היה כמעט ספק ששותפיו לעיסקות ספסריות אלה נמצאים אי-שם בין גדולי סוחרי המדינה, או אפילו במשרד המסחר והתעשייה עצמו.

אילת

בצהרי יום

בוקרים ואנשי-עסקים, חבושי כובעי-קאקי בוי וחגורים אקדחים, מצטופפים באפילה. במרכז עומד מנהיגם, נרגש. "האם נשתוק להם? הוא שואל. לא! אם השריף אינו יכול לספל בהם, נחסל אנחנו את הפושעים!" משיבים הגברים בהחלטיות.

אלה הם הוויגילנטים — שתרגום שם המילולי הוא "השומרים" — המהיים חלק בלתי-נפרד של כל סרט הגון על המערב הפרוע; אזרחים הלוקחים את החוק בידים, כשהחוק אינו יכול לקחת את העניינים ב-ידיים.

השבוע אירע דבר דומה באילת. במקום הבוקרים, הצטופפו סביב תחנת-המשטרה הקטנה עשרות תושבים רגילים, שקיבלו הנבחרת צענית מבין אנשי יוטבתה בער-בה. הם באו להציע למשטרה ציד-אדם נגד כנופיית פושעים שהטילה את מוראה על נגמל הדרום.

● **מלך בא לאילת.** לפני חודש ימים הגיע לאילת ענק שחררה. חיים (חיים ה-גדול) דהאן השתחרר זה עתה משה חוד-שי מאסר בעד החוקת סמים משכרים.* כרבים אחרים לפניו, החליט לפתוח דף חדש בחייו באילת.

אלא שבמקום לעבוד במפעל-הנחושת ב-תימנע, קיבץ מלך השטח הגדול של יפו לשעבר חבורה של ביריונים צעירים. הדף החדש של חיים הגדול נפתח.

● **על פני הדף נרשמו במהרה ספיריטואליזם.** שנכתבו בדם ובויעה הקרה של הפחד. ה-

● דהאן היה הדמות המרכזית בחקירת ה-עולם הזה (1019) בפרשת הנרקוטיות. שיתף אז פעולה עם חברי המערכת לגילוי הנגע.

חיים יופה דהאן

אכזר מכל, המלך

הנהיגו כבר לפני שנים אחדות שיטה פשוטה של חיסכון. כל תושב נתבקש להתקין מונה על צינור המים של דירתו, לשלם סכום קבוע בעד כל מטר מעוקב מים שי-יצרוך, ממש כפי שהוא משלם בעד חשמל. בתל-אביב החליטה מועצת העיר על הסי-דור הפשוט לחסכון המים רק המים רק המים רך חסכה, דייר שניכנס לבית חדש, החל מהראשון ל-ספטמבר, חוייב להתקין מונה-מים בדירתו.

● **התנאים המוזרים.** הדיירים החדשים מיהרו למשרי מפעל המים העירוני. פקיד המחלקה פרשו לפנייהם גליון נייר מקופל, בקשו מהם באדיבות לחתום. רק מעטים מהחותרים עיינו ב-25 סעיפי-המשנה של ה-בקשה לאספקת מים עליה חתמו. אלה שעשו זאת הביעו מיד את מחאתם באוזני הפקיד המחתיים. תשובתו של הפקיד: "אני לא המצאתי את הטופס. אם לא תחתמו, לא תוכלו לקבל מים."

● **התמרמרותם של הסרבנים היתה מוזדקת,** (המשך בעמוד 10)

(המשך מעמ' 9)

כי ה"בקשה להספקת מים" קבעה בפירוט: צרכן המים, חושב תל"אביב, מתחייב מראש לקבל ולשלם את כל החשבונות ש" יוגשו לו, ללא כל ערעור. כל הודעותיו של מנהל מפעל המים יתקבלו עלידי הצרכן ללא כל ערעור. העירייה אינה מתחייבת לספק מים לצרכן, אפילו אם כל חובותיו סולקו בזמן. מפעל המים רשאי לחדש ולהפסיק את הספקת המים בלא כל הודעה מוקדמת, ומבלי לתת לצרכן כל סיבה שהיא למעשיו. עובדי מפעל המים רשאים להיכנס ולצאת מדירתו של הצרכן, בכל שעה, בין השעות שמונה בבוקר לחמש אחר הצהריים, ובלבד שמונה מפעל המים יצאה עליהם לעשות שות זאת, גם מבלי לקבל את רשותו של הצרכן.

עקרונות או מים? פקדי מפעל המים אינם זוכרים אפילו מקרה אחד של אורח-סרבן שסרב לחתום על החוזה החד-צדדי, שהעירייה הכינה עבורו. גם לאורחים שאינם מחתרים בקלות על עקרונותיהם ה"תה טובה מאד לחתום עליהם במקרה זה: אם לא היו חותמים על ה"בקשה", היתה העירייה מפסיקה מיד את הספקת המים לבתיהם.

אולם ההתעניינות הציבורית בסעיפיו ה"מוריים של ההסכם גרמה בכל זאת לתווה במשרדי העירייה. הסביר השבוע מתחיה קליר, דובר העירייה, לכתב העולם הזה: "ה"טופס הוכן לפני מספר שנים והיה מיועד למפעלי תעשייה. עכשיו, עם ריבוי צרכני מים-לפרימורדים בבתי-מגורים, אנו עומדים לפני עריכת טופס חדש שיהיו בו א"אלה שינויים. עד כה לא ניצלה העירייה, ולא תנצל גם בעתיד, סעיפים הפוגעים כאילו בצרכן".

את הטופס הכינה ועדת המים, לפני כ"שמונה שנים. הוא נוסח בידי עורך-הדיון של העירייה, אושר עלידי ועדת הכספים המועצה, מועצת העיר ושר הפנים, הס"ביר מרדכי ארליך, יושב-ראש ועדת המים, ונציג הציונים הכלליים במועצת העיר תל-אביב. "בימים הקרובים נתחיל לעבוד על התקנת טופס חדש".

עד אז, המשיכו אורחי תל"אביב, לתתם על חיתור מרצון ומראש על כל זכויותיהם הראשונות.

דרכי חיים

אשה בבית

יוס"יום, אחרי שעות העבודה, היה מוח"מד מחמאד, פועל יפואי צעיר, יושב בפתח ביתו, מסתכל בעוברים ושבים. באחד הימים הופנתה תשומת-ליבו לאשה ערביה, זקופה ונאה, שעברה לפני הבית.

מוחמד הזין מדי יום את עיניו במראה האשה. גם היא לא הסתה מבטיה. עד מהרה נודע למוחמד שהנושא למבטיו היא עדאחיה עבד-אל רחמן, אם לשני ילדים, בת 37. הרחק הצעיר (25), בעל השפמפם השחור הגזוז-למשעי, לא נעדר אפילו יום אחד מ"סך ביתו. במהרה התפתחו המבטים לשחה קלה. מאז עברו יחסי השניים אל תוך ביתו של מוחמד. הצעיר לא הוסיף עוד לשבת על המפתן, עדאחיה ארזה את חפציה האישיים, נטשה את בעלה וילדיה, עברה לגור בביתו של מוחמד.

נישואין ב"500 ל"י. במשך חודשיים גרה עדאחיה בביתו של מוחמד. אהבתם של הגבר הצעיר והאשה הנשואה, אשר 12 שנות חיים הפרידו ביניהם, הפכה לשם דבר ביטו הערבית. בעיקר תמהו השכנים מדוע אין בעלה של עדאחיה עושה משהו להסרת החרפה מעל משפחתו. לאיש מאנשי הסביבה לא היה ספק כי מנוחתם תופרע באחד ה"ימים הקרובים, פשכסכו או כדורי אקדה יפ"ל חו את ליבם של עדאחיה ומאהבה. אך כל החששות הופרכו.

כעבור חודשיים חזרה עדאחיה לביתה כל-עומת שבאה, מוחמד תפס שוב את כסאו בפתח הבית. השבוע קרה משהו נוסף: הפרשה הגיעה לבית-המשפט. מוחמד מחמאד תבע את עדא"חיה ובעלה עבד אל-רחמן לדיון. הוא תבע ממנה להחזיר חמש מאות ל"י במזומנים, אותם קיבלה ממנו תמורת הבטחתה להינשא לו.

"מה לי ולכל העניין?" תמה הבעל. "לא מספיק שגזל ממני את אשתי, עכשיו הוא רוצה כסף?". "גם רימו אותי, עדאחיה עברה אלי כדי לגנוב את כספי", טען מוחמד, "היא עשתה זאת לפי עצת בעלה. הוא תכנן את הכל".

כוננו וכונו!

בנק דיסקונט לישראל בע"מ

הוא היה ידידה של המשפחה, מושיעה וגואל החסיד שחמד

שולחנו; יחד היו משיחים שעות ארוכות בעניני מדרש והלכה.

***

יד בצהר הוא ידיד אמיתי, אומר הפתגם העממי. תוך זמן קצר ניתנה לאפרים סגל ההזדמנות להוכיח את ידידותו בעת צרה. הזמנים היו קשים. התקופה היתה תקופת מלחמת העולם השנייה ומורדיגור נשלל הרשיון לחנותו, מקור פרנסתו היחיד.

כאשר אדם חומד את אשת ר"מבוקשו - הרי זה נוגע רק וזדת ישראל. כאשר האדם הזה נוקט בא"נשאל את בעל האשה החמודו הדבר להיות ברשות הפרט. אולם כאשר האיש המפר א"גם מועמד של אגודת-ישראל לכפות את חוקי ישראל על ה"על טוהר המשפחה - הרי זה

ידידו סגל לא התמהמה, רק למוסדות ולמש"דים, עזר לורדיגור להקים קיוסק קטן ב"רחוב שינקין. במרוצת השנים הצליח ורדיגור לחסוך סכום כסף, פתח בית-מלאכה קטן לסריגה. כל אותם השנים לא פסקה כמובן ידידותו של הגביר אפרים סגל.

זה לא הפסיק לשפוך את ליבו לפני ידידו בנפש. "מה לי כל כספי וכל רכושי, לשם מה לי זאת?" היה נוהג לומר. "בשביל מה לי הכסף אם איני רואה נחת בחיי?" כי הידידות שנקשרה בין ורדיגור לסגל הפכה להיות אהבת נפש חסידית עמוקה.

לפני עשר שנים בירך השם את מעשי ידיו של ורדיגור, והוא הצליח בעסקיו כיצדן של דברי סריגה. באחד הימים הציג לו סגל עצת-ידיד: "מה יש לך לעשות עם כל הכסף שצברת? למה לך להניחו מתחת לכה, בשעה שאתה יכול לתתו לי ולהפיק רווחים?".

ורדיגור לא היסס. מפעם לפעם נתן סכומי כסף גדולים לידידו העשיר, רשם את הסכומים בנפוסו, ללא קבלה או שטר. ב"מרוצת הזמן הצטברו סכומים אלה לסך של קרוב לארבעת אלפים לירות. אז החליט ורדיגור כי הגיע הזמן לעשות גם לביתו. הוא רצה לקנות דירה מרתחת יותר. היה זה רק טבעי שהוא יפנה אל ידידו-בנפש ואל בן-ביתו הבונה בתים, אל ר"מ סגל.

הבעל רב אלתר ורדיגור, שא"שנתו חמד אפרים סגל. ור"דיגור, כמו סגל, הוא סב לנכדים. למרות זאת, החליט להיאבק במתנבל לאושר משפחתו.

שעות חבוקר המוקדמות של יום השבת, לפני שבועיים, התמלא בית"הכנסת הקטן של חסידי גור, ברחוב אחד העם 64 בתל-אביב, בכמה מנינים של מתפללים. למרות החום המעיק ששרר בחוץ הם באו עטופים בקפוטות של משי שחור ומבריק, בשטרמלים בעלי פרחת שעירות. בית-הכנסת של חסידי גור אינו בנין מפואר. הוא כולל שלושה חדרים צרים, מרוהטים בפשטות, וחצר רחבה.

קבוצת המתפללים הראשונת התישבו ליד השולחנות, עיינו בספרי גמרא, המתינו עד להאסף כל קהל המתפללים בבית-הכנסת. לפתע נפסקו כל השיחות; העיניים הורמו מעל הספרים. כל המבטים התרכזו בנקודה אחת: הדלת. שם עמד יהודי צנום וחיור, לבוש גם הוא קפוטת מבריקה וחבוש שטרמיל, כשתחת זרועו תיק-תפילה קטן. את פניו לא עטרו זקן ופיאות. רק שפמפם דליל בלס על רקע פניו הכחושים.

הוא בחן בעיניו לזהות את הנוכחים, תפס מקום ליד שולחן הלימוד, נטל ספר והחל לעיין בו. רחש עבר בין הנוכחים. מפה לאוזן עברה השמועה: "רב אלתר בא. רב אלתר בא לבית-הכנסת, יהיה כסגל". השקט לא ארך זמן רב. לפתע התפרץ יהודי מבוגר לכיוון רב אלתר, נופף את אגרוסו לפניו וצעק באידיש: "שקרן, שקרן, בשביל מה באת הנה, אתה רוצה לסחוט כספים? אתה רוצה להציק למחותני? הסתלק מפה!".

תוך שניות היה בית-הכנסת כמרקחה. סביב היהודי החייר התקבצו החסידים, כשחלקם צועקים אליו בקול-קולות: "מה אתה רוצה מסגל? אל תבוא הנה!". רב אלתר ורדיגור (49) רעד כולו מכעס. "רבונו של עולם!" צעק, "איזה מין צדק זה? לנואף ושקרן אתם מרשים להתפלל אתכם, ואותי המרומה אתם שולחים החוצה? אין לכם ממה לפחד, לא באתי לעשות סגנ"דים, באתי רק לראות מה שלום החבורה שהטבעתי על פרצופו של סגל".

שעה ארוכה עוד סערו הרוחות. לבסוף החלה התפילה. כמנהג החסידים היתה זו תפילה מלאת התלהבות, רצופה במזמורים ונעימות ערביות. רב אלתר עצמו שקע ב"תפילה, ואף זכה לעליה לתורה לא היתה שום שערוריה וכל תיגרה לא פרצה. כי רב אפרים סגל, קבלן עשיר ובעל בית-הקפה לינית בתל-אביב, אחד המתפללים הקבועים בבית-הכנסת, לא הוכנס לשם אותה שבת.

***

דירה קטנה, בת חדר אחד בתל-אביב, גר יהודי פשוט וירא-שמיים, ר"אלתר ורדיגור שמו. לפני 17 שנה היה ר"אלתר בתחילת שנות שלושים שלו. למרות שלא חי חיי רווחה, לא היה חסר מאום, ודומה היה שאינו יכול להתקנא בשום אדם מהעולם הזה. הוא התפרנס מחנות מכולת קטנה. אולם יותר מכל היה ר"אלתר מרוצה מאשתו. מרים לבית רוזינס היתה צעירה ממנו בשמונה שנים. גם היא מוצאה היה מבית דתי מכובד, למדה בבית-ספר לנערות אגודת ישראל בתי-עקב, חבשה לראשה פיאה נכרית, והקפידה למלא אחר כל ה"מצוות. נוסף לכל אלה היתה מרים מבורכת ביופי גברי. יפנה השתמר גם אחרי שילדה לבעלה שתי בנות.

את הדירה שכר ר"אלתר מיהודי שאף הוא נמנה, כמוהו, על חסידי הרבי מגור. אפרים סגל היה כבר באותם הימים אדם עשיר מאוד. הוא היה קבלן משגשג ומצליח, שהקים בנינים בטיטונות, בנה כמעט את כל רחוב המלך כורש בתל-אביב. כסף לא חסר לר"אפרים סגל. אף על פי כן לא היה שמח בחלקו.

כי חיי המשפחתיים של סגל היו הר"ו-סים, אשתו, שילדה לו שלושה בנים ובנות, חלתה ואפרים לא חי עמה עוד, אם גם לא התגרש ממנה.

תוך זמן קצר הפכו ר"אלתר ור"אפרים לידידים בנפש. סגל, שבנה בתים ליד חנותו של ורדיגור, היה נכנס אליו בכל עת-פנאי, שופך לפניו את ליבו, מתנה את צרותיו. הוא החל מבקר בדירת ידידו, הפך בן-בית. יחד היו השניים מתפללים באותו בית"תפילה חסידי; יחד היו נוטעים אל הרצי מגורי, שילדה היה שמור מקום כבוד ליד

רב אפרים סגל, בחברת שתי נשים בלתי ידועות. תמונה זו, שנפלה בידי אלתר ורדיגר, אשר את אשתו חמד סגל, הופסה עליי ורדיגר בעשרות העתקים. הופצה בין חסידי גור הרבים.

התמונה המפורסמת

כל זכות וללא רשותי, והוא חייב לסנותה. לפי כתבי-התביעה היה הכל פשוט וברור. סגל נתן לגברת ורדיגר דירה, על סמך ה' אימון שרכש לה. עם בעלה לא היה לו כל עסק והוא לא רצה להכיר בו.

★ ★ ★

רדיגר יצא לקרב. הוא החליט שאם יש לו עוד עניין בחיים הרי העניין הוא סגל לא יוכה באשתו. הוא החליט להשיב מלחמה שערה. היתה זו מלחמה בכל המובנים.

בבית-המשפט הרבני הצליח ורדיגר להביא הלכה אחרונה של החוץ-איש, כי במקרה רפואי כמו שלו אין הוא חייב לתת גט לאשתו. התביעה לגירושין נדחתה. תביעת הפיצויים של סגל הובאה בפני עורך-הדין ד"ר אהרן פולנינסקי, כדי שישימש כבורר. כל הישיבות שנקבעו לבוררות נדחו מפני שהתובע, סגל, לא הופיע.

ורדיגר שכר גם את עורך-הדין שמואל פישלוב, כדי להזים את טענותיו של סגל בתביעת פינוי הדירה. טען פישלוב, בכתב התנגדה שהגיש: "בין הנתבע 'אלתר ורדיגר', לבין התובע אפרים סגל, שררה במשך יותר מחמש-עשרה שנה ידירות הווקה וא יותר מיממות ויידותו וגרם לטראגדיה מש-פחתית שאין לה תקנה, ואחרי זאת מנסה להתנכל גם לרכושו. טענות התביעה אינן אלא סיפור בדים כדי לחפות על השתלשלות הדברים האמיתית."

ורדיגר גם נכנס לקרב אגרופים עם סגל פעם אחרת, כשראה אותו ברחוב, היכה אותו במקל. בפעם שלישית ראה אותו לפני שלושה שבועות, וכנס להצגה יומית בקול-נוע אופיר. הוא התחיל לעקוב אחריו. ורדיגר חיכה במסדרון עד תחילת ההצגה, הבחין שעם חשיכה יוצא סגל וקורא לאשה להכנס עמו. היתה זו אשתו של ורדיגר. ר' אלתר החישב מאחוריהם, מבלי שיבחינו בו השניים. הוא עוד הספיק לסטור לסגל כמה פעמים על פניו, לפני שהשניים גמלו במהירות מאולם הקולנוע.

במחצית השבוע ישב ורדיגר וכתב שלושה מכתבים אישיים. היו אלה מכתבים נוגעים ללב. האחד מהם היה מופנה לבתו הצעירה, ובו גלגל לפניו האב האומלל את כל מה שאירע בחודשים האחרונים. מכתב שני היה מופנה לסגל עצמו, בו הבטיח ורדיגר לרדוף אותה עד חומה. המכתב השלישי היה מופנה לאשתו. ורדיגר לא גידף אותה. לא איים, לא הטיף מוסר. הוא רק ביקש: "עזבי את הנבל שפיתה אותך וחזרי אליי." כי גם אחרי כל מה שאירע, היה מוכן ר' אלתר ורדיגר לסלוח לאשתו ולמתול לה על כל חטאיה בלבד שתשוב אל ביתו והציל את שמה ואת שם משפחתה. הוא האמין עדיין בפסוק: במקום שבעלי תשובה צומחים, שם אין צדיקים גמורים (כמו ר' אפרים סגל) עוצמים.

הוא עצרו והטיף לו דברי תוכחה: "מה? בשביל אלה כדאי לך לעשות סוף? אכול ושתה וצפצף על העולם!" ייעץ ורדיגר לא ידע את נפשו. הוא לא ידע מה לעשות. כאילו לא התרחש דבר, חזר לביתו.

הוא חזר לאשתו והשניים המשיכו לחיות כאילו לא אירע מאומה ביניהם. אולם היתה זאת רק הסחאה כלפי חוץ. מאותו יום לא מצא ורדיגר מנוח לנפשו הדחיה. בלילה לא נתן שינה לעיניו וכימים היה מתהלך כסהרורי. לבסוף קם ונסע שוב אל מקור הסחרה. אל הרבי מגור, אל ר' אברהם מרדכי אלתר, הרבי, בעל הגוף, ש' זקנו הארמוני ופיאתו האדומות המטולסלות שח לו צורה של אריה, נעץ בו את עיניו הכחולות החודרות, שמע את סיפורו עד תום.

ורדיגר סיפר לו גם כי נפגש שוב עם סגל, וכי הלה רוצה להשלים עמו ולשכוח כל מה שאירע. הרבי האזין וחשב. לבסוף השמיץ פסוק ח'ד-משמעי על דמותו המר-סית של סגל. הוא הוסיף עוד שיעשה נסיונות לתייך של פשרה בין שני חסידיו. ורדיגר שב לביתו. אולם הוא לא היה עוד אותו ורדיגר. מחלתו גברה עליו והוא נלקח לבית-החולים תל-השומר, שם שכב במשך שבועיים. כשקם ממיטת-חוליו ושב לביתו, הופתע לגלות כי מישהו החליף את מנעול דירתו. הוא פרץ לדירה, גילה כי אשתו עזבה את הבית, בלקחה עמה את כל מה שהיה לה ואת כל כלי הבית יקר-הערך. אז, רק אז, הבין ר' אלתר ורדיגר מה עולל לו יד-נפשו ואיש-חסדו ר' אפרים סגל.

★ ★ ★

אדם בזה לא תמה הפרשה. היא רק החלה. ימים מועטים אחרי בריחת אשתו, קיבל ורדיגר לא פחות מאשר שלושה תביעות משפיות. האחת היתה תביעה לגט, שהי גישה אשתו לבית-הדין הרבני. התביעה השנייה היתה תביעת-פיצויים, שהגיש נגדו ר' אפרים סגל על פירוק השותפות בבית-המלאכה לסריגה שלהם. על סך של 14 אלף לירות. התביעה השלישית היתה המורה והאכזרית מכולן. היתה זו תביעתה של חברת ברדיפורט לבנין בתי, שנציגה הוא מר אפרים סגל. ורדיגר נתבע לפנות מיד את דירתו שברחוב ברדיצבסקי.

קצת סגל בפרשת התביעה שהגיש: "לפני שנתיים נוהל בין התובע, אפרים סגל, לבין הגברת מרים ורדיגר, אשתו של ה' נתבע, משאומתן על רכישת דירה. מתוך הנחה שהמ"מ יסתיים בהצלחה ויחתם חווה מתאים, הרשה התובע לגברת מרים ורדיגר להיכנס לדירה.

"כעבור זמן מסוים נכנס לדירה הג'ל גם הנתבע, וזאת ללא כל זכות וללא הסי-כמתו של סגל. אחרי שהמשאומתן בין סגל למרים ורדיגר לא הביא לשום תת-קשרות, ואחרי שלא נחתם שום חווה ביניהם, דרש התובע ממרים ורדיגר לפנות את חזירה ופרים ורדיגר אמנם פינתה את חזירה. אלתר ורדיגר מחזיק בדידה ללא

עד שלבסוף נתגלה שהיה יתר מכל אלה - את אשת רעהו

הלכו והתרבו. ר' אלתר ורדיגר, שלא היתה אולי נפש בעולם לה הרגיש את עצמו חייב תודה, כאל רעהו ר' אפרים סגל, לא היסט מלספר את ששמע באוזניו לסגל. סגל לא נראה מופתע: "כן, אמר, גם אלי הגיעו שמועות רעות אלה."

השניים היו נבוכים מאוד. הם החליטו שוב לנסוע לירושלים, אל חצר הרבי מגור. כי לפי דברי השמועה הגיעו הדברים גם לאוזני הרבי. הרבי מגור מקבל את פני חסידיו בשעות קבועות, לרגעים מספר בלבד. כשנכנס ר' אלתר ורדיגר אל חצר הרבי התי-עניין זה במצב בריאותו. אך מכיון שהרבי לא אמר לו דבר על השמועה, לא מצא ר' אלתר עוז בנפשו לשאול את פי מורו. לעומתו שהה ר' סגל אצל הרבי כחצי שעה. כשיצא אמר: "שוחחנו על פוליטיקה."

הוא סיפר כי הרבי אמר לו שהגיעו לאוזניו שמועות על ביקוריו התכופים בביתו של ורדיגר. וכי יעץ לו למעט בביקורים, כדי לא לתת מקום ללשון-הרע. צמד הידידים החסידים נועץ כיצד לשים קץ לרכילות הבריות. הם החליטו שסגל יירשם כשותף בבית-המלאכה לסריגה של ורדיגר, ואז יהיה מובן לפשר ביקוריו התכופים בביתו ובחנותו של ורדיגר. מההח-לטת לא עבר זמן עד למעשה: סגל חתם על חווה המקנה לו זכות כשותף. אחרי חתימת החווה תכפו ביקוריו של סגל בבית ידדו. לא היה עוד מקום לחשש. כשהיה אדם זר בא הביתה, מיד היו השניים מוציאים ספרי חשבונות, משימים עצמם כעסוקים בחישובים מסחריים. אולם הרבי נזיגם בכל זאת לא פסקו.

★ ★ ★

באחד הימים יצאה השלישיה - ר' אלתר, אשתו מרים ור' סגל - לביקור בקולנוע. בחוריהם התעכבו ליד בית-קפה, כיון שר' אלתר היה צמא מאוד. הוא נכנס לשתות כוס בירה קטנה, בעוד אשתו ור' סגל ממתניגים בחוץ. כשיצא ר' אלתר כעבור דקות מספר, הוא מצא את שניהם חיחרים כסיד.

"תראה מה יהיה עכשיו", אמר לו סגל, "במקרה עברה כאן אשתו עם גיסי והם ראו אותנו. תראה איזה צימצע ישנו מזה." ואמנם לא עבר זמן רב ולאוזניו של ר' אלתר ורדיגר הגיעה השמועה כי ראו את סגל עם אשתו ברחוב, עכשיו ראה כבר ורדיגר במו עיניו כיצד נולדות שמועות. הכזב הוא מיהר לחנותו של סוחר תל-אביבי ידוע, שהפיץ את השמועה. יסרו קשות על שהעז להוציא לעז את אשתו.

אולם עברו רק שבועות מספר ור' אלתר נזכר במו עיניו כי אין עשן בלי אש. כאחד הימים ישב ורדיגר בביתו כרגיל, עם אשתו וכן ביתם, ר' סגל. הוא ישב בקרא עתון, בעת ששמע לפתע את אשתו קוראת לו מהמסכה לבוא לאכול. כיון שהיה נזול אנפילאות של צמר-גפן, לא שמעה אשתו כי קם ממושב. הוא נכנס למטבח. ואז חשכו עיניו. הוא ראה כיצד סגל עומד מאחורי אשתו ומחבק. האורה הרגיש ל-פתע בבעל הבלתי רצוי, עשה עצמו כאילו הוא מחפש משהו. ורדיגר לא אמר מלה.

הוא שתק. הוא שתק גם בעת ששיבו לאכול. גם בעת שסגל הניבך מיהר להפחד מהם לשלום המשיך ר' אלתר לשתוק. הוא שתק עד שהלך לישון. רק אז נפתחו חרצובות לשונו. מול עיניו ריחפו לו דברי הרינון שהגיעו לאוזניו במשך השנים. היהודי התשוש לא עצר עוד כח ופרץ בככי מר. כל עולמו חרב עליו בשניה אחת: הוא רצה לשים קץ לחייו. למולו שמעה אשתו את קול בכי. לשאלתה, שפך לפניו בעלה את כל מה שבליבו. היא הבטיחה לו כי ראה רק מהרהורי ליבו, ויחזו בכו עד הבוקר.

★ ★ ★

בבוקר לא נרגע ר' אלתר. הוא קם ונסע לא אחי דוד, יהודי הפשי, תושב מגדיל. בפני אחיו, לא הסתיר ורדי-גר גם לא מלה אחת, סיפר לו את כל הקורות אותו. מההוננו, לא השתומם אחיו. "מה אתה מספר לי?" אמר, "אני יודע את זה כבר שנים; חשבתי שגם אתה יודע זאת." בשקט נטל ורדיגר חבל, ובאין רואים יצא אל הפרדס הסמוך כדי לעבור לעולם שכולו טוב. אולם אחיו ידע את העומד להתרחש.

סגל לא השיב ריקם את פני רעו. תמורת הכסף שלחה מורדיגר הבטיח לו דירה בת שני חדרים, שעמדה בבנינה ברחוב המלך כורש. אולם כשהוא השלמה הדירה התברר כרונו של סגל נשא אשה והוא מתעקש לגור דוקא בדירה שהובטחה לו ורדיגר. ורדי-גר לא היה בררן; הוא הסכים להמתין עוד שנה, עד שיושלם בנין אחר שבנה סגל. אולם משחלפה שנה והבנין הושלם, התי-

ונוקט באמצעים כדי להשיג את שלישיה, ואולי לבית-המשפט צעים בלתי-רגילים כגון הנסיון ללחץ כלכלי ומשפטי, הרי חדל הדיברה התשיעית הוא במקרה כנסת, אדם המקבל על עצמו ז והטיף לעם כולו דברי מוסר אורע בעל ענין ציבורי רב מאד.

ברר כי סגל נאלץ למכור את הדירה המוכי-סחת לקונה ששילם סכום כסף גדול. כך אירע גם לדירה הבאה. אך דחיות אלה לא הפריעו לידידות ההדוקה בין הידידים.

★ ★ ★

בפני שלוש שנים, נמצאה דירה עבור משפחת ורדיגר באחד הבני-נים שבנה סגל. היתה זו דירה בת שלושה חדרים קטנים, בקומה השלישית, בבנין חדש ברחוב ברדיצבסקי. אותה שעה היו כבר בידי סגל כששת אלפים לירות שלקח מורדי-גר. את שאר הסכום היה ורדיגר צריך לשלם בפרוצת הזמן.

אולם ר' אלתר ורדיגר לא היה עוד צעיר כשהיה. הוא לא היה גם שלם בכריאותו. אחרי בדיקות רבות התברר כי בגופו של ר' אלתר שוכנת מחלה ממארת. למרות מחלתו וסבלו המשיך ורדיגר לעמול קשה בבית-הסריגה שלו, עד אשר ביום אחד הגיעו מים עד נפש. התברר כי רק ניתוח דחוף עשוי להצילו ממות מידי.

לא היה אדם שדאג לורדיגר כמו ידידו סגל. הוא התרוצץ מרופא לרופא, בירר ושאול אודות אפשרויות הריפוי של ידדו. הוא היה ממש כאב הדואג לבני-יחידו. הוא היה מוכן להטיס את ר' אלתר ואשתו לארצות-הברית, על מנת לערוך שם את הניתוח הדחוף. אולם לפני הטיסה נסע עם ורדיגר לשאול את עצת הרבי מגור. הרבי קיבל את פניהם, שמע את הבעיה ופסק: "הניתוח בגופו של ורדיגר יערך בארץ." החלטתו של הרבי כמה כחורה מסיני. ורדיגר החליט לערוך את הניתוח בירושלים. בדיוק ביום בו חזרנו לבית החולים נכנסה משפחתו לדירתה החדשה, ברחוב ברדיצבסקי בתל-אביב. גם כשהוכנס ר' אלתר לבית-החולים לא שקט סגל. הוא ערך תפילה מיוחדת אצל הרבי מגור להצלת נשמת ידידו. ואמנם התפילה עזרה.

חמשת הנתוחים שביצע הר"ר גיוון בגופו של ורדיגר תוך שבועיים, לא היו ניתוחים קלים. בדרך כלל ישנו רק סיכוי אחד לאלף שחולה יחלים ויבריא אחרי ניתוחים כאלה. ורדיגר החלים ושב לביתו, אם כי לא היו לו עוד כל סגולותיו.

★ ★ ★

אתר ורדיגר, שרק עם החלמתו נודע לו גודל הנס שנעשה לו, לא שבוע עוד נחת בחייו. מפה לאוזן גונבו לאוזני רי-נונים מרינונים שונים. אנשים החלו לביע באוזניו ספקות ופיקפוקים על ביקוריו התי-כופים של סגל בביתו. ר' אלתר נדהם. הוא היה מוכן לחנוק בדידי את כל המלעיונים. "מה? באשתי שלי אתם מנסים לדבר סרה? האם בידיי נפשי, שהיה לי כמו אב אתם מנסים לשתונגי?" הוא טילק את כל המרניים בבית-הפנים מעל פניו. אולם הרינונים לא פסקו. אולם הם

טה. באותו הכשרון רימה חייט שפתר לו כמה חליפות, טכנאי-שיניים שהתקין לו מערכת שיניים-חובבות, ובעל בית-קפה תל-אביבי שהלווה לו אלף לירות.

לפני נסיעתו הבטיח לאשתו שיש לו כסף בבנק, ושהכסף יעמוד לרשותה בשעת הצורך. כבואה לבנק התברר לה שעומדת לרשותה לירה ישראלית אחת.

יצחק, שעלה מפולין לפני 24 שנים, הסתובב לאחרונה למעלה משנה ללא תעסוקה. למרות זאת החזיק מכונית פרטית, גיחל חיי מותרות שעבדו בניגוד גמיר למעמדו הצנוע. את הכסף סיפקה לו אשה בשם חסיה, שעזבה בגללו את בעלה ובנה.

חקירה קצרה גילתה לקרובי הבורח ש-חסייה עזבה גם היא את הארץ, חודש לפני יצחק. מטרת נסיעתה: ברזיל.

כל ישראל

3 נפשות בחדר אחד

מזעם 40 אחוז מתושבי המדינה היהודיים גרים בדו-חוק של 3 נפשות ויותר בחדר אחד — כך גילתה הסטטיסטיקה הרשמית האחרונה. בעד שרק 3.9% חיים ברחוה של פחות מנפש אחת לחדר, הרי 4.4% גרים בדו-חוק של יותר מחמש נפשות בחדר. מבין העולים שבאו ארצה אחרי-קום המדינה, 24.2% גרים עדיין במבנים ארעיים

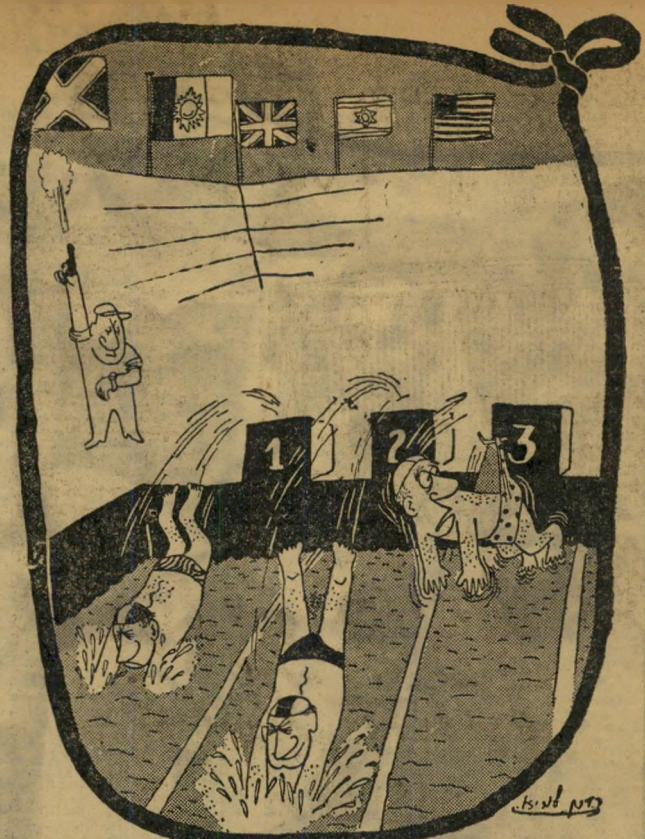
תעופה

כמו לאילת

סוכני הנסיעות ברחבי העולם הוסיפו ה שבוע לדוכניהם דפדת צבעונית הרושה ל- לקוחותיהם. היא הציעה לבתעתיים לטוס לבחור במטוס הגדול, השקט והמהיר ביותר שטס אי-פעם בשרות התעופה האורחית. הרי תה זו דפדת שהוצאה על-ידי חברת ה- תעופה הישראלית הלאומית אל-על.

המטוס הענק עצמו, נוצץ ומבריק, גמע בתחילת השבוע את הדרך בין לונדון ללוד ב-5 שעות ו-59 דקות — זמן הנסיעה ה- דרוש למכונית מהירה כדי להגיע מתל-אביב לאילת. זמן זה היה מחצית הזמן שנדרש עד כה לעבור את אותו המרחק במטוס קונסטלישן. בליד ציפו 3000 איש לבואו. ענקי-השחקים ששבר את השיא הוא מטוס בריטניה 710, הראשון מסוגו בשרות חב- רה אורחית. בריטניה, מתוצרת חברת ברי- טול הבריטית, הצליח לעשות זאת בעזרת מנוע שהוא שילוב של מדחף וס לון, מעין שלב מעבר אל מטוסי-הסילון של מחר. מהיר רותו הממוצעת: 650 קילומטר לשעה.

שווה בין שווים. אל-על היתה ה- חברה הראשונה שהצליחה לרכוש מטוס זה, שיוכנס לשרות מסחרי לפני סוף השנה. בחודשים הקרובים עומדת החברה לקבל עוד שני מטוסים מאותו סוג, לא תסגר אח- רי חברות-התעופה העולמיות באיכות מטוסייה.

אל תתיאש — עשן, כנסת 6

לקראת החגים: מדריך קניות החנויות המובחרות בתל-אביב

● חג שמח לכל הלקוחות שולחים בראון את בילר מרחוב נחלת-בנימין 43 (טלפון 4005). בחנות תמצאי לקראת העונה החדשה את מבחר הבדים בכל הצבעים, מן האיכות המשובחת ביותר. בחנות בראון את בילר תמצאי בדים מתוצרת הארץ ומתוצרת חוץ.

● החנות להלבשה בן-ציון דנון ברחוב נחלת-בנימין 51 שולחת את מיטב איחוליה לשנה החדשה לכל לקוחותיה. אצל דנון אפשר כבר למצוא בגדי סתיו — לגבר: מכנסי גברדין וקמגרו, ז'קטים יפים, חולצות וכותנות, מעילי גשם נהדרים. לגברות: מבחר עשיר ורב-גווני של שמלות, חולצות וחצאיות במודלים הפאריסאיים הח- דישים וכן מעילי חורף ובלון-ויידיים. אצל דנון מקבלים הזמנות לפי מידה, במחירים עממיים.

● מיטב האיחולים לשנה החדשה שולחת החנות האלגנטית ויקטור להלבשה ברחוב בן-יהודה 6 (ליד מוגרבי). בחנות ויקטור אפשר למצוא את מיטב בגדי הסתיו לגברים: חולצות דקרון וכותנה ללא גיהוץ, מכנסי דקרון וגברדין ודוגמות חדשות של סוודרים, עניבות וצעפים. לאשה: מכנסיים בגזרות נאות, חולצות נחמדות וחלוקים, מבחר גדול של מעילי גשם.

● את הדוגמות החדשות ביותר של נעליים לעונה החדשה אפשר כבר להשיג בחנות הנעליים טוב-טעם, ברחוב אלנבי 60, השולחת לכל לקוחותיה את ברכתיה לשנה החדשה. כל אשה בעלת טעם עדין מבקרת בחנות טוב-טעם, המקבלת גם הזמנות לנעליים בגזרות חדישות ביותר ובצבעים לפי טעמך.

● ברכת החג נשלחת אליך מהחנות למברג לנעליים, ברחוב הגליל 2. בחנות למברג, הממשיכה במסורת ישר מן היצרן לצרכן, תמצאי את מבוקשך: נעליים מן האיכות המעולה ביותר עבורך ועבור בני משפחתך, נעליים חדישות עבור העונה ונחות לכל רגל ולכל מטרה.

● חג שמח לכל לקוחותי מאהל נמרוד, בעל החנות המפורסמת לנעליים ברחוב דיזנגוף 185, המייצר נעליים משובחות מתוצרת עצמית. לכל הגילים. נמרוד, השומר על מקוריות הדוגמות, הכין לקראת העונה החדשה נעליים נוחות ויפות בעלות סוליות פלקסור-פדיות (FLEXOPEC) המבטיחות הליכה גמישה, מבחר גדול בנעלי נוער, ילדים וגברים.

● הסלון האלגנטי נעלי נבון ברחוב דיזנגוף 222, מברך את לקוחותיו לשנה החדשה ומודיע בשמחה כי נתקבלו בסלון מודלים חדישים ביותר של נעליים איטלקיות בדוגמות האורייגיליות של העונה. אצל נבון תמצאי את הנעליים לפי טעמך, לפי הזמנה.

● האשה הנועלת את נעלי עדין מושכת את מבט הגבר בעל הטעם הטוב. בסלון עדין, ברחוב אלנבי 92, תמצאי את הדוגמות החדשות של הנעליים הנוחנות לגוף גמישות ומאפשרות הליכה קלה ונעימה. מבחר עשיר של נעליים לאשה ולגבר אצל עדין, השולח לך את מיטב האיחולים לחגים.

● החנות האלגנטית לתמרוקים סמדר ברחוב פרישמן 77, מול ככר מסריק, שולחת מיטב איחוליה לשנה החדשה, לכל הלקוחות. בחנות סמדר תמצאו את המתנות הנאות ביותר. כל בחור או בחורה, כל גבר ואשה ימצאו לבן או לבת זוגם את השי העדין והנאות ביותר: מיטב התמרוקים הפאריסאיים, תכשיטים וכן דברי קישוט יפים.

ה"בריטניה" מגיע ללוד, 3000 איש, לחישה מהירה

בדו-גים, פחונים) ו-30% בצריפיעץ. 36.2% מתושבי המדינה היהודיים הם הבעלים של דירותיהם. . . תמונה עגומה של קליטת העולים מצטירת בסטט סטיקה אחרת, המסכמת את מספר העובדים שסודרו בשנה שעברה בעבודה על-ידי לשכות-העבודה. לעו- מת 426,714 עובדים שסודרו בעבודות בלתי-מקצועיות ומניות, סודרו רק 7,296 בעבודות בלתי-מקצועיות קבועות. מבין העובדים ה- מקצועיים סודרו 43,409 בעבודות זמניות, ורק 13,832 בעבודות קבועות. המעניין הוא כי דווקא בין הנשים סודרו יותר בעבודות קבועות מאשר זמניות.

הכנסת המטוס, המכיל 90 מקומות ישיבה, תבטיח לאל-על איוון תקציבה הבלתי-מאוזן.

דרכי אדם

גינפולמן בסאן-פאולו

בחוצות העיר סאן-פאולו, ברזיל, הסתובב לו גבר נאה בגיל העמידה, בעל הופעה חי- צונית מושלמת. האיש היה חייכן ונדיב, פיזר כסף ביד רחבה, התחבב במהרה על כל מכריו. במיוחד הרבו להתעניין בו, שזה מקרוב בא, תושביה היהודיים של סאן-פאולו. כי יצחק בן-ארי היה בעל דרכון ישראלי. בן-ארי עזב את הארץ באפריל. לאשתו בתיה סיפר שהוא נוסע לצרפת, לשם נשלה, לדבריו, בשליחות מפא"י. הוא לקח אתו אחד משני בניו, ביקש מבתיה באחד מ- מכתביו ללמוד צרפתית, מאחר שהוא עומד לקחתה אליו למשך שנה.

כעבור חודש קיבלה בתיה מכתב נוסף. יצחק הודיע לה שעליה לשכות שהיה לה אי-פעם בעל, מאחר שהוא נמצא בברזיל. מהלומה זאת היתה רק הראשונה מתוך רבות שציפו לה. בנה אחרי זה, החלו בעלי-חוב מתופקים על דלת דירתה בגנבעתיים.

החייט ומכנאי-השיניים. כדי ל- ממן את נסיעתו, סתם יצחק בן-ארי כס- פים מכל מכריו, חתם על שטרות שלא נפי- רעו, קנה בגדים וצייד אישי במאות לירות, לקח למעלה מ-8000 ל"י. הלוואות. בן-ארי לא הפלה בין קורבנותיו. הוא לקח 1500 לירות מאבי אשתו, שהתגורר במושבי-זקנים בבני-ברק, השאירו ללא פרו-

תזכיר

בעקבות עמוד 30

תעלומת עמוד 30, בפסק-הדין שהוצא במשפט עצום בן-גוריון נגד שורת התנוד- בים, שימשה השבוע נושא לחקירה מיוחדת, בהתאם לפקודת מנהל בתי-המשפט בישראל, השופט יהושע איזנברג. ההשערות השונות שהובאו על-ידי העולם הזה (1032) ב- פרשת העלמו של העמוד, נמסרו לצאת החוקרים שהוקם כמיוחז למטרה זו. . . ההגבלות החמורות שהוטלו מטעם משרד החוץ על תנועת העתונאים במשדור, שפורסמו לראשונה בשבוע שעבר מעל דפי העולם הזה (1040), גרמו לניתוח מוחלט של היחסים בין המשרד לבין אגודות הע- תונאים. תא הכתבים המדיניים בירושלים החליט לחייב את חבריו לא לפרסם את הודעות דובר משרד החוץ, ולא להשתתף בפגישות היומיות של הדובר עם הכתבים.

סייבא וספרא

אורחים, שהגיעו השבוע מדרום-אפריקה, סיפרו כי מסע-התעמולה לסירור של ה-רמטכ"ל שם מתנהל תחת הסימא: שלושה מצביאים גדולים כמו לישראל — יהושע בן-נון, יהודה המכבי ומשה דיין . . . את המתנה הקטנה ביותר בעולם קיבל השבוע ח"כ משה שרת. היה זה גרגיר חיטה קטן, שעליו הועתק בדיו שיר המעלות כולו. השיר הועתק בידי סופר הסת"ם הירושלמי אברהם צאלח, שהוא

למטוס בנייר-זרק, תפס מקום לא לו, סירב לפנותו, הקים פעוריות במשך כל זמן הסיסה עד לונדון. האיש שזכה בתואר — דן בן-אמון, כתב מעריב בארצות-הברית. . . למצב עדין נקלע השבוע שרה-פניס ישראל ברייהודה, בעת שקם לגאום במסיבת יובל השמונים של שלמה שטמרי פפר, בנו של מיסד פתח-תקוה. בדברי ה-ברכה שלו שיבח השר את שטמפפר על אמר נתן באלוהים שלו. מיד קמה סערה בין הרבנים שנכחו במסיבה, אשר דרשו שבר-יהודה יאמר "האלוהים שלנו" או יחדל לגאום. למרות הלחץ פסק ברייהודה: "האלוהים שלו איננו האלוהים שלי" . . . תרגילי העמידה-על-הראש לא היו עיסוקיו היחידים של ראש הממשלה דוד בן-גוריון בעת חופשתו. יחד עמו במלון שוהה גם שר ה-

מינה ותזעק

בומבה

— כל העיר

דמות משה שפירא. ביגוי ניסה ללמד את שפירא תרגילי יוגו, וכשלא הצליח ב- כך נתן לו לקריאה ספר על תקופת הפ-ראנקים, בשם איש מריבה.

★ ★ ★

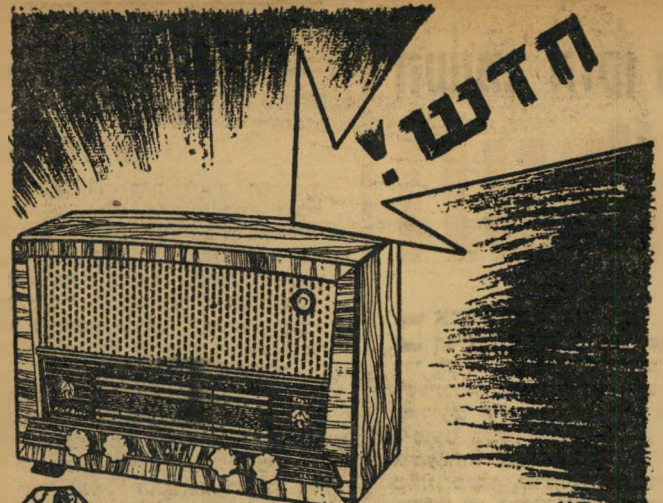
שיר וזעקה

בטקס פתיחת המכביה, בעת שהמשלחת עברו על דגליהן בסך לפני תא הנשיא ו- הצדיעו לו בהנודת דגליהן, היה הרגל האמ-ריקאי הרגל היחיד שלא הונמך. בהזדמנות זאת התגלה סוד כמיוס על הופעתה של המשלחת הישראלית באולימפיאדה במלבורן, בראשית השנה. גם שם היו המשלחות צריכות להצדיע בפני הדוכס מאדינבורג. רק שלוש מדינות לא הרכיננו את דגליהן. היו אלה ארצות-הברית, ברית-המועצות וי-אל. השתיים הראשונות עשו זאת מתוך עק-רון, ואילו המשלחת הישראלית פשוט מתוך שיכחה. הסיבה: חיים גלובינסקי, יושב-ראש המשלחת, הקפיד על צעידה בסך כמו בימיו הטובים בצבא הבריטי. המשלחת הי-ראלית היתה היחידה שצעדה בצעידה צב-אית, אולם היא הקפידה כל כך על הצעידה עד ששכחה להרכיב את דגלה . . . אחת העוללות המבדחות של הפסטיבל על-מוסקבה סיפר השבוע הסופר יורם מט-מור: כשהגיעו לגבול בולגריה-רומניה ערך מטמור סיור בעיר רוסי, בחברת המשוררת חיה קרמון. הם סירו ברובע של קבאי רטים ומועדוני-לילה ולפתע הבחינו בשתי פרוצות זקנות ושיכורות היוצאות מבית מרחו, כשהן מגדפות ומחרסות. אמר יורם למשוררת המקסיסטית: "נו, מה את אומרת על זה?" נאנחה חיה קרמון, לדברי מטמור: "כן, פועלות" . . . שיחת-השבוע בכסית היתה הקטטה שטרצה שם בין יוסף ("בומבה") צור לבין חובב כרובי, בקשר לאשתו של חובב, מינה כרובי, שהופיעה בקפה בחברת בומבה (העולם הזה 1040). לאלה שתמהו כיצד היה חובב, הידוע כבחור שלי-וצנוע, מסוגל להיות מעורב בקטטה, הוסי-בר הרקע למה שאירע. לאישיות צבאית מסויימת מבאי כסית, שבומבה נימנה על מעריציה, אירע מקרה דומה: נערתו זנחה אותו. בומבה לא היסס, הטיף לנערה דברים כדרבנות בנות מעשיה. חובב שמע זאת בחורו מהסרט ותזעק כל העיר. הוא הושפע מאוד מצירוף המארעות, וכאשר ראה את מינה בכסית בחברת בומבה, דרש ממנה שתעזוב את המקום. מינה סירבה והוא ניסה להוציאה כח. בומבה חש לעזרתה, סגג גם הוא מכה או שתיים.

סומא בעין אחת, וניתן לקרוא רק בעזרת זכוכית מגדלת . . . חומר-רקע מעניין למלחמה מסביב לכפיה הדתית: כמעט כל המעורבים בדבר הם חברי ארגונים די-תיים לשעבר. ראש עיריית תל-אביב הציוני הכללי, חיים לבנון, היה עסקן של ה-מזרחי בחוף-לארץ. יריבו קרב על הגל-גלים, שר התחבורה משה כרמל, היה בנעוריו חבר בתנועת נוער דתית, והוא הדין לגבי מאיר (לא נאפוך את החזיר לדגל) יערי מנהיג מפ"ם, שהיה בנעוריו חבר השומר-הדתי בגליציה . . . אחרי המאמרים החריפים בגנות מינויו של מ-איר וויסנאל כמארגן חגיגות העשור, שכתב עורך ידיעות אחרונות ד"ר הרצל רוזנבלום, פרצה כמעט תיגרת-ידיים בין מאיר וויסנאל לבעל ידיעות אחרונות נוח מוזם. בתום ישיבה שערך וויסנאל בשבוע שעבר עם עורכי העיתונים, הוא ניגש אל נוח מוזס ופנה אליו במילים: "אילו אביך היה חי . . ." רק התערבותו המהירה של טרי קולק מנעה התנגשות רצינית יותר . . . צוות מטוס אל-על, שהטיס השבוע את מטוס החברה בקו ניו-יורק-לונדון, בתר בתום הסיסה את הנוסע הפרוע ביותר שטס איפעם במטוסי אל-על. האיש עלה

פסוקי השבוע

- ח"כ חרות יוחנן באדר על הצהרתו של דוד הכהן, מנהל סולל-בונה לשעבר, שסיפק ביציבותה של הברית עם צרפת: "הכהן איננו סולל בונה, הוא שולל הורס".
- העתונאי אליהו עמיקם, בכתיבה על פתיחת המכביה: "הסיסמות מהר יותר, גבוה יותר, חזק יותר, אינן עונות על השאלה הפשוטה: לשם מה? לאן תגיעו אם תרוצו מהר יותר, או תקפצו גבוה יותר?"
- ראש משלחת ברית-המזרח עצרת לעצרת האו"ם, ארקדי סובולוב, בתשובה לשאלת כתב ה-עולט הזה באו"ם, מדוע אין הוא מדבר אנגלית בישיבות העצרת, למרות ש-הוא יודע את השפה על בוריה: "למה לי לדבר אנגלית גרועה פעם אחת? מוטב לי לדבר רונית טובה שתורגם לאנגלית טובה. וגאומי ישמע פעמיים".
- שוער קבוצת הכדורגל של הפועל תל-אביב, יעקוב חודורוב, אחרי שקבוצתו הפסידה 6:0 נגד קבוצת הכדורגל הצרפתית לאנט: "היתה זאת חוצפה לעלות לשחק נגדם. אבל אל תתיאש — עשן לאנט שש!"

פילוט "רויאל" Pilot "Royal"

תמורה מלאה לכספרו פילוט מעל ל-38 שנה בראש האלקטרוניקה

Pilot NEW-YORK-LONDON

בלגיה ברזיל

הן רק שתיים מתוך הארצות הרבות אלי-הן נשלחים מדי שבוע מינויי החוץ של "העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי. העתון הנקרא ביותר במדינה, המוסר ל-ישראלי בניכר דו"ח נאמן ומלא על כל הנעשה בארץ בכתבות אקסקלוסיביות.

... הם רצים אחרי כתות ניבה

מדוע דוקא כתות ניבה? קנה ותוכח! דוגמאות אקסקלוזיביות להשיג בחנויות המוכרות בארץ. תל-אביב, טל. 66999

מיץ עגבניות יפאורה בע"מ טבעי

המחיר לצרכן: בקבוק 63 ס"ל — 240 פ"ה כופ (בקיופק) 100 פרוש

מה אתה יודע?

לא אחריה (מאת לואיס פמברטון, הוצאת אחיטאף, 199 עמודים) הינו, לדברי המחבר, "נסיון לעזור לנוער בתקופת ההתבגרות, בה אין הוא מבין כהלכה את הדברים המתרחשים בחלק הפנימי והחיצוני של גופו..." כדי להסביר דברים אלה לאשר...

בעיקבות גילוי מדהים זה מפרט המחבר את כל הפרטים הטכניים המבדילים בין גבר לאשה, ואת תהליכי ההפריאה, ההריון והלידה. תוך כדי פירוט ניתנות לנוער המתבגר גם כמה וכמה עצות רפואיות רבות, ערך אחת מהן "אל תגרד את פצעי הבגרות המופיעים על גופך — ואל תלחץ עליהם. אל תגע בהם אפילו, כי על-ידי הנגיעה אתה גורם להם להתפשט ולהתרבות באזורים אחרים."

באוורורם אל הפסיכולוגיה. באחד מפרקי הספר מנסה פמברטון לערוך ניתוח פסיכולוגי של טיפוס בנינוער שונים. הי קורא הצעיר נאלץ לבצע כאן ניתוח כפול — של הטיפוסים ושל הלשון הסכנית הקשה, בה נכתב הפרק.

כך, למשל, כותב פמברטון, בנתחו את דמותו של הרוי"זואן: "הוא תערובת מבלבלת מאד של תודעת-המין ותודעה עצמית כאחד. יש להניח כי הוא ידמה לאדם ה"עליון, אם כי לעתים הינו נפוליון קטן... מתחת להסבר תוקפני זה הוא מסתיר רגש עמוק של העדר הסתגלות רותנית וגופנית כלפי הסובבים אותו, ופחד אמיתי מפני אי-היכולת להתחרות באחרים על רמה שווה. אלה מוסיפים ומסתכמים בהשפלת אישיותו, וכתוצאה מכך מביאים אותו לאבדן גאווה ואצילות אנושית, אשר הוא מנסה לגמול עליהם לעצמו על-ידי השפלת אחרים ודיכויים..."

בלי מוסר. בהקדמה לספרו מבטיח פמברטון שלא להטיף לקוראיו הצעירים מוסר. אף-על-פי-כן מקדיש הוא פרק שלם להטפת מוסר נמלצת. כותב הוא, בין השאר: "אני כמ שפנים משפיים. אתם יודעים יפה כי חתייה, או נסיון מיני, לא גורע בשבילכם ברגע זה. אין להם מקום כלשהו בתוכניות ההתבגרות. מקומם הנאות והחוקי היחידי הוא בנישואים..."

הספת-מוסר אחת מגיעה לדרגת אזהרה חמורה: "עליכם להיזהר מפני כל אדם מברור יותר בעל אופי חשוד, אשר מלתה מכמ, להטות אחרי הישבתם ושופע מתנות, או תשומת-לב, הם עלולים להיות חוליים, מנוונים, או להשתייך אל עלובי-הגורל, כי גון המוסקסואליסטים, או דו-סקסואלים..."

כמושל נגדי להטפת-המוסר הרצינית מור פיע מילון מונטיה'מין, אשר בתחילת הספר מילון זה הנו צירוף משעשע של יצירת פמברטון עצמו ותוספת עבריות של המתרגמת, חידוה רותם. ההגדרות המקוריות ב"יותר:

● במונה המוסקסואלי משתמשים, ב"דרך כלל, לגבי הוכר, הידוע גם בשמותיו הגסים זרזר, נבלוטי."

● סרטור לדבר עבירה: אדם העוסק ב"נוהג הגנונה לספק קרבנות צעירים לתענוגים המיניים של אחרים. תמורת תשלום מסויים. סרטור כזה ממין זכר קרוי בשפת הרחוב בשם זואי, או ערט. ממין נקבה — מאדאם.

אחרי סקירה קצרה זו של המיניות המדוברת, מוסיף המחבר אזהרה: "אין ספק ש"תפגשו גם במלים אחרות — מלים גנות, הכתובות על קירות של בתי-שימוש... טוב תעשו אם תתעלמו מהן. היות והשימוש בהן מתאים אתכם בחותם של ניביות ר"העדר-חינוך."

חדש וקדיא

לקראת אמהות (מאת פרופסור יוסף אשורן, הוצאת עייתית תל-אביב-יפו, 130 עמודים, מנוקד) — הוצאת חדשה ר"משוכללת של חוברת הדרכה, שפורסמה לראשונה לפני כמה עשרות שנים. אחת מי גדולי הגניקולוגים של ישראל מספר בלשון קלה ופשטת על תהליכי ההפריאה, ההריון, הלידה וההנקה, מסיים בפסק התנ"כי "ואם הבנים שמהם — תלוייה!" אחד הגילויים האשרמניים המעניינים: האשה מסוגלת להיית מופרית רק משך 36 שעות בחודש.

השומר הזקן הצביע על סורגי הכרזת הפרוצים: בחצות עוד

תעלומת עקבות הצמיג

"אף אחד. בכונה אנחנו משאירים אותן כאן. זה מול המשטרה." הידיעה לא שימחה אותי. אם היו המכוניות תחת משמר, היינו יכולים לחקור את ה"שומר בדבר מכונית-משא שחורה מאוחר בליל השוד, או לא חזרה כלל מעבודתה באותו יום. חזרנו למשרד. קראתי לשלושה בלשים והוריתי להם לפקוח עין על נהגי יפו, ש"אין להם מקום עבודה קבוע. לא אמרתי להם שנה שייך לשוד: "תביאו לי ידיעות על כל פגישה בין נהג לבין אדם חשוד, או עבריין. אל תעשו כלום, רק תרשמו ותודיעו. זה הכל."

קיבלתי יום-יום דו"חיים מהבלשים שעקבו אחרי הסוחרים ברכוש גנוב. לא היה בהם מאום. עברתי בריפוף על הדו"חיים של אלה שעקבו אחרי הנהגים. שם היה לנו מול. באחד מהם, בין המון פרטים טפלים, מצאתי ידיעה מעניינת — נהג משאית, בולגרי מיסו, אכל בצהרים עם רפי, אחד הפושעים ה"מועדים המסוכנים ביותר. רפי היה פורץ מועד. הפריצות שביצע היו

שמעון פרנקנטאל יצא ל"ששח", להיפגש עם מודיעין. ליבוביץ יצא לחפש סוחרים ב"רכוש גנוב. אני וברדיין יצאנו למקום הפשע. מצאנו שם את צלמי המשטרה, את המומחים לטביעת-אצבעות, המומחה ל"שיחור וקצינים רבים. אותנו עניין רק דבר אחד: רמו, ויהיה אפילו הקטן ביותר, שיוביל אותנו אל מבצעי השוד. אולי טביעת-אצבעות שהשאירו השודדים על ה"חלון ועל הקירות, או פרט מיוחד בעקבות המכונית.

אולם היה לנו עסק עם אנשי-מקצוע מנוסים, וכעבור כמה שעות של עבודה מאומצת היה ברור לנו שאין סיכויים רבים:

במקום השוד חיכו כבר ניידות אחדות. היה חושך מוחלט. רחוב מאנה, בצפון תל-אביב, גם את שנתו. דיריו לא ידעו כי רק לפני שעות אחדות פעלה באזורם כנור פית שודדים מומחים, שפרצה אל מחסן בית-החרושת לאריג. במרתף אחד הבתים. פקדתי על השוטרים להתרחק מן המקום, כדי שלא לסטש את מעט העיקבות שנשארו אחרי שהגשם השוטף שירד בלילה מחה את רובן.

לא נמצאה כל טביעת-אצבעות על החלון — הפושיעים עבדו עם כפפות.

לפני שחזרתי הביתה לישון מעט, אחרי 20 שעות עבודה רצופה, קיבלתי את התיק מהמעבדה. היו בו דו"ח המומחה לטביעת-אצבעות, צילומי עקבות של זעלי הפרוצים, צילומי עקבות הגלגלים של המכונית, ו"צילום החלון הפרוץ. העפתי בהם מבט והשארתי את התיק על השולחן.

בדרך הביתה הרגתי שוב בתעלומת ה"שוד. הרגיזה אותי העובדה שעד עכשיו לא הביאו לי הסמלים שמו ידעה ראויה לשמה. גם משהו שראיתי בתיק הצילומים, לא נתן לי מנוח. חשבתי וחשבתי ולא זכרתי מה הדבר. רק כשהגעתי הביתה ושלתי במדרגות, נזכרתי.

שיחה עם נהגים

מה סימנים העידו שהמכונית בה הש"ש שתמשו השודדים היתה מכונית-משא ישנה. בחנתי בבוקר מחדש את צילומי עקבות הצמיגים, קראתי לליבוביץ ויצאנו ליפו. ליד השעון, מול בית-הכלא, מצאנו קבוצה של נהגי מכוניות-משא, מחכים ליום עבודה. נכנסנו אתם בשיחה.

"יש עבודה?" "חלש." "מצוין, אפשר לנוח מעט. בקיץ חדאי טוב יותר." "איפה לנוח? כל הקליינטים באים דהקא אחר-צהריים. עובדים עד מאוחר." "איסה משאירים את המכוניות בלילה?" "כאן, במגרש מכול." השיחה התנהלה בחופשיות. בכל זאת, הייתי צריך להזהר מעט. מיני יכול להיות מישהו שמכיר אותי או את ליבוביץ. הוא יכול להזהיר את חבריו. "ומי שומר על המכוניות בלילה?"

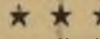
סורג החלון של בית-החרושת היה חתוך במספרי פלדה בעלי סכינים מיוחדים ל"עבודות קשות. רק לנופיות של פושעים מורעדים היו מספריים כאלה, ולא כל אחד ידע להשתמש בהם. לעבוד עם מספרי-פלדה, זהו מקצוע בפני עצמו.

נכנסנו דרך החלון לבית-החרושת. מחסן הסחורה המוגמרת היה ריק לגמרי.

ניכר היה כי השודדים חשבו היטב על כל פרט. הם בחרו את החלון המוסתר ב"יותר. גם הגישה למקום היתה מוסתרת לחלוטין מן הכביש, שרק לפעמים רחוקות עברה בו מכונית בודדת בשעות שלאחר הצות.

ליד בית-החרושת מצאנו שומר זקן. הוא שהודיע על השוד למשטרה. "אני עובר כאן כמה פעמים בלילה," סיפר לי באדיש; "כש"עברתי בפעם האחרונה, לפני חצות, היה הכל בסדר. אחרי כמה שעות שמעתי קול של מכונית גדולה יוצאת מכאן. רצתי מהר, וראיתי את החלון הפרוץ..."

השומר דיבר על מכונית. צריך היה למצוא את מקום תנייתה. הלכנו בעיקבות שנשארו והגענו אל עץ שיקמה גדול, במרחק כמה עשרות מטרים. הגשם לא חזר מתחת לעץ; עיקבות המכונית נראו בבירור; עיקבותיה של מכונית-משא בעלת ששה גלגלים.

תיק התצדומים מרירד אותי

השומר הזקן אי-אפשר היה להוציא מדבר נוסף. הערנו את בעלי בית-החרושת משנתם וביירונו מה היה ערך הרכוש ש"נשדד. מתוך הערכות המבולבלות הבנו שיש לנו עסק עם שוד של ב"רסידנים בערך של כמה עשרות אלפי ל"י.

חזרתי הביתה. לישון כבר אי-אפשר היה. התגלחתי, החלפתי בגדים ונסעתי אל מ"ש רדי במטה המחוז. הזמנתי קפה שחור ובי"קשתי מסמלי המדור להיכנס לחדרי. הכל היה תלוי במהירות העבודה שלנו. אם נצי"ליה, נוכל לתפוס גם את השודדים וגם את הסחורה. אחרת, יתכן שנשנים יד על השודדים — אבל הסחורה תתגלגל ב"נתים לשוק ותיעלם בלי עקבות. הסמלים יצאו לעבודה. סמל המודיעין

המקצועיות ביותר שנתקלתי בהן אי-פעם. מעולם לא הצלחתי להרשיע אותו בזיון היתה לו שיטה, שפעלה תמיד בהצלחה: כשנתפס היה מעמיד פני משוגע. כליד הארץ, בן למשפחת חקלאים באחת ממושבות השומרון, הכיר רפי את כל מקומות המחבוא והפינות הנסתרות ברחבי הארץ. הוא היה מתכנן כל פריצה במשך זמן רב, בורר היטב את מקומות המחבוא, פורץ ונעלם.

מעולם לא הסכים להחקר בפני הבלשים. הוא היה עומד על זכותו לשתוק, עד שיובא בפני השופט. כשהיה מובא אליו היה מש"תולל, מנפץ כסאות ושולחנות, נשלח מיד אל הפסיכיאטר שהיה קובע תמיד שהוא "אינו אחראי למעשיו". באותה תקופה היה נזמה שרפי עזב את המקצוע. הוא הפיץ על עצמו עמומה, שיש לו מספיק כסף ושהוא איננו עובד יותר ב"עסקים". הוריתי לעצור את הנהג הבולגרי ולהביא אותו אלי. כשנכנס לחדר ראיתי לפני בחור צעיר וסימפאטי, לבוש יפה ובעל חיוך נעים. הוא ישב מולי, לא התחמק מבט עיני, ענה בשקט ובמהירות לכל השאלות שהצגתי לפניו.

המודיעין פעל היטב. ידעתי כבר שלנהג ישנה מכונית-משא ישנה, בעלת ששה גלגלים, ושארין לו מקום-עבודה קבוע.

ניסיתי לעורר בו את הרושם שאני מעוניין בתאונה מסוימת, בה נהרג אדם. שאלתי אותו כיצד הוא משאיר את המכונית בלילה — אם הוא נועל אותה, כמה בניזין יש בטנק כשהוא מסיים את העבודה, היכן חונה המכונית ואם גנבה בימים האחרונים הנהג שיתף פעולה. הוא ענה על כל השאלות בבטחון שערער מעט את בטחוני שלי. לרגע חשבתי שאין צורך להמשיך. לעצור ישב אבי"טיפוס של אדם ישר. החלטתי לשאול את השאלה האחרונה. "אתה מכיר את רפי?" "כן." "אכלת אתו אתמול צהריים ב"פוז?" "כן." "על מה דיברתם?" "על כל מיני נושאים. אני מכיר אותו כבר זמן רב. אנחנו נפגשים לעתים קרובות." בפעם הראשונה הבחנתי בכך שחוא מש-

היה הכל בסדר... האחורי

קר. ידעתי היטב שלרפי אין שום ידידים מחוץ למקצוע. הנהג הבולגרי לא היה מוכר לי. אם הוא מודה שהוא נפגש עם רפי לעתים קרובות, יש משהו בחשדותי.

★ ★ ★

„כל ההונגרים מלשינים“

פקדתי לעצור את רפי מיד. את הנהג השארתי במעצר, בתוך בנין מטה המחוז. ידעתי שעוד אודקק לו באותו יום. את רפי קיבלתי במשרדי, ליד ספלון קפה תורכי וחמיסת סיגריות. ניסיתי לעורר בו אומון. שוחחתי על אלף נושאים ואחד. רפי שתק.

לאט לאט משכתי אותו לשיחה. עברתי מתוך זכרוני על כל מעשי הפשע שביצע ולא נידון עליהם. צחקתי ולעגתי לעצמי ולבלשי המדור על שלא הצלחתי לתפוס אותו, ועברתי לפסים של שיחה ידידותית, על מקומות הבילוי ביפו ועל האוכל במסעדותיה.

יפו היתה מוכרת לרפי ככף ידו. הוא תיקן אותי פה ושם, העיר לי כמה הערות על המחירים במסעדה זו או אחרת, וסיפר לי על כל המסעדות בהן הוא נוהג לאכול במשך השבוע.

הבחנתי בכך שהוא הזכיר כמעט את כל המסעדות ביפו, פרט לזו בה ראו אותו בלשי עם הנהג. ניסיתי תוך כדי שיחה להזכיר גם את שמה של המסעדה. רפי מיהר לעבור לנושא אחר. אני חוזרת —

„מה דעתך על — ?“

„לא ביקרתי שם אף פעם. אני לא יודע.“
„רק אתמול ראיתי אותך שם. עברתי בניידת וראיתי אותך אוכל עם איזה בתור הונגרי צעיר, לחצתי עליו. הנהג היה בולגרי. בכחנה אמרתי הונגרי. ידעתי שתבוא תגובה.“

„לא יכול להיות עם הונגרי. כל ההונגרים מלשינים.“

„סליחה, זה היה בולגרי.“

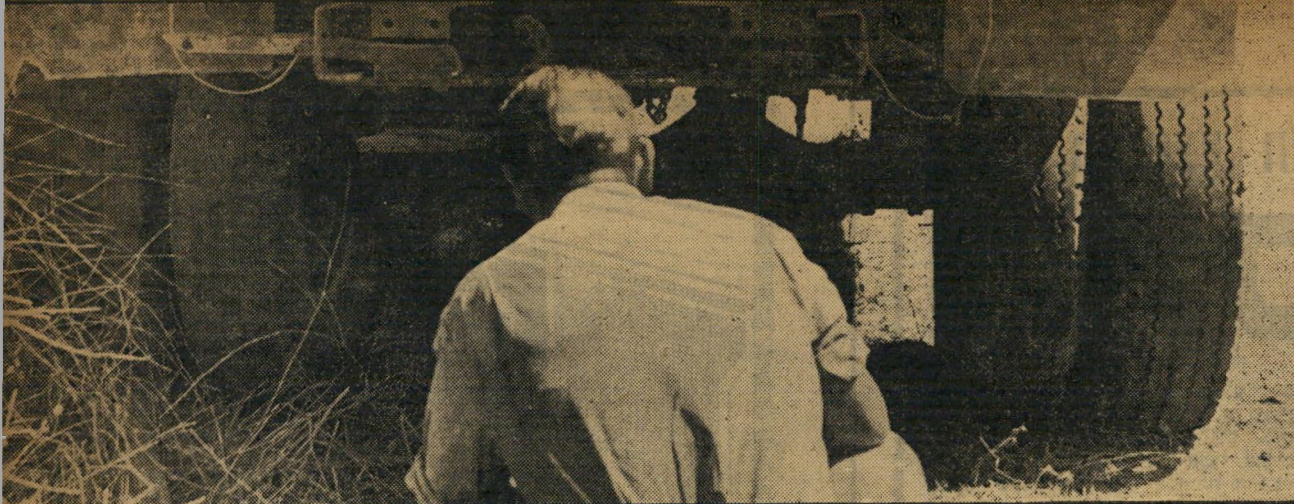
„בולגרי? רפי הרבה מעט, „נכון, נכון, שכחתי לגמרי. הוא מכיר שלי. אני רואה אותו רק לעתים רחוקות.“

עכשיו ידעתי שאחד מהשנים — רפי או הנהג — משקר. ואם משקרים, הרי ישנה סיבה לכך.

★ ★ ★

60 פושעים במכה אחת

זמנתי את הנהג למשרדי. ביקשתי ממנו שיחזור בפני רפי על מה שאמר לי בדבר פגישותיהם. הוא חזר. הוריתי לעצור את רפי והמשכתי בחקירת הנהג.

הבלש בוחן את הצמיגים - עיניו ראו - משהו - את הפתרון?

לעשות ויצאתי לפרדס רוזנבלום. שם חיכו לנו הבלשים העוקבים ושני הבלשים המסיירים. בפי האחרונים היו ידיעות משמחות: שני בתאריזה בסביבה היו שייכים לשני הגברים שביקרו בבוקר אצל סוחר-הבדים.

★ ★ ★

בדים בכאר

סוף הפעולה היה פשוט ביותר. הזעקתי באלחוט את ראש הלשכה הי-פלילית של הנפה הצפונית ע.מ.מ. יוסף מנקס, ואת מפקח ראשון ברוך שחילי, קצין החקירות של האיזור. כשהגיעו הניידות ובהן הקצינים, נכנס מנקס לבתי החשודים, ביקש לערוך חיפוש בבתי האריזה.

אנחנו, אנשי מדור הבילוש, נשארו ב"חוף בעת החיפוש. נקטתי אז בשיטת-פעולה המניחה את החקירות הסופיות ובבית העדויות בידי קציני החקירות. בצורה זאת יכולתי למנוע את אנשי מלהופיע בבתי משפט ולגלות את זהותם ברבים.

הרגעים דמו לשעות. לבסוף יצא מנקס בארשת-פנים מאוכזבת: „אין כלום.“ נבהלתי. פרצתי לפנים הבית וצויתי על אנשי לערוך חיפוש מקיף. הם הוציאו מבפנים את כל תבילות הקש והחציר שהיו שם — ואז נתגלתה דלת עץ, שהונחה מעל לבור, במרכז המבנה. סילקנו את הדלת, כבור היו מונחים הבדים.

★ ★ ★

פתרון התעלומה

במור, בפגישה של כל הבלשים, רצו אלה שהשתתפו בפעולה ואלה שלא השתתפו בה לדעת כיצד הצלחנו לפתור את התעלומה בימים מעטים כל כך. זאת ידעו רק סרגונטאל, ליבוביץ' ברדיין ואני. עכשיו אפשר היה כבר לגלות.

„המפתח לפתרון היה תיק התצלומים של המטה הארצי, הסברתי לשוטרים. „צילומי עקבות הצמיגים גילו לנו פרט מעניין. שני הצמיגים לא היו שווים בגודלם ובצורתם. המומחה הסביר לי שאחד הצמיגים הוא אמנם של מכונית-משא כבדה, אבל השני הורד כנראה ממכונית צבאית. החיפוש ב"צמיג היו גדולים וגסים.“

„יומיים לאחר השוד נסענו ליפו. את הנהגים חקרנו על פרטים רבים וגם על צמיגי המכוניות. אחד סיפר לנו שמחיר הצמיגים עלה וש אפשר לקנות צמיגים מה"צבא בול. התעניינו בכיכול בצד הטכני של העניין, וכך שמענו שלאחד הנהגים ישנו צמיג צבאי רגיל בציר האחורי, ושארן כמעט שום הפרעה לנסיעה מסידור זה. איש מהנהגים לא ידע היכן חונה מכונית זו ומי בעליה.“

התחלנו בחיפושים אחרי המכונית. ב"לילה, כשכל נהגי יפו החנו את מכוניותיהם במגרשי החניה, עברנו ממגרש למגרש. זו היתה עבודת פרך. הארנו בפנסים את גלגלי המכוניות, נדחקנו בין מכונית למכונית, עד שבאחד המגרשים מצאנו: מכונית משא, בעלת גלגל צבאי וגלגל רגיל. „הנהג הבולגרי היה בעל אותה המכונית. עקבנו אחרי כל הנהגים, וביחוד אחרי הנהג הבולגרי. כשראינו אותו יחד עם רפי, אוכל צהרים, לא היה ספק כי תפשונו את הקצה הראשון של החבל.“

נשארה רק תעלומה קטנה בתוך התעלומה הגדולה: הצילומים העידו כי הצמיג הימני במכוניתו של הנהג הבולגרי הוא הצמיג הצבאי — ואילו במציאות, היה זה להיפך. את הפתרון מצאנו בחנות מתקן התקרים: אחרי התיקון, החליף האיש את מקום הגלגלים.

ויצחק בן-עמי, שלבשו בגדי פועלים לפני שיצאו לעבודתם, אם יבחין בכס מישוה, הכל אבוד.“

★ ★ ★

בלש בערית גג

בצתרים היה נדמה לי שכבר הצלחנו לפתור את התעלומה. סמל המודיעין שלי בישר לי ששני אלמונים ביקרו בבוקר אצל אחד מסוחרי הבדים, הציעו לו למכרה כמות ענקית של ב"רדינים.

הרמתי את השפופרת וביקשתי את המ"צעים. ברדיין היה על הקו. „קח שני אנשים ושלה אותם לעצור את ...“ פקדתי עליו.

הסוחר היה נפחד ונבהל. כרגיל במקרים אלה הכחיש את הכל. רק בחקירה השלישית, בשעות הערב המאוחרות, הסכים לדבר. הוא אישר שקבע פגישה עם שני האלמונים למחרת, בשעה 12.30, כדי לסיים את המשא ומתן.

ליחיתי את הסוחר הביתה, חיכיתי עד שהסביר בנוכחותי לאשתו שיש לו ספק דחוף בחישה, ושהוא גוסס יחד אתי — סוחר בדים ידוע מירושלים — לחיפה. החזרתי אותו למדור והשארתי אותו תחת משמר.

למחרת, ב"12 בצהרים, חזר הסוחר לי חנות, בלחית הבלש ליבוביץ' ושני בלשים אחרים. ליבוביץ' טיפס ועלה לחדר הקטן שממחת לתקרת החנות, ושני הבלשים חיכו להוראות, בחוץ.

ב"12.30 בדיוק נכנסו שני גברים לחנות. הסוחר סגר את הדלת ופתח אתם בשיחה. ליבוביץ' שמע ורשם את הכל במקום מחבוא.

המשאומתן נגמר מהר מאד. הסוחרים השתח במחיר, הקונה הסכים לכל תנאי המכירה, כפי שהוריתי לו לעשות, והשניים נפרדו. הם הבטיחו להביא את הסחורה למקום מוסכם, למחרת בלילה.

כשנגמר המשאומתן יצאו השניים מה"חנות, כששני הבלשים בעקבותיהם. הם חזרו למרכז המסחרי הישן, שם חתה מכוניתם, התניעו אותה ונסעו לפרדס רוזנבלום, מקום מגוריהם, כששני הבלשים עוקבים אחריהם. מכונית שכורה. ליבוביץ' חזר למדור, עלה לחזרי והרצה בפני על המתרחש.

שוב צריך היה לפעול במהירות. נכנסנו למכונית, הודעתי באלחוט לאנשי מה עליהם

לא היתה זו משימה קשה במיוחד. הנהג סיפר כמעט את הכל.

„רפי ניגש אלי באחד הערבים של ה"שבוע שעבר והציע לי לעבוד אתו באחד הערבים. כשלא הסכמתי ביקש שארשה לו לקחת את המכונית בעצמו. הוא הציע לי 25 לירות. הסכמתי. בבוקר מצאתי את המכונית כששני גלגליה האחוריים מפוצצים.“

כל זה היה רחוק מן האמת, אבל קירב אותנו למטרה. עכשיו כבר ידעתי לפחות באיזו מכונית הובלה הסחורה השדודה. ידעתי גם שהחביאו את הסחורה במקום שאין אליו כביש, או שהגישה אליו קשה. שם פוצצו כנראה את שני הצמיגים האחוריים. לקחתי את הנהג ונסענו אל מתקן תקרים, אצלו תוקנו הגלגלים. הוא אישר שתקן שני גלגלי מכונית-משא בבוקר שלאחר השוד, והסביר שמצא ענף גדול של אקליפס טוס בין שני הצמיגים. ענף זה הוא שגרם לתקר הכפול.

חזרתי למשרד, כינסתי את כל הבלשים ופקדתי לצאת לפעולה מקיפה בכל העיר: לעצור את כל העבריינים שהשתתפו איר פעם בכנוספות שרפי עמד בראשן. עד מהרה התמלא המדור בפושעים. הבלשים הצליחו לעצור כ"60 איש בבת אחת. חקרתי כל אחד לחוד, ובדקנו את האליבי שלו לליל השוד.

★ ★ ★

טיוב בדינה

בין כל כך הרבה פושעים אפשר תמיד למצוא שנים-שלושה, שמסיבות שונות מוכנים לדבר, ובלבד להיפטר מהמעצר ומכל הכרוך בו. מצאתי אחד כזה. הוא ידע על השוד וידע גם משהו על מקום המחבוא האפשרי של הסחורה. בלילה הוצאנו את הבחור מבית-הסוהר, מבלי שאיש מן העצורים ירגיש בכך. הוא הוביל אותי לרמת-גן, הצביע על מחסן קטן בחצר של בית משותף, פתחנו את הדלת, חיפשנו בפנים — ולא מצאנו דבר.

המקום השני היה מחסן בסביבת מעברת תל-ליטחינסקי. גם שם לא מצאנו דבר. הבחור טען שישנו עוד מקום-מחבוא אפ"שרי, בין מעברת כפר-אונן לפרדס רוזנבלום. בלילה אי-אפשר היה לחפש ולמצוא אותו. חזרתי למשרד, קראתי לשני בלשים, תיארתי להם את הסביבה והוריתי להם לנסוע לשם בבוקר, לרשום את כל המבנים ואת בעליהם. „הזהרו,“ אמרתי לבלשים ארנון דואן

משמאל מראה סמל מנסה ברדיין לי ליבוביץ' את הקיר, עליו דילג כנראה הפורץ. סיפר הילב: „אני חייב לשיינברג הרבה. הוא לא רצה לקבל ממני אף מתנה.“

מקום הפשע סמל ווד ליבוביץ' (מימין) בוחן את סורגי החלון של בית-החרושת השדוד. בעל בית-החרושת, אוטו הילב (במרכז), מוטר לבלש פרטים על כמות

הלפיך התפוצץ, היונים פרחו, הצועדים המכביה

הזמנות אליו. רק לאברהם שניאור התירו הכדורסלנים להשתתף במצעד, כנושא ה"דגל הישראלי. רואי השתורות, אשר למרות נבואותיהם הקודרות, באו לחזות בטקס הפתיחה, קרנו מרוב אושר: "ת"א", אמרו, "יש פה אנשים מאשר במשחק הכדורגל בין רוסיה לישראל."

אולם ברגע בו הריעה החצוצרה לכבוד עלייתו של נשיא המדינה למגרש, ברגע בו החלו המשלחות לצעוד בסך במדעים הססגוניים, ברור היה כי רואי השתורות טעו.

★★★

ט קם הפתיחה לא היה אמנם מבריק וחד, לא חסרו בו התקלות השיגור תיית האופייניות לטקסים בארץ, כמו שי דור קריין שהפסיק שירת מקהלה. לא חסרה גם התקלה האולימפית המסורתית, כי אשר ניסה רץ-למיד-מוריעין אתלט אריה נחה (קליינשטוב) להדליק את נר-התמיד של המכביה, וזה התפוצץ במפץ אדיר וכמעט

את תחיה מכביה בלי ספורט! קב"עו קטני-אמונה. מפעל שלא מעניין איש, הסבירו הציניקנים המובהקים. סתם נבנו כספים ללא תועלת, אברו אחרים. ואמנם, שעה קלה לפני הפתיחה התגייסה של המכביה החמישית, קשה היה להרגיש את המכביה ברחוב. האיש ברחוב לא נתן קף באותה התרגשות כבמכביות הקודמות. קמעט לכולם היו טענות נגד המכביה. "למה הבטיחו שיביאו כוכבים ולא הביאו?" שאלו מעריצי הכוכבים. "מדוע בנו את כפר המכביה בפינה כה גידחת ולא על שפת הים?" התענינו העתונאים. "מדוע כל כך חם כאן?" שאלו הספורטאים מחמש היבשות. הגדיל לעשות מכולם אותו עתור נאי, שבמאמר ארוך שאל את השאלה: בש"כיל מה בכלל לעסוק בספורט? למה צריכים לקפוץ יותר גבוה ולרוץ יותר מהר? אפילו לספורטאים הישראליים היו טענות. אנשי הנבחרת הישראלית לכדורסל החרימו את הטכס, משום שלדעתם לא קיבלו די

עונה הולכת - עונה באה מלבוש יוצא - מלבוש נכנס

בעת הוצאת בגדי החורף והכנסת מלבושי הקיץ, נצלי את ההזדמנות לשם חיטוי יסודי של הארונות הריקים.

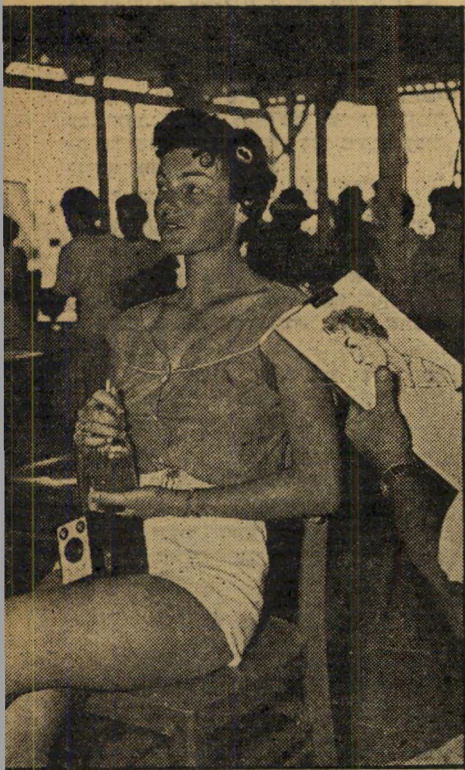
ריסום יסודי בלינדול משמיד כליל את העש ויתר החרקים.

הזהרו מזיופים וחיקויים

לינדול

תוצרת "שלי"

כמה דמויות מתוך ההמון הססגוני של

סנדרה שור, דרום-אפריקה

טימון קלימצובסקי, פינלנד

"האיש הזה מצייר ממני קריקטורה. שייחכה עד שיגמור - אני עוד אצייר אותו. אני רק בת 14, למרות שאני נראית יותר מבוגרת. זה הביא לי מספיק צרות. באתי מקייפטאון. זאת הפעם הראשונה שאני נוסעת לחוץ-לארץ. לכן באה האמא שלי איתי. יש לי גם אחות צעירה ממני בשנה, היא ספורטאית יותר טובה ממני. היא משחקת טניס וקוראים לה הייזל. היא לא באה למכביה מפני שעכשיו יש משחקי-אליפות בטניס, באיזור שלנו."

"אמא שלי היתה כאן במכביה השניה, בשנת 1935. היא באה אז עם המשלחת מ"גרמניה והצטיינה בריקט דיקסון ובהדפסת כדור-ברזל. אני משחקת טניס-שולחן. בהתיחלה שיחקתי טניס. למדתי את זה בקולג' שאני לומדת בו. זה בית-ספר מיוחד לנערות לאו זנוקא יהודיות. אנחנו גרים בוילה על יד העיר ואין לנו חיי-חברה עשירים במיוחד: עושים מסיבות ונפגשים בבתי פרטיים."

"חוף מזה אני חברה בשני מועדוני ספורט, אחד של יהודים. ישראל מוצאת חן בעיני מאוד. רציתי נורא לפגוש את משה דיין בדרום-אפריקה, אבל כשנסעתי ליוהנסבורג כדי לראות אותו, התברר לי שבא לעירי."

"בפינלנד כבר יורד שלג בזמן הזה ואילו אצלכם - איזה מין חום טרופי! איך אתם יכולים לחיות בחום כזה? איך אתם מעכלים את האוכל שאתם אוכלים? אני כבר קילי קלתי את הקיבה. בעירי עכשיו הקור מתחת לאפס. שם עירי הוא טורקו. זאת עיר לא כל כך גדולה; יש בה 120 אלף אנשים ו-200 יהודים. לפי השם שלי אתם בטח חושבים שאני ממוצא פולני. אבל הסבא של הסבא שלי כבר נולד בפינלנד. אולי לפני אלף שנה חיו אבותי בפינלנד."

"בתחלה רציתי להיות שחיין. בגיל 12 הייתי שוחה די טוב. אבל פעם ראיתי צרפתי אחד עם אפניים. קניתי זוג אפניים, ומאז אני רוכב אפניים. אני ספרינטר במירוצי אפניים למרחקים קצרים - מאה או מאתיים מטר. בפינלנד תפסתי מקום רביעי בתחרות מאתיים מטר."

"הייתי כאן גם במכביה הקודמת. גם בתחילת מבצע סיני באתי לארץ כדי להתגייס, אבל לא לקחו אותי. המדינה שלכם לא מושלמת, אבל מוצאת חן בעיני. מה שלא מצא חן זה שהאנשים מדברים יותר מדי. אבל הנערות שלכם הן יפהפיות. באירופה אייפשו למצוא כל כך הרבה בחורות יפות."

הודעה חשובה לקוני מקרטי רדיו "שנידר"

אנו חוזרים ומודיעים ברבים שמקלטי רדיו "שנידר" נמכרים אך ורק על ידי סוכנינו המוסמכים.

בחלונות הראווה שלהם נמצאים שלטים מאושרים.

פרט לזאת יהיה כל מקלט מתוצרת "שנידר" סגור בחותם-עופרת בכדי למנוע טיפול במקלט מצד אנשים בלתי מוסמכים לזאת. אנו אחראים במלואו עבור מקלטינו אך ורק במידה שהם נמכרים על ידי סוכנינו המוסמכים ושעל המקלטים הגיל נמצא חותם עופרת (פלומבה).

רדיו שנידר

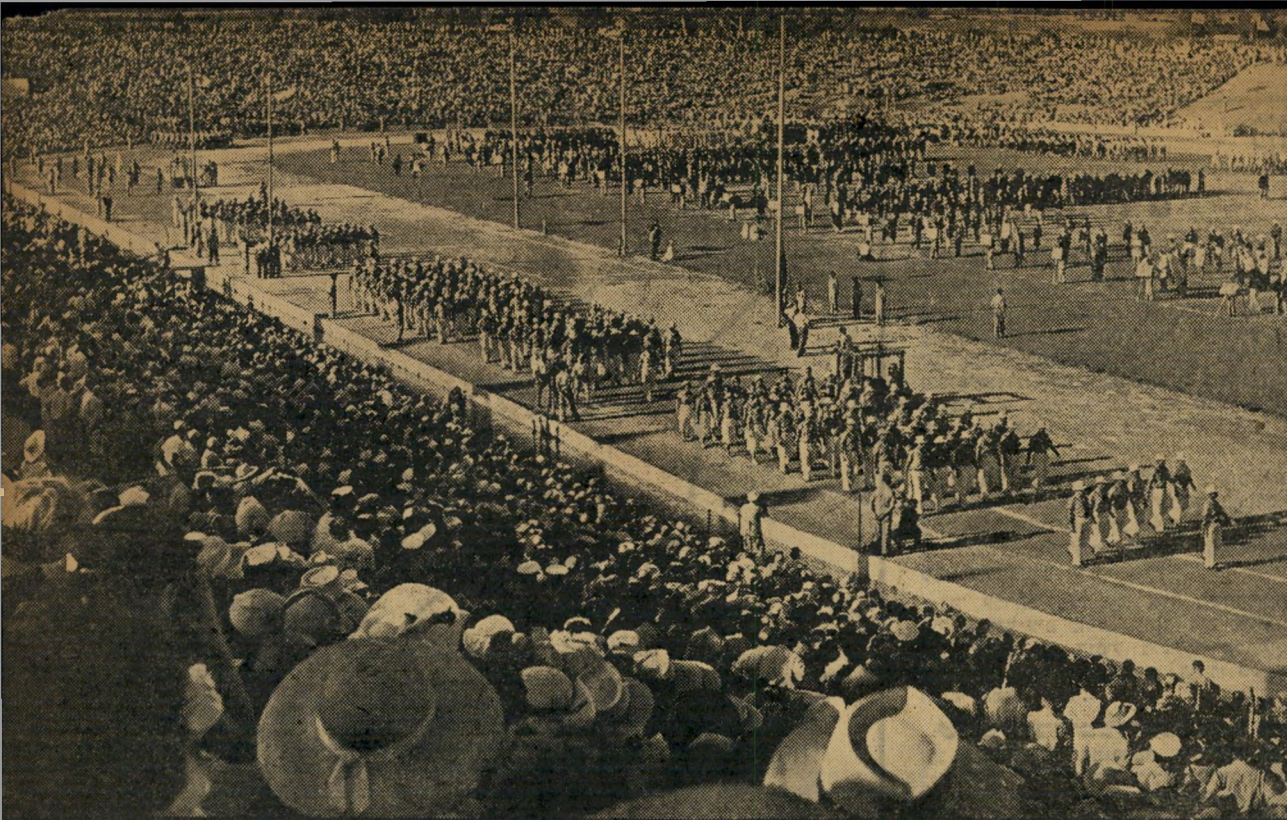

הפעלי רדיו קליפר בע"מ

התעלף, הקהל הריע

ה-5

גרם לשריפת מבנההיעץ הגדול וסביבתו. אולם למרות הכל היה המעמד רבירושם, הרטיט משהו גם בלב האדישים ביותר. האורחים לא היו המונים; רובם לא היו גם כוכבים. היו שם תלמידי-ישיבה, בנים למשפחות עשירות משוייך שהודעו כעשר ביקשו מהם לחתום אוטוגראפים ב"שבת. היו יאנקים גבהירקומה ושחצנים. היו שם נערים רכים, בנים למשפחות מיליונרים מדרום-אמריקה וסטודנטים פאריסיאיים הס" ריכל. זה בצד זה צעדו נערות יפהפיות ויהודים מבוגרים, טבועים בחותם הגלות. בצעידה צבאית קצובה צעדה המשלחת הבריטית; בניפנופי כובעים וצ'לות-שמחה צעדו ההולנדים; בהפרחת נשיקות וקריצות עיניים הופיעו אנשי המשלחת הצרפתית. מה שאיחד אותם לא היה עצם היותם ספורי טאים. היה במיפגש משלחות העמים הזה משהו עמוק הרבה יותר — השכה המשרי תפת בין הנערה השחומה מהודו והמתאבק עגול-הגוף מדניה, ההרגשה של היפהפיה

מצעד המשלחות. מראה כללי של האיצטדיון ברמת-גן, בעת צעידת המשלחות לפני תא נשיא המדינה. בתמונה נראית משלחת

מקיפסאון והצעיר מברזיל, שהם בנים לעם אחד, שותפים למפעל אחד.

כשהחלו, יום אחרי פתיחת המכביה, הת' חרויות הספורטאיות בהשתתפותם של מאות ספורטאים מ-21 מדינות, שהפגינו את הי' שגיה של יהדות השרירים. שוב לא היה ספק כי הליקויים והמכשולים בביצוע הי' מכביה לא היו אלא פרטים חסרי-ערך ב" מפעל לאומי-עממי יחיד במינו.

פורטאים - חמש ארצות, שלוש יבשות, יבני עק אחד

מצלמות היאנקים. ענקי המשלחת הי' אמריקאית למכביה מודגישים את מוצאם, מ' צלמים את שאר המשלחות, בעמדן במיסדר. הענק הוא הכדורסלן סיד לוי (2.08 מטר).

איבון קיי, בריטניה

„זה שאתם רואים אותי תחת הדגל בכפר המכביה, עוד לא אומר שאני גרה כאן. אני גרה אצל משפחה בשם וויט ברמת-חן, אנשים מקסימים מאוד ונחמדים, שקיבלו על עצמם לארח אותי בביתם בימי המכביה. כאן בכפר-המכביה זה לא מקום מתאים לבחורות; החום והזבובים האלה... „זאת לא הפעם הראשונה שאני אצלכם. הייתי כאן לפני ארבע שנים, במכביה הרבי' עית, והשגתי מקום ראשון בזריקת כידון לנשים (41 מטר). הפעם אני אזרוק גם דיסקוס ואשתתף בהדיפת כדור-ברזל.

„אני מלונדון, עוסקת בגראפיקה שימושית ובמיוחד בציור שלטים. אבי הוא פרווה, יליד אנגליה גם הוא. יש לי עוד אחות בת 14 ואני מקוה שהיא תהיה כאן במכביה הבאה. אני חברה במועדון אתלטיים בלונדון ומתאמנת חמש פעמים בשבוע. לא קרה עוד שהחטרת אימון אחד. הפעם ארעו לי כמה תקלות. המזונות עם החפצים שלי עדיין לא הגיעו ארצה, ואני לובשת דברים שאני שואלת. חוץ מזה החבר שלי, שהוא שחקן כדור-מים, היה צריך לבוא אבל ברגע האחרון ביטלו את נסיעתו. אין דבר! אני מספיק עצמאית להסתדר גם בלעדיי.”

יליאן מזור, מקסיקו

„ראיתם אותי בסח במשלחת המקסיקאית הקטנה. אני הייתי נושאת הדגל המקסיקאי. זה לא היה כל כך קשה ואני חושבת שזה כבוד גדול. אני מהעיר מקסיקו; שם גם נולדתי לפני 16 שנה. „במקסיקו יש 25 אלף יהודים ויש לנו שם מרכז ספורט מיוחד ליהודים, שהוא אחד ממרכזי הספורט היפים ביותר בדרום-אמריקה. יש שם בריכת-סחיה ענקית, וכל מתקני הספורט חדישים ביותר. כמעט כל היהודים הצעירים עוסקים בספורט; יש להם זמן וכל האפשרויות.

„אני משחקת טניס. מרכז הספורט היהודי הוא שממן את הנסיעה שלי לארץ. זאת הפעם הראשונה שאני יוצאת מחוץ למק' סיקו, ואני קצת נרגשת. יש לי כל כך הר' בה חוויות. שאני לא יודעת מה עושה עלי רושם ביותר. „ובכן, אתם רוצים לדעת מה עשה עלי הרושם הגדול ביותר בישראל? היו אליה הקבצנים שפגשתי ברחובות תל-אביב ו' חיפה. ראיתי קבצנים בימי חיי, אבל אף פעם עוד לא ראיתי קבצנים יהודים. זה נורא משונה לראות ולהרגיש שכל אחד יהודי כאן. זאת הרגשה נפלאה.”

ברברה לאפן, קנדה

„אסור לי להגיד לכם שוט דבר בלי רשות הפטרונית שלי. אנחנו שתי בנות במשלחת. השלישית, הנייגית, שנמרת עלינו. „אני בת 17. השנה גמרתי את לימודי בבית-ספר גבוה, ואני הולכת להיות אחות. אבי הוא רופא-שיניים במונטריאל. אני שחיי' נית, ואומרים שיש לי סיכויים. אבל לא כולם מתכוונים לסיכויים בשחיה זנוקא. הספקתי כבר להתרחץ בים התיכון, בידון ובים כינרת. השחיה בים התיכון היתה החוויה הגדולה ביותר; אף פעם עוד לא שחיתי בים מלוחים. חוץ מזה אני עוסקת מאוד עם הבחורים; לפעמים אני גם ישנה.

„העסק הזה עם המכביה משעשע מאוד; פשוט נעים להכיר אנשים מכל העולם, ועוד כולם יהודים. היו לנו כמה פגישות מענינות בארץ. ביקרנו בשוק הערבי בנצרת. ראיתי דברים כאלה בסרטים, לא האמנתי בקיומם. „אולם מה שהקסים אותי במיוחד היה חייל אחד שפגשנו בחיפה. הזמנתי אותו לבוא לקנדה והוא נעלב נורא. הוא אמר שלעולם לא יעזוב את המדינה. אמרתי לו שיבוא רק לחודש והוא ענה: „מי יודע, אולי זנוקא בחודש הזה תפרוץ מלחמה ויצטרכו אותי” הוא היה רק בן 20.”

פיים במשך שלושה שבועות על המסך התל-אביבי בסרטינופת בשם בית-הפנישות, עושה אותו דבר עצמו בסרטינופת שני, הנקרא במקור בית-התנונות. אין ספק, שהיא מסוגלת לחזור על מבצעה אפילו בסרט שיקרא בית-הקברות.

היא מופיעה בו בתור בתה של יצאנית, השמה קץ לחיי סרטור שהחל להתעניין בה אחר ששבע מאמה. היא מנסה למצוא את אושרה בחיק מאהב לסיני יפה-תואר, הנושא אותה לאשה לצלילי פעמוני הכנסיה בלבד, וברקודים אירוטיים המסוגלים להקנות גם לתינוקות בני שנה את כל תורת המין על שתי רגליים.

אולם מצפונה אינו שקט. הוא מופיע בכל פעם בצורת דיבוק במהדורה מקסיקאית.

פיביליה ב"הרקדנית ממקסיקו" אבל את מי רצח הצופה?

המתגלם בדמות שחורה, הנראית רק לעיניה של סביליה. כשהיא מתמסרת לידי המשטרה ומתודה על ביצוע מעשה הרצח, מגיעה המשטרה המקסיקאית למסקנה הסבילה: סביליה אינה שפויה בדעתה.

העונש שהיא מקבלת מגיע לה בהחלט: המשכת רקודיה האירוטיים. אולם את מי רצח הצופה, שעליו לסבול כל זאת?

תדרוך

אלה הסרטים החוצגים בשבוע זה בערי הארץ, אשר העולם היה ממליץ לראותם:

● **חזות החיות** (1937, תל-אביב) — יצירתו האליגורית של ג'ורג' (1984) אורחל בסרט בריטי מצוייר, בו נוטלים החיזורים את השלטון בחזתו של מיסטר סמית. סאטירה אנטי-קומוניסטית.

● **אדם בקרב** (מקסיס, תל-אביב) — 15 הקילומטר המפרידים בין כיתת חיל-רגלים לגבעה אלמונית בקוריאה, בסרט מלחמה ריאליסטי משכנע. רוברט רייאן, אלדו ריי.

● **המכשפה** (חג, תל-אביב) — מרינה ולאדי מופיעה רק בשמלת-זבד דקה (ובל-עדיה), בסרט אגדה קסומה, על אמונות ויצורים בשחדיה.

● **עודם הרממה** (מנדזור, תל-אביב) — האפוס של המרחב התתימי, כפי שהוא מופיע דרך מצלמת הפלא של אייב קוסטו.

● **רשימותיו של מיג'ור טומפסון** (אורה, חיפה) — האנגלים צוחקים על הצר-פתים בסרט צרפתי הצוחק על האנגלים. מרטין קרול.

● **הטיפה לחלל** (דג, תל-אביב) — ספינת-חלל מגיעה לכוכב מיושב בבני-אדם, מפלצות ורובוטים, בסרט מדע דמיוני מרתק.

אורחים

כוכב ירד מהבד

הילדים ששיחקו ברחוב לילינגלום, מול קולנוע עדן התל-אביבי, לא האמינו למראה עיניהם. מולם, ליד קירו של הקולנוע הישן ביותר בתל-אביב, עמד גבר כהה-פנים וכסוף-שיער, התבונן בהתרגשות במוזעה הי מודבקת על הקיר. לילדים היה נדמה כי הי איש יצא אליהם מעל מסך הכסף. הם לא טעו.

כי הגבר ממוצע-הקומה היה לא אחר מאי שר שחקן הקולנוע ההודי-יהודי דוד אברהם, שבמשך שלושה חודשים רצופים הופיע על בד אותו בית-קולנוע, בתפקיד הראשי של ג'ו צ'יפה, בסרט ההודי הדרך לחיים.

דוד אברהם (45) הוא אחד משחקני הי קולנוע הנערצים בהודו, עוסק מזה 20 שנה בסרטים. עד כה הופיע בלמעלה ממאתיים סרטי, זכה לפני שנה באוסקר ההודי כשחקן האופי הטוב ביותר.

שופט הרמת-משקלות. לישראל הגיע דוד אברהם ישר ממוסקבה, שם עסק בהי כנות לייצור הסרט ההודי-רוסי הראשון, שי נוצר בשיתוף-פעולה בין שתי המדינות. בי סרט סינמסקופ-צבעוני זה, שעלילתו סובבת סביב התירי הרוסי הראשון שביקר בהודו במאה ה-15, ניקיטיין אפנסי, ממלא אברהם את אחד התפקידים הראשיים.

אולם לראבון-לב מעריציו הישראליים, לא בא אברהם לארץ כייצורן או ככוכב סרטים, אלא כספורטאי. כאחד מראשי ההתאחדות ההודית לספורט, נשיא ההתאחדות להרמת משקלות בהודו ושופט בינלאומי בענף ספורט זה, הוא הוזמן לישראל לשמש שופט בי הרמת משקלות במשחקי המכביה. למארגני המכביה צפויה הפתעה במספר הזופים בתחרויות הרמת-משקלות. סוף-סוף, כוכב נשאר כוכב גם אם הוא מופיע כספורטאי.

סרטים

שטיפת-מוח

המעונה (אסתר, תל-אביב; ארצות-הברית) עוסק בבעיה חרישה, העשויה לעניין גם ישראלים רבים. האם וידויו, גילוייו והצהרותיו של אדם אשר עבר שטיפת-מוח, הם בגדר בגידה, או שאפשר להכיר בהם כמעשים של אדם, שנעשו בחוסר-הכרה וולא כזוהנה?

גיבורו של הסרט הוא סרן בחיל-הרגלים האמריקאי (פאול גיומן), חיל מצטיין שנפל בשבי הסינים בקוריאה. כשהוא מוחזר על אלונקה למולדתו, אחרי שבילה שנים מסי-פר במחנה שבויים, הוא מועמד לדין צבאי באשמת שיתוף-פעולה עם האויב.

הסרן לא הודה, חלילה, בהיותו בשבי, שהיה אפאס ביך-לאומי. הוא רק נשא נאום בסני סיקודיו בשבח המשטר הקומוניסטי הסיני, חתם על כרוז-כניעה ועל הצהרה כאילו הוא שגילה תכנית בריחה יוזמה מהמחנה.

נקודת המשבר. בסני שופטו, אין הסרן מכחיש את מעשיו. הוא רק מסביר מה הביאו לידי ביצועם. את נאום השבח נשא בסני חלילה, אולם הוא עשה זאת רק כדי שמורל עם על קשר, הפריז בהת-להבותו כדי שיובן כי הוא אך מתלוצץ.

את שתי החתימות הצליתו חוקריו לסחוט ממנו אחרי מלחמה פסיכולוגית, אחרי שי עונה ואחרי שהתברר למעניו כי הנקודה הפסיכולוגית הרגישה בו היא בדידותו והת-נכרות אביו (ולטר מידיון) אליו. האם היה בכל אלה כדי להביאו לנקודת השבירה? אחרי מחשבה מודה הנאשם שלא נשבר, אלא פחד מהרגע בו יגיע למשבר.

בניגוד למסקנותיהם של מנהיגי מפ"ם לי-גבי מרכזי ארץ, מגיע בית-הדין האמריקאי למסקנה כי הנאשם חייב בדין.

זהו סרט אנושי, פשוט, ללא הצטעצעות, נוגע ללב. רובו מצולם באולם בית-המשפט, מבלי להראות אף לא ברמז מה עבר על הני-אשם. למרות זאת הוא מותח, מגיע לשיאים דרמטיים, ומשכנע למדי בהצגת הבעיה, אם-כי לא בפטרונה.

דיבוק מקסיקאי

הרקדנית ממקסיקו (עדג, תל-אביב; טקססו) היא רקדנית-עונתית נינון סביליה, שאחרי שניענעה את אבריה בקצבים טרו-

תשבץ העולם הזה 1041

		8	7	6	5		4	3	2	1	
13				12		11			10		9
	18				17			16		15	14
						21			20		19
	24						23				22
		28		27				26		25	
					31				30		29
	37		36			35				34	33
					39						38
		43			42		41				40
						46		45		44	
											48
					49						

מאוזן: 1. פיי-לולוג; 5. גיבור מסעי-הצלב; 10. ידיד שלמה; 12. סמל הזיקנה; 14. טנא; 16. שמחה; 18. סגנו של היט-לר; 19. יוהרה; 21. יישוב בצפון; 22. כאב; 23. מ-לחים; 24. אחר; 25. מה ששרף הי-יה לממשלה; 27. תואר של שבח; 30. מוצר הייצוא החשוב; 31. מיר-שבה בשרון; 33. לירה ישראלית; 35. אחי הבצל; 36. האות הראי-שונה; 38. יטב-תה; 39. דווי;

עם; 17. הצד המנוגד; 18. רגלי; 20. אשרת נסיעה; 23. רוק; 26. ספורט מים; 27. חוש; 28. מנשה ל-דינה; 29. בתוך הזית; 31. שם פרטי, נקבה; 32. האלה; 34. תוצרת כרמל-מזרחי; 35. רקורד; 37. תוצאה של עייפות; 39. בסיס צבאי; 42. תכונה של יושן; 44. גקי; 45. מלת-שאלה; 47. מנעול בטחון.

מאונך; 2. רטוב; 3. וויכוח; 4. תבלין; 6. רננה לביג'י; 7. סיגריית פילטר; 8. ראש חודש; 9. בית תפי-לה מוסלמי; 11. ראש הכפר; 13. מחלקה חיונית לכל בית דפוס; 15. מטבע יפאני; 41. פירוט, לפי אותיות; 43. קרס; 44. חברת ספנות; 46. תמסרי!; 48. תכונה טובה; 49. ספר תנ"ך.

למבוגרים: קורס מזור, מקצועות בודדים

מיוחד לשיכונים:

מגרשים ברחובות תל-אביב, טלפון 24749

עסקי נשים

תל"אביב, הבחין חלבן כי בקבוקי החלב שהוא משאיר בכניסות הבתים נגנבים באופן שיטתי, התלונן על כך בפני אשתו, שערכה מארב במשך ימים מספר, תפסה לבסוף אשה שאספה בקבוקי-חלב מלאו הסל.

שעת האפס

בלטימור, ארצות-הברית, פוטר סוהר בית-הסוהר המקומי מעבודתו, אחרי שמנהל בית-הסוהר הבחין כי הוא מתעייב למשמרת-הלילה כשהוא נושא עמו שעון מעורר.

הלא תיקחהו עמך!

בפסאיק, ארצות-הברית, נתפס גבר בן 36 אחרי שמשך במירמה ציק על סכום של 2500 דולר, טען כי לא יזכור את הכסף בסיפשות: "קניתי בו המון בירה, ועכשיו אוכל לשנות בירה עד סוף חיי".

יתוש בראש

בנתיב ה"ה, הבחינו אורחים בחדר-האוכל בכמה מחברי המשק ש-התפרצו לחדר בריצת-טירוף, כשהם תולשים את שערות ראשם ומחרפים בכל פה, נרגעו כאשר הוסבר להם כי זאת שיטה להפטר מזבובים מטרידים.

פורץ הסכרים

בריבונספילד, קוסולנד, הלך גער בן 12 לדוג דגים מעל סכר מאגר מים, שלף בחכתו את מגופת הסכר, גרם לשטפון ולאבדנם של 700 אלף ליטר מים שנאגרו בסכר משך שנה.

מוזנות

בטוקיו, יפאן, העביר בית-הגנבה חוק נגד הונאה, העביר במקביל חוק נוסף, לפיו יקבלו בעלי בתי-הבושת הלהאות לשיקום במקצועות מכובדים.

אהבה שלב

ב"פון, נכנס פקיד עירוני לדירה כדי לחדד תשלום מס, הוכה במוט על ראשו, סגב בעיטות ראשם של בעלת הדירה, קיבל את התנצלותה כשזו טענה: חשבתי שזה בעלי.

זיוף

ברמת-גן, עטו עשרות גברים על צעיר בלונדי גבה-קומה, שהופיע בפתח כפר המכביה, תחם את חתימתו לכל דורש, התאכזבו כאשר גילה הצעיר את מוצאו: חדרה.

כשומרים בלילה

לונדון, קיבלה המשטרה הודעה על שני ברושים חשודים, המסתור בבית באחד הרובעים החשוכים של ה-עיר, טמנה להם מארב, הצליחה לתפוס, גילתה כי היו אלה שני בלשים שעסקו בפעולת עיקוב.

חוסך שכטו - שונא בנו

בירושלים, חבט האריה בגן החיות התנכ"י בגור יוצא חלציו, נקע לו את שתי רגליו האחוריות, הסתגר בפינת כלובו וסירב לאכול כאשר הושם הגור כלובו נפרד.

חלום ומציאות

בנס-ציונה, חלם חושב המעברה המקומית כי יוכה בהגלת מפעל-המים ויקנה בכסף מכונת-המחוררת, הת-עורר משנתו, מצא ליד מיטתו מכונת-מחוררת שהגיעה לשם אחרי שנהגה איבד את השליטה על ההגה. הרס את קיר הבנון.

כאשר קיבלתי את מכתבו של אותו צנחן, בו הוא משמיץ את בני חילו הפונים למזור זה, ידעתי כי הדבר לא יסתיים בכך. צנחנים, מטמבר, אינם בולעים בקלות כל מה שמא-כילים אותם. כותב ח.ב.

...הפץ הייתי לחזות באותו הגבר חובש הכומתה האדומה שאינה מסוג הסמרי-טוטים הארגמניים, אשר ניסה להשמיץ את שלושת האדומים שנעזרו בו, רותי, למצוא את משאת נפשם.

...תוך כדי כתיבת שורות אלה נזכר אני במעשה שסיפר לי ידידי, שחזר לפני זמן מה מביקור בעיר הגדולה. חשבתי הרבה על סיפורו ופתרונו אינו ידוע לי. אולי תוכלי את רותי, לעמוד על אותו גבר כותב השורות, הן, ולחזק האם הינו הגבר חובש הכומתה הארגמנית שלקהק של עשרות מ' בנות המין היפה הסתרחו אחריו לאורך רחובות העיר?

...באם הוא האיש, מרכין אני ראשי לפניו ואומר לו בהנעה: אתה הוא הגבר בהא-הידעה. אולם נראה לי, איציק, שהגן קטן ומושתן מכדי לאפיין את אותו קצובה, ומכדי השמך את אותם שלושה הידועים לי ואשר פגישתך עמם, או אף עם אחד מהם, לא נתעם לך ביותר.

...צר לי עליך צנחן אומלל, איציק, שבינתן לקוייה, או יתכן שמצבך בבית לא איפשר לך להשכיל עד כדי קריאה בלי ניקוד, ומשום כך את באפשרותך לקרוא מי הם משגרי המכתבים למדורה של רותי. לו יכולת לעשות זאת, הייתי נוכח במהרה מה רב הוא מספרם של חובשי הכומתות האדומות האמיתיות, הנעזרים במדור מבורך זה.

...היה שלום, איציק. איחולי לך. הצלח בחיים כמו שהם, והשתדל למצוא לך את בת זוגך בכל הדרכים ובכל השיטות, מאחר וכולן כשורות. בלעזך נראה לי שחארמן תישאר לעולם.

טליחה, מה זה חארמן?

לא איכפת לה

"לא איכפת לי איך זה נשמע", כותבת באומץ (1041/55), "אני אומרת בפירוט: אינני חולמת כלל להתכתב, כי אם להתחזק אישית אל גבר כבן 32, עשיר, עם מכונת וכל האבזורים, ולא איכפת לי אם לא ידע מי זה פרוסט ולמה. אני מתכוונת בדיוק לאותו גוד טיים שאת משמיצה כל כך. עליו להיות מושך, אך לא יפה, ולא איכפת לי להעמיד פנים כמקשיבה כמה שהוא חשוב בחברה מסחרית זו או אחרת. אני מוכנה אפילו להתפעל מכך.

"אני מצדי, מבטיחה לו חברה משעשעת, הופעה נאה, ובכונות לעזור לו לבזבז את כספו. כי אחרי הכל, הן לא יקחהו עמו."

בשם הקומז'ין הקדוש

אחרי שהוא מסביר לי כמה שהוא מן החברה, איך ששיגע את המורים בהיותו ילד ופילח תרנגולות במשקים וישב בקומ' ויצים, משיב עליי אותי (1041/56) שלא אשנה דבר ממודעתו. "סוף-סוף, הרי ישבת אי פעם באחד הקומז'ים של החברה הטובים. אתם רואים את הקשר בין קומז'ין ומכתב כלשוננו? אני לא. יתכן שאני קצרת רואי. על כל פנים, הנה:

"מעוניין להתכתב עם אחת האוהבת וגם יודעת לצחוק בעת הצורך, אפילו מבדיחות אנגליות, חוכמת ספר ומבקר בתיאטרון. נזירה לחלוטין מרוקנרול ומכל החיי זה. בעלת שיחה ולא ביישנית. גובה למעלה מיבוינו. אחת שעברה את גיל העשרים."

"מה יהיה?"

שואלות נשים רבות זו את זו. הן אינן מתכוונות דווקא למצב בצפון הארץ. הבעייה המעסיקה אותן היא כן או לא להיכנס לאופנת החזאית הקצרה מאד. כן או אחרת, דבר אחד ברור: הצבע השליש בעונה הבאה יהיה סגול עד. ואם רצונך דווקא להיראות כמו עמוד בחג, לבשי שק, כי זו מצוות-השנה - קו השק, ובעלך אז יידעך "יאלץ להבליג, להחריש ואפילו לאהוב זאת... שמעתן את הגררתו האחרונה של כריסטיאן דיור על עמדתה של האשה האנגליה לגבי שמלות? על שמלה להודשי את יתרונותיה של האשה, אך יחד עם זאת להיות רפוייה במידה מספקת כדי להוכיח שהאשה היא בכל זאת גברת."

הוא היגר לצרפת

נורא עצוב (1041/57), חברה, אחרי חב-רות של שלוש שנים, היגר לצרפת. פוי.

מכתבים ארוטיים

בין התקפת עצבון אחת לשנייה היא מבקרת בשמינית של בית ספר-חקלאות, מהרהרת על רצונה להתחיל בהתכתבות עם צעיר בן 22, נחמד, גבוה ומשכיל, בן חיפה.

המנך הוא ערום

אם תחליטי לכתוב אל (1041/58), שימי לב לכתבי-יך. בחבור חובב גראפולוגיה והוא יוכל לדעת הכל אודותיך, למקרא שורות מספר. "אני נמצא במצבו של אותו ילד מסיפורי אנדרסן", אומר הוא, "אשר הוא לבדו ראה שהמלך הוא ערום." הוא אומר שעזר לא מעט לחבריו, לפי כתבי-יד של חברותיהם, להתאים זוגות או אפילו להפריד ביניהם. אולם עד היום לא יכול היה לעזור לעצמו, כמו אותו סנדלר ההולך יחף. הוא מקהה למצוא נערה שבהיותה עיי רומה בכתב, שהיה בסדר כמו בהיותה לבושה. מה תהיה רוצה: "בחורה המבינה נפש הוולת, בעלת אופי טוב ואישיות נעימה, בעלת שכל או אפילו פקחית. כאדם המתעניין בדברים רוחניים אין אני מייחס חשיבות יתרה לאכסניה החומרית של הערכים הרוחניים אשר בהם, ועל כן על זה לא אייחד את הדיבור." הוא נראה לי בחור מעניין, נערות. תארו לכן שהוא בן 25, מהנדס שהחליט שמקצועו אינו מעניין אותו, ועבר לעבוד בפקידות. חוץ מפסיכולוגיה מתעניין הוא גם בפילוסופיה, ספרות ומוסיקה.

אם נמאס לך

את יכולה להירשם לקורס הדיילות החדש של אל על. אך אל תחשבי שזה מקצוע זוהר כל כך כפי שהוא נראה. יידרש מן יותר מאשר חיצוניות נאה. חתיכה תל אביבית ידועה, נכשלה למרות ששיינה בעל-פה מי ישב בקונגרס הציוני השלישי... רצונך לקבל ציונים טובים בע' בודות-הבית שלך בשנת הלימודים החדשה? עשי כפי שעושות תלמידות אמריקאיות: מחלי את הדיו בבוסם, כדי לבלבל את דעתו של המורה. אמונה תפלה בקרב הסטודנטיות במיין, ארצות-הברית: אחרי שמתי ברזיך מאה מכונות פתוחות, שש גיניניות ושתי שמלות אדומות - הנער הראשון שתדברי אליו - יהיה בעלך לעתיד.

שידע מי זה טאגור

טאגור וליסט הם שני האמנים האהובים ביותר על (1041/59). ואם אינך יודע מי הוא טאגור, אל תטרח כלל לכתוב אליה. אתה יודע, ונוסף על זן הנך גם נחמד ובגיל 22-27 גבוהה, עשה אתה. על עצמה מספרת היא בקיצור שהיא בת 19 ונחמדה.

כף היד מגרדת

כף ידו של (1041/60) מגרדת לכתוב אל נערה חיפאית. זהו חילל בתידה קרבת, שתמיד יש לו מול את תל-אביבית או רמת-גנית אולם עד עתה לא פגש בחיפאית ראויה לשמה. למה? למה הוא למד שנים רבות בקיבוץ. השכלתו, מסביר הוא, תיכונית ואביו, בוגר אוניברסיטה, מלגלג עליו ואומר שכל זמן שלא למד באוני-

מקושטת בתלבושת הנאה של עובדות בית נושאת את עיניה הכחולות אל-על. היא חפצת אולי ההרפתקה הבאה שלה תהיה בשמים, על כנפי נשרים או משהו כזה?

ברסיסה או בטכניון, אין הוא שחה כלום. למרות זאת מבטיח הוא התכתבות מעניינת. הוא אוהב מאד את הארץ, מכיר אותה "ככף ידי", אוהב שיט, שחייה וספורט. הוא בן 19.

תלמידות מעריפות סטודנטים

(1041/61) הן שתי חברות, תלמידות שמינית, הסבורות כי סטודנטים יהיו עניינין בשבילן. הם צריכים, כמובן, להיות גם גברים וחסונים. לא הן לא תבואנה לפרט את מעלותיהן. הן ענות. לא בא בחשבון, אחת, "חינונית יפה ובעיקר גופה יפה, בחורה קטנה ועדינה ובכל זאת עלייה. היא מתעניינת בעיקר בציור ואמנות ומתעסקת בשטחים הללו. השנייה, מוסיפות שתי הענות, "עדינה, תמירה, חיונית ובעלת גוף יפה, מתעניינת בעיקר במוסיקה ובשירה, מתעסקת בשטח זה לכל פרטי. כן מתעניינת היא בפסיכולוגיה וספרות."

ציפור קטנה לחשה לי ש...

תחביבו של אברהם אכירם מ הבימה הוא הבישול. הוא מרכיב את התפריטים המשוניים ביותר (מרק בוטנים, מרק בירה) כשהוא מתוח ועצבני. כאשר עליו להתרכז כמה שיני שום לכתוש, או כמה ביצים טרוף, הוא נרגע, אומר הוא. זאת הוא עושה רק כאשר אשתו, מרים ביתן, מופיעה בהצגה. לשאלה אם הוא עוזר לה בבישול, משיב הוא: "הש תגעתי?"... מועדון התיאטרון נפתח לפני שבוע ליום אחד בלבד, כדי לארח את הקצינים מן הסטייט דפארטמנט שביקרו ב ארץ. בחורים צעירים-למדו כולם, טיפוסים אופייניים של הצעיר האמריקאי המרוקצע, שעקבו בנימוס אחרי התוכנית המגוחכת הוגשה להם. הם אפילו לא הגיבו למראה הקטע של להקת ענבל, בו מחוללים שלושה בחורים בכתונות-פסים כשאחד מהם מקיש על פח ריק. אוהדי אמנות תימנית צרופה. אני יודעת שאני נשמעת כבורה ואפיקור סיה, ובגלל סיבה זו חדל ביבר לדבר אתי... באותו ערב עלה לדקות מספר על הבמה גם גיורג גיסל, אחת הדמויות הסגנוניות ביותר בעולם השעשועים ו אחד השנוורים הגדולים ביותר של המגבית. פה גיורג, הידוע כמנהל הטכסים הגדול ביותר, אל הנערות באולם: "איפה הייתן לפני שלוש שנים, כאשר ביקרתי כאן? כל מה שהצלחתי לראות אז, כל הזמן, היה אשתו של ראש הממשלה". נשמע בכסית. למראה הבלונדית של לימור, זה שהפך גם הוא לבלונדי: "יש לה חמצן בשיער יותר מאשר לי בריאות". באותה הזדמנות, על יורם מטמור, שכל אחד מברך אותו עתה בחביבות אחרי שחזר מרסיה: "סתם סנוב, מופיע כסטאטיסט רק במחזות שיקספיריים..."

נערת השבוע

אלה שעוד לא מכירים אותה (אם ישנם בכלל כאלה): כרמלה שפירינגר, 20, גבוהת קומה, עם כל היתרונות במקומות הנכונים. בירשול, ובלאחר יד, מספרת כרמלה את הרפתקאותיה, כאילו דיברה על הסרט האחרון שראתה. "התנייחתי לצבא בגיל 15. ודאי שמעתי על המקרה שנערה התגנבה, לפני שנה, לאונייה שבדיתי? זו הייתי אני. גילו אותי רק כעבור 15 שעות. הקפטן נעתר לבקשותי: להשאירי ולהביאני לשבדיה. הוא אפילו לקח אותי תחת חסותו. בגללם. איך התגנבתי? טבח זקן בישל את התוכנית. אני טיפוס כזה. אינני יכולה להישאר תמיד במקום אחד. אני אוהבת הרפתקות..." הרפתקנותה כבר הובילה אותה למהלך השרון בהרצליה ואפשר היה לראות אותה

חמשיריים

מעשה בשחקן מרפיה.
בתפקיד מלך ליר כה הצליח
שבשיא האדיר
כשמת מלך ליר
כמו פגר ממש הוא הספיה.

★ ★ ★

מעשה בעלמה די שמנמנות
שלבשה כגרים כמו כתונת.
עת בא גבר אמוץ
וביקש להציץ
היא סירבה, מטעמי בטחונת!

העולם הבא

בעריכת לילי גלילי

מוזמנים משתתפים. פרס של 10 ל"י יינתן מדי שבוע לאחד הקוראים שדבריהם נדפסים בעמוד זה. הזוכה בפרס השבוע הוא אליהו אלחוף.

נוסעים לחיפה

אחד אחרי השני נכנסו שבעה נוסעים במונית לחיפה, ליד משרד מוניות ידוע בתל-אביב. אחרון נכנס הנהג, כשכולו זורח ובמצב-רוח טוב. הדליק את המכוננית והתחיל לנסוע. אחרי שנסע כמה עשרות מטרים, הסתובב לאחור ושאל: "כולכם נוסעים לירושלים?" "ירושלים? מה פתאום לירושלים? אנחנו נוסעים לחיפה! זאת טעות!" התפרצנו כולנו בקריאות-בהלה. "לחיפה? לחיפה? כולכם לחיפה? טוב, אל תתרגשו, ניסע הבחור לא איבד את חיוכו. לחיפה? לחיפה? כולכם לחיפה? טוב, אל תתרגשו, ניסע לחיפה". אליהו אלחוף, רמת-גן

קלע וברח

- **לוקסוס** — כל דבר חיוני, בתוספת מסמורתות.
- **מלפון** — מכשיר שבעזרתו לוקחים מסך הלוואות, בלי הרבה דיבורים.
- **פנמסיה** — שידורי רדיו קאהיר.
- **רומנטיקה** — בר, נשים וחתיכות.
- **רדיו** — מכשיר שבעזרתו אתה יכול לשמוע מה שאתה לא רוצה.
- **פוקר** — מישחק של העמדת פנים, כמו פוליטיקה.
- **כולשביזם** — משטר שבו, כאשר נעלם מישהו, אין קולחוז ואין עונה.
- **פוליגאמיסט** — גבר שאינו זקוק לפולי-ברג'ר.
- **פזזה** — מצב חייכני שבוחר לעצמו לפני המצלמה כל עסקן, בין מהפוצייה ובין מהאפוצייה.

קזבים לילקוט מברר אורה

נטיעות

בפעם הראשונה שביגיי ביקר בחחה היו המון טכסים חגיגיים וסמליים, בהשתתפות כל החניכים, הסגל, הר"מ סכ"ל — שלא לדבר על מספר הגדנ"ע. לזמן מסדר הנפת-הרגל, הרים ביגיי את ראשו אל הגבעה מימין ושאל: "שם לא נוסעים עציצים?"

הרמז היה ברור, המפקד פקד על סמל הצמחיה להביא מיד שני שתילים של אקליפטוס בעציצי-סח, ומילי ימים ואתים. אחר כך כל הפמליה סיפסה ועלתה אל מרומי הגבעה. החניכים חפרו את הבורות, נת הושיט לביגיי את השתילים והקצינים שמסביב השקו את הנטעים הרכיב.

למחרת הביקור התעוררה שאלת ה"השקאה, סוכם שסידור-העבודה יקצה שני חניכים בכל בוקר, שיטפסו אל הגבעה עם שתי מימיות, ישקו את השתילים וירדו לחחה. וכך עברו שנתיים.

תומר, שקיבל את הפיקוד על החחה לאחר שנתיים אלה החליט לבדוק מה מצב העציצים, שמשום מה לא גראו מלמטה. הוא עלה באחד הימים אל הגבעה, בלחית שני החניכים. על הרכס מצא את שני השתילים המסכנים יבשים ומתים לגמרי. למה? למה שהחניכים שהיו מטפסים לגבעה היו מגיעים לשם צמאים מאד, הם היו לוגמים את המים שהביאו אתם, נחים ויורדים למטה.

★ ★ ★

שמות

בביקור השני, חמש שנים אחרי ה"ראשון, היה ביגיי טרוד מאד. הוא הגיע לחחה ישר מעין-רדיאן, שם דרש בכל חוקף להסיר את השלט "עין-רדיאן" ולהחליפו ב"יטבתא", שמו הקדום של המקום.

אחד הסמלים, ששמע על התקרית מ"נהג הליחי, ניגש ישר אל ראש ה"ממשלה ושאל: "מר בן-גוריון, אולי ידוע לך מה היה שמה הקדום של באר-אורה?"

ביגיי, שהיה עייף ונרגז, ענה מיד: "אני לא יודע ואני לא רוצה לדעת".

★ ★ ★

דו"ח

בימים שפולטוב, הפקיד הראשי, לא חשב עדיין שהוא מפקד החחה, שלח אותו אלכס לתצפית, יחד עם החובשת החדשה.

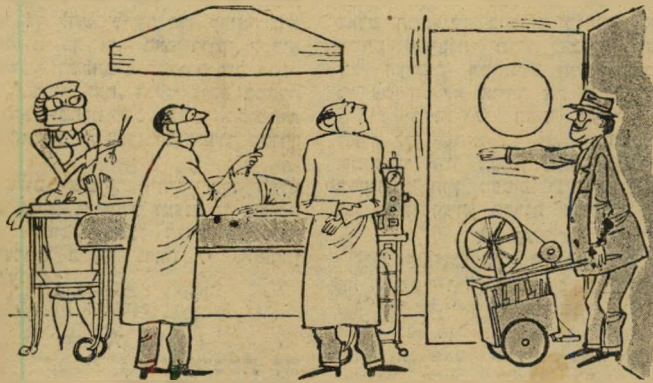
כעבור שעות של תצפית-שקטה, טר הטלפון במשרד ופולטוב דיווח: "קומנדקאר אלמוני עבר בדרך שלפני התצפית. פתאום שמענו התפוצצות. עלה עשן גדול ומתוכו יצא גיפ והמשיך לנסוע. הקומנדקאר נעלם."

★ ★ ★

כסף

מסעותיה של איה השק"מיסטית ל"שקים" באלית, היו מספקים תמיד חומר לבדיחות בכל השנה. כשפעם חטפה הרוח צרור של שטרות בני 5 ל"י מכיסה של איה ושלמה הנהג רצה לרדת ולאסוף אותם. עיכבה אותו איה בזל-זול: "עזוב, יש לי אחרים."

משה ואלכס, באר אורה

— "סכינים להשח"ץ?"

הערות-שוליים

אחרי שברית-המועצות שלחה מטוסים לסוריה, מתכוננת עתה אמריקה לשלוח מטוסים למדינות בריט-בגדאד ...

... כדברי חז"ל: אווריה גורת אווריה.

★ ★ ★

הדתיים דורשים לקיים בעניני תחבורת-השבת את הסטטוס-קוו ...

והאזרח שואל: סטטוס קוו ואדים?

★ ★ ★

איך לקרוא להסכם בין המפלגות, שתילקו בנייהן את המושבים החדשים בחבל עדולם עוד לפני שהובאו לשם המתישבים? ...

... מעתה ועדולם.

★ ★ ★

דויד בן-גוריון נתן הצגה היתולית להמוני המתרחצים בחוף הים, בעומדו על הראש ובהציגו להם תרגילי יוגה ...

... היוגה והקומי-שר.

עשר דרכים בטוחות לעורר ויכוח סוער

הזמנת חברים משעממים למסיבה ואתה חושש שלא יהיה לך על מה לדבר? אל דאגה. אתה יכול בקלות להתחיל בוויכוחים סוערים, אם רק תפליט ברגע הנכון אחד מעשרת המשפטים הללו. מיד תראה איהו נואמים נלהבים הם אורחך:

● מקומה של האשה הוא, בעצם, במטבח. היא לא מתאימה לשום דבר אחר.

● אני בטוח שאילו נתנו את מל-חמת סיני בקבלנות לצנחנים, היו גומי-רים את כל העסק תוך יומיים.

● מה יש? לדעתי שר-האוצר צודק בהחלט, כשהוא רוצה להטיל 150 לירות על כל מי שרוצה היתר-יציאה.

● בגדי-הים של הבחורות השנה הם גועלי-נפש. ממש פוגעים במוסר הציבורי.

● כל הפיטפוסים האלה על גישה טוב שפירקו את הפלמ"ח.

טעות לעולם צודקת

יוסיפו להקציב כסף עד להשלמת המעל. (הארץ)
שמואל דורון, תל-אביב

מיעול-עבודה.
יחידת מימש הגבול. (הבוקר)
גירה הלפר, רמת-גן

בוקרא פיל מישר.
מייצר כמרוץ תיקונים. (ידיעות אחרונות)

מרדכי דן, תל-אביב
קילקולים אוריגליים מבית-החרושת.

למולי הרב הבחינה בו אחת מ"דירות הבית והקימה צעקות, גנב! גנב!" (ידיעות אחרונות)

דויד גויפלה, יפו
עוד מלך כזה ונאסרנו.